

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

**PRIJEDLOGA ZAKONA O TRŽIŠTU ELEKTRIČNE ENERGIJE,
S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA**

Zagreb, prosinac 2012.

PRIJEDLOGA ZAKONA O TRŽIŠTU ELEKTRIČNE ENERGIJE

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje Zakona o tržištu električne energije sadržana je u članku 2. stavku 4. podstavku 1. Ustava Republike Hrvatske (Narodne novine, broj 85/2010 – pročišćeni tekst).

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI

Uvodne napomene pravni okvir i ocjena stanja

U srpnju 2001. godine započela je reforma energetskeg sektora u Republici Hrvatskoj te je uz Zakon o energiji (Narodne novine, br. 68/2001, 177/2004, 76/2007, 152/2008 i 127/2010) donesen prvi paket energetskeg zakona kojima se uređuje obavljanje pojedinih energetskeg djelatnosti i to:

- Zakon o tržištu električne energije,
- Zakon o tržištu nafte i naftnih derivata,
- Zakon o tržištu plina i
- Zakon o regulaciji energetskeg djelatnosti.

Ovim zakonima uspostavljen je osnovni zakonodavni okvir za restrukturiranje i reorganizaciju energetskeg sektora, otvaranje tržišta energije i regulaciju energetskeg djelatnosti te je reformom obuhvaćeno restrukturiranje energetskeg subjekata i stvaranje novoga zakonodavnog i institucionalnog okvira, utvrđivanje tržišnih pravila, obveza javnih usluga i razdvajanje energetskeg djelatnosti na tržišne i regulirane.

Kako je energetskeg zakonodavstvo postalo jedan od važnih segmenata na putu prema članstvu u Europskoj uniji, što uključuje i obvezu adekvatne prilagodbe europskom energetskeg zakonodavstvu i standardima organizacije internog europskeg tržišta, a postojeći zakonodavni i regulacijski okvir nisu bili razvidni, došlo je do nužnih promjena energetskeg zakonodavnog sektora te je tako u prosincu 2004. godine Hrvatski sabor donio i drugi paket energetskeg zakona koji je zahtijevao dodatno usklađivanje postojećeg zakonodavnog i regulacijskeg okvira iz područja energetike s europskim energetskeg zakonodavstvom te su s obzirom na to doneseni: Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o energiji (Narodne novine, br. 177/2004, 76/2007, 152/2008 i 127/2010), Zakon o tržištu električne energije (Narodne novine, br. 177/2004, 76/2007, 152/2008, 14/2011 i 59/2012), Zakon o regulaciji energetskeg djelatnosti (Narodne novine, br. 177/2004 i 76/2007) nadalje, donesen je Zakon o proizvodnji, distribuciji i opskrbi toplinskeg energijom (Narodne novine, br. 42/2005 i 20/2010) da bi u travnju 2007. godine, Hrvatski sabor donio novi Zakon o tržištu plina (Narodne novine, br. 40/2007, 152/2008, 83/2009 i 91/2011).

Zakon o tržištu električne energije (Narodne novine, br. 177/2004, 76/2007, 152/2008 i 14/2011) poseban je zakon kojim se uređuju odnosi u elektroenergetskom sektoru. Zakon uređuje obavljanje energetske djelatnosti proizvodnje, prijenosa, distribucije i opskrbe električnom energijom te organiziranja na tržištu električne energije, status povlaštenog kupca (onog koji slobodno može birati svoga opskrbljivača), prava i obveze krajnjih kupaca u okviru univerzalne i zajamčene opskrbe, načelo uzajamnosti, prekogranični prijenos električne energije, ovlasti inspektora za poduzimanje mjera kad se inspekcijskim nadzorom utvrdi povreda zakona i druga pitanja potrebna za uređenje odnosa na tržištu električne energije.

Iako se Zakonom o tržištu električne energije, formalno i sadržajno, tržište električne energije nastojalo organizirati prema zahtjevima prvog i drugog paketa energetske propisa, stvarna liberalizacija i razvoj tržišta nisu ostvareni.

Razlozi za donošenje Zakona o tržištu električne energije

U skladu s obvezama Republike Hrvatske iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju (Narodne novine - Međunarodni ugovori, br. 14/2001 i 7/2005) i Ugovora o energetske zajednici (Narodne novine - Međunarodni ugovori, broj 6/2006), Republika Hrvatska usklađuje svoje energetske zakonodavstvo s pravnom stečevinom Europske unije za energiju što uključuje i usklađenje s tzv. trećim paketom energetske propisa Europske unije koji za električnu energiju (uz propise za tržište plina i regulaciju energetske sektora) čine:

- Direktiva 2009/72/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. godine o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište električne energije kojom se ukida Direktiva 2003/54,
- Direktiva 2009/28/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. travnja 2009. godine o promicanju uporabe energije iz obnovljivih izvora energije i dopuni, te naknadnom ukidanju Direktive 2001/77/EZ i Direktive 2003/30/EZ (SL. L. 140/16, 5. 6. 2009.),
- Direktiva 2005/89/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 18. siječnja 2006. godine o mjerama zaštite sigurnosti opskrbe električnom energijom i investicija u infrastrukturu i
- Uredba (EZ) 714/2009 od 13. srpnja 2009. godine o uvjetima za pristup mreži za prekograničnu razmjenu električne energije kojom se ukida Uredba (EZ) 1228/2003.

U tom su cilju bile potrebne znatne izmjene Zakona o tržištu električne energije posebice u području koje uređuje obvezu javne usluge, sigurnost opskrbe električnom energijom, prijenos i distribuciju električne energije, liberalizaciju tržišta električne energije te zaštitu kupaca.

Zahtjevi Direktive 2009/72/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. godine o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište električne energije kojom se ukida Direktiva 2003/54/EZ odnose se na:

- opća pravila o funkcioniranju elektroenergetskog sektora koja uključuju obvezu javne usluge i zaštitu kupaca kroz institute univerzalne usluge i zajamčene opskrbe, zaštitu ugroženih kupaca i sprječavanje energetske siromaštva, nadzor nad sigurnošću opskrbe, tehnička pravila i unaprjeđenje regionalne suradnje;

- na postupke izgradnje novih proizvodnih kapaciteta kroz sustav odobrenja te iznimno provođenje javnog natječaja;
- razdvajanje djelatnosti prijenosa od djelatnosti proizvodnje i opskrbe električne energije i zadatke operatora prijenosnog sustava;
- razdvajanje i funkcioniranje operatora distribucijskog sustava;
- razdvajanje i transparentnost poslovnih knjiga i financijskih izvješća;
- postupke i kriterije primjenjive prilikom pristupa prijenosnoj odnosno distribucijskoj mreži;
- pravni položaj, ovlasti i dužnosti neovisnih regulatornih tijela;
- uvjete za primjenu upravljanja potrošnjom električnom energijom te
- pravni položaj i zaštitu kupaca električne energije.

Posebna je pozornost posvećena zahtjevu za razdvajanjem mrežne djelatnosti prijenosa električne energije od djelatnosti proizvodnje i opskrbe električnom energijom koja se može ostvariti izborom jednog od tri modela: 1) vlasničkim razdvajanjem operatora prijenosnog sustava u kojem vlasnik mreže postaje samostalni operator prijenosnog sustava, 2) razdvajanjem po modelu neovisnog operatora sustava, ili 3) razdvajanjem po modelu neovisnog operatora prijenosa. Posljednja dva modela ustroja prijenosne djelatnosti, zahtijevaju utvrđivanje dodatnih specifičnih pravila postupanja kojima će se osigurati djelotvornost izbranog modela, odnosno puna primjena zahtjeva Direktive 2009/72/EZ s naslova razdvajanja djelatnosti i samostalnosti i neovisnosti operatora prijenosnog sustava.

Usvajanjem prijedloga Zakona o tržištu električne energije utvrdit će se mjere za poticanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora i kogeneracije u skladu s Direktivom 2009/28/EZ te će se utvrditi mjere zaštite sigurnosti opskrbe električnom energijom radi pravilnog funkcioniranja unutarnjeg tržišta električne energije, osigurati odgovarajuća razina proizvodnih kapaciteta i ravnoteža između opskrbe i potražnje u skladu s Direktivom 2005/89/EZ i drugim pravilima Europske unije u sektoru električne energije.

Uredbom (EZ) 2009/714 od 13. srpnja 2009. godine o uvjetima za pristup mreži za prekogranične razmjene električne energije kojom se ukida Uredba (EZ) 1228/2003 propisani su uvjeti pristupa mrežama za prekograničnu razmjenu električne energije. Uredba ima za cilj bolju suradnju i objedinjeno postupanje operatora prijenosnog sustava, koordinirano planiranje razvoja mreže i povećanje interkonekcijskih prijenosnih kapaciteta čime bi se omogućilo nesmetano prekogranično trgovanje i opskrba električnom energijom u Europskoj uniji. U tom su smislu od posebnog značenja sudjelovanje u radu međunarodnog tijela Europske mreže operatora prijenosnih sustava (eng. European Network of Transmission System Operators for Electricity, kratica ENTSO–E), primjena desetogodišnjeg plana razvoja prijenosne mreže na razini Europske unije, razvoj zajedničkih mrežnih pravila i alata za upravljanje mrežama te prihodi od interkonekcije.

Usvajanjem predloženog novog Zakona o tržištu električne energije prenijeli bi se u energetska zakonodavstvo Republike Hrvatske zahtjevi Direktive 2009/72/EZ, Direktive 2009/28/EZ i Direktive 2005/89/EZ te osigurala primjena Uredbe (EZ) 714/2009 i postigla puna harmonizacija s pravnom stečevinom Europske unije za područje električne energije.

Osnovna pitanja koja se trebaju urediti Zakonom i posljedice koje će donošenjem Zakona proisteći

Pri izradi Zakona o tržištu električne energije zadržan je dosadašnji koncept energetske zakonodavstva po kome je Zakon o energiji opći propis za uređenje odnosa u sektoru energetike, dok su pojedini sektori, pa tako i elektroenergetski, odnosno sustav regulacije, uređeni posebnim energetske zakonima.

Uz djelatnosti i odnose na tržištu električne energije, Zakon uređuje i posebna pitanja koja nisu uređena Zakonom o energiji i Zakonom o regulaciji energetske djelatnosti.

Prijedlogom Zakona o tržištu električne energije uređuju se sljedeća pitanja:

- pravila i mjere za obavljanje energetske djelatnosti: proizvodnje električne energije, proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracijskih postrojenja, prijenosa električne energije, distribucije električne energije, organiziranja tržišta električne energije, opskrbe električnom energijom, opskrbe električnom energijom koja predstavlja javnu uslugu i trgovine električnom energijom;
- prava i obveze krajnjeg kupca električne energije;
- pristup i razdvajanje poslovnih knjiga i financijskih izvješća;
- pristup mreži;
- načelo uzajamnosti;
- prekogranični prijenos električne energije;
- ovlasti nadležnih tijela za poduzimanje mjera kad se utvrdi povreda Zakona o tržištu električne energije i povreda podzakonskih propisa donesenih na temelju toga zakona;
- prekršajne odredbe i
- prijelazno razdoblje do donošenja svih predviđenih podzakonskih propisa, odnosno usklađenja energetske subjekata s odredbama Zakona.

Donošenjem Zakona o tržištu električne energije postigli bi se sljedeći ciljevi:

Donošenjem Zakona o tržištu električne energije ugradili bi se u energetske zakonodavstvo Republike Hrvatske zahtjevi Direktive 2009/72/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. godine o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište električne energije te osigurala primjena Uredbe (EZ) 714/2009. Uz Zakon o energiji (Narodne novine, broj 120/2012) i Zakon o regulaciji energetske djelatnosti (Narodne novine, broj 120/2012), koji su usvojeni, te donošenjem Zakona o tržištu električne energije i Zakona o tržištu plina, koji čine paket energetske zakona, postigla bi se puna harmonizacija s pravnom stečevinom Europske unije za područje energetike.

Usvajanjem Prijedloga zakona o tržištu električne energije stvorit će se uvjeti za sigurnu i kvalitetnu opskrbu električnom energijom, razvoj tržišta, konkurentnost cijena električne energije, zaštitu kupaca, učinkovitu proizvodnju i korištenje električne energije te smanjivanje negativnih utjecaja na okoliš i održivi razvoj u sektoru električne energije, a u skladu s Direktivom 2009/72/EZ i drugim pravilima Europske unije u sektoru električne energije.

Predlagatelj Zakona svjestan je činjenice da pojedini pravni instituti te predložena zakonska rješenja predstavljaju značajne novine u uređenju, organizaciji i funkcioniranju elektroenergetskog sektora i s pozicije energetske subjekata i kupaca te nadležnih institucija.

Međutim, pravni okvir energetske sektora je područje koje se nužno i u kratkim rokovima mora uskladiti s pravnom stečevinom Europske unije te je u cilju takva usklađenja, a imajući u vidu osiguranje sigurne i kvalitetne opskrbe energijom u Republici Hrvatskoj, razvoj tržišta električne energije, konkurentnost cijena, zaštitu kupaca, učinkovitu proizvodnju i korištenje energije i zaštitu okoliša, izrađen konačni prijedlog Zakona.

III. OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za provedbu ovoga Zakona neće biti potrebno osigurati sredstva u državnom proračunu Republike Hrvatske.

IV. PRIJEDLOG ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

S obzirom da se predmetni Zakona usklađuje s propisima Europske unije, ocjenjuje se da postoje osobito opravdani razlozi za donošenje ovoga Zakona po hitnom postupku sukladno članku 161. Poslovnika Hrvatskoga sabora, pa se predlaže donošenje ovoga Zakona po hitnom postupku.

KONČANI PRIJEDLOG ZAKONA O TRŽIŠTU ELEKTRIČNE ENERGIJE

I. OPĆE ODREDBE

Predmet i primjena Zakona

Članak 1.

(1) Ovim se Zakonom uređuju pravila i mjere za sigurnu i pouzdanu proizvodnju, prijenos, distribuciju i opskrbu električnom energijom te za trgovinu električnom energijom i organiziranje tržišta električne energije kao dijela elektroenergetskog tržišta Europske unije. Nadalje utvrđuju se pravila koja se odnose na zaštitu krajnjih kupaca, organiziranje i funkcioniranje elektroenergetskog sektora, otvoren pristup tržištu, utvrđivanje obveza općih usluga i prava kupaca električne energije, a koja uključuju prava krajnjih kupaca, odvojeno vođenje poslovnih knjiga, financijskih izvješća, pravila pristupa mreži, načela uzajamnosti i prekogranični prijenos električne energije.

(2) Na odnose u elektroenergetskom sektoru koji nisu uređeni ovim Zakonom primjenjuju se odredbe zakona kojima se uređuje energetska sektor i regulacija energetske djelatnosti.

(3) Na postupke propisane ovim Zakonom primjenjuju se odredbe Zakona o općem upravnom postupku.

Primjena pravne stečevine EU

Članak 2.

Ovim se Zakonom u zakonodavstvo Republike Hrvatske prenosi pravna stečevina Europske unije iz područja energetike, a posebice Direktiva 2009/72/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. godine o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište električne energije i opozivu Direktive 2003/54/EZ (SL. L. 211/55, 14. 8. 2009.), Direktiva 2009/28/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. travnja 2009. godine o promicanju uporabe energije iz obnovljivih izvora energije i dopuni te naknadnom ukidanju Direktive 2001/77/EZ i Direktive 2003/30/EZ (SL. L. 140/16, 5. 6. 2009.) i Direktiva 2005/89/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 18. siječnja 2006. godine o mjerama zaštite sigurnosti opskrbe električnom energijom i investicija u infrastrukturu.

Značenje pojedinih izraza

Članak 3.

(1) Izrazi koji se koriste u ovom Zakonu imaju značenja utvrđena zakonom kojim se uređuje energetska sektor i regulacija energetske djelatnosti.

(2) U ovom se Zakonu koriste i izrazi koji u smislu ovoga Zakona imaju sljedeće značenje:

1. bilančna grupa – grupa koju čini jedan ili više sudionika na tržištu električne energije za čije je odstupanje odgovoran voditelj bilančne grupe,
2. certifikacija operatora prijenosnog sustava – postupak kojim se utvrđuje njegova sukladnost s odredbama ovoga Zakona kojima se uređuje razdvajanje i neovisnost operatora prijenosnog sustava,
3. certifikat – potvrda koju u postupku certificiranja izdaje Hrvatska energetska regulatorna agencija (u daljnjem tekstu: Agencija) kojom se potvrđuje da operator prijenosnog sustava ispunjava uvjete u pogledu njegova razdvajanja i neovisnosti, uvjete financijske, materijalne, tehničke i kadrovske opremljenosti te druge uvjete propisane ovim Zakonom,
4. dispečiranje – upravljanje tokovima električne energije i regulacija napona u elektroenergetskom sustavu, uključujući i razmjenu s drugim sustavima,
5. distribucija električne energije – razvod električne energije distribucijskim mrežama visokog, srednjeg i niskog napona radi njene isporuke kupcima, koji ne uključuje opskrbu,
6. ekonomsko prvenstvo – rangiranje ponuđača električne energije u skladu s ekonomskim kriterijima,
7. elektroenergetski subjekt – pravna ili fizička osoba koja obavlja najmanje jednu od energetske djelatnosti iz članka 4. ovoga Zakona, odgovorna za komercijalne i tehničke zadaće i poslove održavanja koji su u svezi s tim djelatnostima, ali ne uključuje krajnje kupce,
8. energija uravnoteženja – električna energija potrebna za pokrivanje razlike između stvarno isporučene ili preuzete električne energije i ugovorenih količina električne energije,
9. horizontalno integrirani subjekt – subjekt koji obavlja najmanje jednu od funkcija proizvodnje za prodaju, ili prijenosa, ili distribucije, ili opskrbe električnom energijom, i drugu djelatnost koja nije elektroenergetska,
10. integrirani elektroenergetski subjekt – vertikalno ili horizontalno integrirani subjekt,
11. isporuka – predaja električne energije na određenom mjestu isporuke,
12. izravni vod – elektroenergetski vod koji povezuje izolirani objekt proizvođača električne energije s izoliranim kupcem ili elektroenergetski vod koji povezuje objekt proizvođača električne energije i elektroenergetskog subjekta za opskrbu električnom energijom radi izravne opskrbe njihovih vlastitih prostorija, podružnica i krajnjih kupaca,
13. izvedenica električne energije – financijski instrument određen u točkama 5., 6. ili 7. Sekcije C Dodatka I Direktive 2004/39/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 21. travnja 2004. godine o tržištima financijskih instrumenata, u dijelu u kojem se instrument odnosi na električnu energiju, koja je Zakonom o tržištu kapitala prenesena u hrvatski pravni sustav,
14. kontrola – prava, ugovori i sva druga sredstva koja, odvojeno ili u kombinaciji i imajući u vidu činjenično stanje ili zakonske odredbe, daju mogućnost odlučujućeg utjecaja na subjekt, posebno putem vlasništva ili prava na korištenje cjelokupne ili dijela imovine subjekta i prava ili ugovora koji daju odlučujući utjecaj na sastav, glasovanje ili odlučivanje organa subjekta,
15. korisnik mreže – pravna ili fizička osoba koja koristi prijenosnu ili distribucijsku mrežu ili prekogranični vod za isporuku električne energije u mrežu ili preuzimanje električne energije iz mreže,

16. krajnji kupac – kupac koji kupuje električnu energiju za vlastito korištenje,
17. kupac – kupac na veleprodajnom tržištu ili krajnji kupac električne energije,
18. kupac iz kategorije kućanstvo – kupac koji kupuje električnu energiju za svoju vlastitu potrošnju u kućanstvu, isključujući komercijalne ili profesionalne djelatnosti,
19. kupac koji nije kućanstvo – pravna ili fizička osoba koja kupuje električnu energiju koja nije namijenjena za korištenje u vlastitom kućanstvu i uključuje proizvođača i kupca na veleprodajnom tržištu,
20. kupac na veleprodajnom tržištu – pravna ili fizička osoba koja kupuje električnu energiju u svrhu preprodaje unutar ili izvan sustava u kojem je registrirana,
21. kvaliteta opskrbe električnom energijom – pouzdanost napajanja i kvaliteta napona na mjestu preuzimanja odnosno predaje električne energije te kvaliteta usluga korisnicima mreže,
22. mali kupac – pravna ili fizička osoba s manje od 50 radnika i s ispunjenim jednim od dva kriterija: s godišnjim prometom koji ne prelazi iznos od 54 milijuna kuna ili s imovinom koja ne prelazi iznos od 27 milijuna kuna, a koja kupuje električnu energiju za vlastito korištenje,
23. ministar – ministar nadležan za energetiku,
24. Ministarstvo – ministarstvo nadležno za energetiku,
25. napredna mreža – elektroenergetska mreža koja na troškovno učinkovit način može integrirati ponašanje i djelovanje svih priključenih korisnika mreže radi očuvanja ekonomski učinkovitog i održivog elektroenergetskog sustava s niskim gubicima i visokim razinama kvalitete te sigurnosti opskrbe električnom energijom,
26. natječajni postupak za proizvodna postrojenja – postupak kojim se planirane dodatne potrebe i zamjenski kapacitet pokrivaju proizvodnjom iz novih ili postojećih proizvodnih postrojenja,
27. nestandardne usluge operatora prijenosnog sustava – prideljive usluge iz područja nadležnosti i odgovornosti operatora prijenosnog sustava koje nisu sadržane u cijeni za korištenje prijenosne mreže i naknadi za priključenje na prijenosnu mrežu,
28. nestandardne usluge operatora distribucijskog sustava – prideljive usluge iz područja nadležnosti i odgovornosti operatora distribucijskog sustava koje nisu sadržane u cijeni za korištenje distribucijske mreže i naknadi za priključenje na distribucijsku mrežu,
29. niski napon (NN) – naponske razine do uključivo 1000 V,
30. novi infrastrukturni objekti – objekti koji nisu završeni do dana stupanja na snagu ovoga Zakona i koji se mogu izuzeti od primjene načela reguliranog pristupa treće strane,
31. obnovljivi izvori energije – obnovljivi nefosilni izvori energije (energija vjetra, sunčeva energija, aerotermalna, geotermalna i hidrotermalna energija, energija mora, energija vodotoka, energija iz biomase, plina iz deponija otpada, plina iz postrojenja za obradu otpadnih voda i bioplina),
32. operator distribucijskog sustava – pravna ili fizička osoba odgovorna za pogon i vođenje, održavanje, razvoj i izgradnju distribucijske mreže na zadanom području, te za osiguravanje dugoročne sposobnosti mreže da zadovolji razumne zahtjeve za distribucijom električne energije,

33. operator prijenosnog sustava – pravna ili fizička osoba odgovorna za pogon i vođenje, održavanje, razvoj i izgradnju prijenosne mreže na zadanom području i prekograničnih prijenosnih vodova prema ostalim mrežama te za osiguravanje dugoročne sposobnosti mreže da zadovolji razumne zahtjeve za prijenosom električne energije,
34. operator tržišta električne energije – pravna osoba koja je odgovorna za organiziranje tržišta električne energije u skladu s odredbama ovoga Zakona,
35. opskrba električnom energijom – kupnja električne energije i prodaja električne energije, uključujući preprodaju električne energije krajnjim kupcima,
36. opskrba električnom energijom koja se obavlja kao javna usluga – kupnja električne energije i prodaja električne energije prema reguliranim uvjetima onim krajnjim kupcima koji imaju pravo na takav način opskrbe i slobodno ga izaberu ili koriste po automatizmu odnosno prodaja, uključujući preprodaju, električne energije kupcima na veleprodajnom tržištu,
37. opskrbljivač – elektroenergetski subjekt koji obavlja elektroenergetsku djelatnost opskrbe električnom energijom,
38. opskrbljivač kupaca u okviru univerzalne usluge – opskrbljivač koji pruža javnu uslugu opskrbe električnom energijom prema reguliranim uvjetima krajnjem kupcu koji ima pravo na opskrbu u okviru univerzalne usluge i koji izabere ili koristi po automatizmu taj način opskrbe,
39. poduzetnik – svaka pravna ili fizička osoba koja kupuje električnu energiju za potrebe proizvodnje robe i/ili pružanja usluga i ne koristi je u vlastitom kućanstvu,
40. pomoćne usluge – dobavljive pojedinačne usluge koje radi ostvarenja usluga sustava operator prijenosnog sustava dobavlja od korisnika mreže koji te usluge pružaju, prema posebnim ugovorima s tim korisnicima,
41. pomoćne usluge za distribucijsku mrežu – dobavljive pojedinačne usluge koje radi ostvarenja usluga u distribucijskoj mreži dobavlja operator distribucijskog sustava od korisnika mreže koji te usluge pružaju, prema posebnim ugovorima s tim korisnicima,
42. postupak izdavanja energetskeg odobrenja – postupak u okviru kojeg se osiguravaju potrebe za većom snagom i zamjenom proizvodnih postrojenja, temeljem odobrenja nadležnog tijela,
43. povezani subjekt – pridruženi subjekti, u skladu sa značenjem članka 41. Sedme Direktive 83/349/EEZ od 13. lipnja 1983. godine na osnovi članka 44(2)(g)(*) Ugovora o konsolidiranim računima, i/ili udruženi subjekti, u skladu sa značenjem članka 33(1) iste Direktive, i/ili subjekti koji pripadaju istim dioničarima,
44. priključak – fizički priključak na prijenosnu mrežu ili distribucijsku mrežu koji obuhvaća mjernu opremu i obračunsko mjerno mjesto, a koji je sastavni dio mreže,
45. prijenos električne energije – transport električne energije međusobno povezanom prijenosnom mrežom vrlo visokog i visokog napona radi njene isporuke kupcima ili operatoru distribucijskog sustava, ali ne uključuje opskrbu,
46. pristup mreži – pravo korisnika mreže na korištenje mreže radi prijenosa, distribucije, preuzimanja i isporuke ugovorene količine električne energije tijekom ugovorenog razdoblja na temelju propisanih i javno objavljenih uvjeta prema načelima nepristranosti,
47. proizvodnja električne energije – postupak transformacije goriva ili energije iz obnovljivih izvora energije u električnu energiju,

48. proizvođač električne energije – elektroenergetski subjekt koji obavlja djelatnost proizvodnje električne energije,
49. sigurnost opskrbe – osiguravanje potrebne količine električne energije krajnjim kupcima, kao i sposobnost prijenosnih i distribucijskih mreža da omoguće isporuku te električne energije do krajnjih kupaca,
50. srednji kupac – pravna ili fizička osoba koja kupuje električnu energiju za vlastito korištenje, nije mali kupac, ima manje od 250 radnika i ispunjava jedan od iduća dva kriterija: godišnji promet koji ne prelazi iznos od 216 milijuna kuna ili imovina koja ne prelazi iznos od 108 milijuna kuna,
51. srednji napon (SN) – naponske razine od 1 kV do uključivo 35 kV,
52. sudionik na tržištu električne energije – elektroenergetski subjekt i druga pravna ili fizička osoba koja je registrirana za kupnju i/ili prodaju električne energije temeljem prava na sudjelovanje na tržištu električne energije u skladu s ovim Zakonom i pravilima organiziranja tržišta električne energije,
53. trgovac električnom energijom – pravna ili fizička osoba koja kupuje električnu energiju i prodaje, uključujući preprodaju električne energije kupcima na veleprodajnom tržištu, isključujući prodaju električne energije krajnjim kupcima,
54. trgovina električnom energijom – kupnja električne energije i prodaja, uključujući preprodaju električne energije kupcima na veleprodajnom tržištu, isključujući prodaju električne energije krajnjem kupcu,
55. ugovor o opskrbi krajnjeg kupca – ugovor kojim se uređuje opskrba krajnjeg kupca električnom energijom, ali ne uključuje izvedenicu električne energije,
56. ugroženi kupac – kupac električne energije iz kategorije kućanstvo koji zbog socijalnog položaja i/ili zdravstvenog stanja ima pravo korištenja mreže i/ili opskrbe električnom energijom po posebnim uvjetima,
57. univerzalna usluga – jedinstveni način prodaje električne energije u okviru opskrbe električnom energijom koja se obavlja kao javna usluga, kojim se osigurava pravo kupca iz kategorije kućanstvo na javnu uslugu opskrbe električnom energijom propisane kvalitete na cijelom području Republike Hrvatske po realnim, jasno usporedivim i transparentnim cijenama,
58. usluge sustava – usluge elektroenergetskog sustava neophodne za rad prijenosnog i distribucijskog sustava koje obuhvaćaju vođenje elektroenergetskog sustava, održavanje frekvencije, održavanje napona i ponovnu uspostavu napajanja, a osigurava ih operator prijenosnog sustava,
59. veliki kupac koji nije kućanstvo – kupac koji nije kućanstvo s potrošnjom električne energije većom od iznosa koji odredi Agencija na osnovi istraživanja funkcioniranja tržišta električne energije čime stječe pravo na istodobno ugovaranje s više opskrbljivača električnom energijom,
60. vertikalno integrirani subjekt – elektroenergetski subjekt ili skupina elektroenergetskih subjekata u kojima ista osoba ili iste osobe imaju mogućnost izravne ili posredne kontrole i gdje subjekt ili skupina subjekata obavlja najmanje jednu od energetske djelatnosti prijenosa ili distribucije te najmanje jednu od energetske djelatnosti proizvodnje ili opskrbe električnom energijom,

61. visoki napon (VN) – naponske razine od 35 kV do uključivo 220 kV,
62. visokoučinkovita kogeneracija – kogeneracija koja se temelji na potrošnji korisne topline i uštedi primarne energije,
63. voditelj bilančne grupe – sudionik na tržištu električne energije koji je odgovoran za odstupanje jedne bilančne grupe i koji je s operatorom tržišta električne energije sklopio ugovor o energiji uravnoteženja,
64. vrlo visoki napon (VVN) – naponske razine veće od 220 kV,
65. zajamčeni opskrbljivač – opskrbljivač koji pruža javnu uslugu opskrbe električnom energijom prema reguliranim uvjetima krajnjem kupcu koji pod određenim uvjetima ostane bez opskrbljivača.

Energetske djelatnosti

Članak 4.

(1) Energetske djelatnosti (u daljnjem tekstu: elektroenergetske djelatnosti), u smislu ovoga Zakona, su:

1. proizvodnja električne energije,
2. prijenos električne energije,
3. distribucija električne energije,
4. organiziranje tržišta električne energije,
5. opskrba električnom energijom,
6. trgovina električnom energijom.

(2) Elektroenergetske djelatnosti, u smislu ovoga Zakona, obavljaju se kao javne usluge i kao tržišne djelatnosti.

(3) Pravne i fizičke osobe mogu obavljati elektroenergetske djelatnosti iz stavka 1. ovoga članka samo na temelju rješenja kojim se dozvoljava obavljanje te djelatnosti (u daljnjem tekstu: dozvola) sukladno zakonu kojim se uređuje energetska sektor, osim ako drugačije nije propisano ovim Zakonom.

Interes Republike Hrvatske

Članak 5.

(1) Sigurna opskrba električnom energijom smatra se ključnim elementom javne sigurnosti i u smislu ovoga zakona predstavlja:

- sigurnu opskrbu električnom energijom i
- tehničku sigurnost proizvodnje, prijenosa, distribucije i potrošnje električne energije.

- (2) Osiguravanje dostatne proizvodnje i isporuke električne energije potrebne za život i rad građana te poslovanje i razvoj gospodarskih i društvenih subjekata i njihova opskrba električnom energijom na siguran, pouzdan i kvalitetan način, po realnim cijenama, kao i energetske razvoj, od interesa je za Republiku Hrvatsku.
- (3) Elektroenergetske djelatnosti iz članka 4. stavka 1. točke 2. do 4. ovoga Zakona obavljaju se kao javne usluge. Elektroenergetska djelatnost iz članka 4. stavka 1. točke 5. ovoga Zakona obavlja se kao javna usluga u dijelu i na način koji je propisan ovim Zakonom.
- (4) Radi očuvanja sigurnosti opskrbe elektroenergetski subjekti koji obavljaju elektroenergetske djelatnosti iz stavka 3. ovoga članka dužni su, u cilju ostvarivanja interesa Republike Hrvatske iz stavka 2. ovoga članka, dati prvenstvo osiguranju dostatne količine električne energije koja je potrebna za život i rad građana te poslovanje i razvoj gospodarskih i društvenih subjekata i njihovu opskrbu električnom energijom na siguran, pouzdan i kvalitetan način, zadovoljavajući pri tome kriterij ekonomičnosti isporuke.
- (5) Vlada Republike Hrvatske odlukom određuje elektroenergetske subjekte kojima je, u skladu s odredbama ovoga Zakona, na području Republike Hrvatske utvrđena obveza pružanja javne usluge opskrbe električnom energijom koja se obavlja kao univerzalna usluga kao i opskrbe električnom energijom koja se obavlja kao zajamčena usluga (u daljnjem tekstu: opskrba električnom energijom koja se obavlja kao javna usluga).
- (6) Elektroenergetski subjekti iz stavka 5. ovoga članka obavljaju i djelatnost trgovine električnom energijom za opskrbu električnom energijom koja se obavlja kao javna usluga.
- (7) Elektroenergetski subjekti iz stavka 5. ovoga članka dužni su osigurati potrebne uvjete za redovitu i sigurnu opskrbu krajnjih kupaca električne energije kupnjom te električne energije od proizvođača, od trgovaca, od drugih opskrbljivača, na organiziranom tržištu električne energije ili iz uvoza, pri čemu prioritet ima proizvedena električna energija iz obnovljivih izvora i kogeneracije.
- (8) Ako elektroenergetski subjekti iz stavka 5. ovoga članka ne uspiju osigurati neophodne uvjete za redovitu i sigurnu opskrbu krajnjih kupaca električne energije kupnjom električne energije na način propisan stavkom 7. ovoga članka, takvu će električnu energiju kupiti od proizvođača, trgovaca i drugih opskrbljivača kojima Vlada Republike Hrvatske odlukom odredi obvezu prodaje električne energije elektroenergetskom subjektu za opskrbu električnom energijom koja se obavlja kao javna usluga.
- (9) Elektroenergetski subjekti iz stavka 5. ovoga članka su prilikom kupnje električne energije za potrebe opskrbe električnom energijom koja se obavlja kao javna usluga obvezni primjenjivati najbolju poslovnu praksu i mjere kojima se postižu najprihvatljivije cijene za krajnje kupce.
- (10) U interesu je Republike Hrvatske da za sve elektroenergetske subjekte koji imaju dozvolu za opskrbu električnom energijom iz članka 4. stavka 1. točke 5. vrijedi obveza prioriteta otkupa električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije.

II. OBAVLJANJE DJELATNOSTI

Javne usluge

Članak 6.

(1) Elektroenergetski subjekti koji obavljaju elektroenergetske djelatnosti iz članka 4. stavka 1. točke 2. do 4. i članka 5. stavka 5. ovoga Zakona dužni su, u skladu s uvjetima iz dozvole za obavljanje elektroenergetske djelatnosti, osigurati:

1. sigurnost opskrbe električnom energijom,
2. propisanu odnosno ugovorenu kvalitetu opskrbe električnom energijom,
3. prijedlog iznosa tarifnih stavki određenih prema reguliranim uvjetima,
4. uporabu primarnih izvora energije i energenata,
5. zaštitu okoliša,
6. zaštitu zdravlja, života i imovine građana i
7. mjere za zaštitu krajnjih kupaca.

(2) Javne usluge pružaju se na nepristran, transparentan i lako provjerljiv način.

(3) Vlada Republike Hrvatske je obvezna obavijestiti Europsku komisiju o svim mjerama određenim u pogledu obveze javne usluge, uključujući zaštitu krajnjih kupaca i zaštitu okoliša te o njihovom mogućem utjecaju na tržišno natjecanje u Republici Hrvatskoj ili inozemstvu. Vlada Republike Hrvatske obvezna je obavijestiti Europsku komisiju svake dvije godine o svim promjenama takvih mjera.

(4) Agencija je dužna s predstavnicima udruga za zaštitu potrošača provesti konzultacije vezano uz donošenje odluke o iznosu tarifnih stavki za pojedine elektroenergetske djelatnosti koje se obavljaju kao javna usluga.

Tržišne djelatnosti

Članak 7.

(1) Elektroenergetske djelatnosti koje ovim Zakonom nisu utvrđene kao javne usluge obavljaju se kao tržišne djelatnosti, prema pravilima kojima se uređuju tržišni odnosi, gdje se slobodno dogovaraju i/ili ugovaraju količine i cijene isporučene električne energije.

(2) Obavljanje djelatnosti na tržištu električne energije provodi se i organizira u skladu s ciljevima razvoja elektroenergetskih djelatnosti i potrebama krajnjih kupaca u Republici Hrvatskoj, s ciljem postizanja sigurne, pouzdane i kvalitetne opskrbe električnom energijom, uz poštivanje načela tržišnog natjecanja i jednakog pravnog položaja svih subjekata.

Gradnja i korištenje građevina

Članak 8.

Građevine za proizvodnju električne energije (u daljnjem tekstu: proizvodna postrojenja) te za prijenos i distribuciju električne energije grade se i koriste u skladu s propisima o prostornom uređenju i gradnji, propisima kojima se uređuje energetska sektor, propisima kojima se uređuje zaštita okoliša te posebnim tehničkim i sigurnosnim propisima.

Tajnost podataka

Članak 9.

Operator prijenosnog sustava, operator distribucijskog sustava, operator tržišta električne energije, opskrbljivač, trgovac i proizvođač te Agencija dužni su osigurati tajnost povjerljivih poslovnih podataka koje saznaju od drugih elektroenergetskih subjekata i krajnjih kupaca, osim ako sukladno odredbama ovoga Zakona ili drugih posebnih zakona i propisa nisu ovlašteni ili dužni podatke javno objaviti ili ih priopćiti nadležnim državnim tijelima.

III. PROIZVODNJA ELEKTRIČNE ENERGIJE

Proizvodnja električne energije

Članak 10.

(1) Proizvođač električne energije koji ima dozvolu za proizvodnju električne energije može proizvoditi električnu energiju u baznom ili varijabilnom režimu rada, uključujući i električnu energiju za pokriće gubitaka u prijenosnoj i distribucijskoj mreži, kao i električnu energiju za uravnoteženje elektroenergetskog sustava (u daljnjem tekstu: energija uravnoteženja) te pružati pomoćne usluge.

(2) Iznimno od članka 4. stavka 3. ovoga Zakona, pravne ili fizičke osobe mogu obavljati djelatnost proizvodnje električne energije bez dozvole za obavljanje elektroenergetske djelatnosti ukoliko su osigurale stručno upravljanje i rukovanje energetskim postrojenjima sukladno tehničkim propisima, zahtjevima i uvjetima te isključivo za obavljanje djelatnosti:

- proizvodnje električne energije korištenjem proizvodnih objekata čiji je zbroj instaliranih snaga do uključivo 1 MW ili
- proizvodnje električne energije isključivo za vlastite potrebe ili
- proizvodnje električne energije tijekom pokusnog rada proizvodnih objekata.

(3) Proizvođač električne energije ima pravo:

1. u svojim proizvodnim objektima koristiti izvore energije koje smatra najpovoljnijim za pretvorbu, uz udovoljavanje propisanih uvjeta,

2. prodavati vlastitu proizvedenu električnu energiju pod uvjetima utvrđenim odredbama ovoga Zakona i drugim propisima, a posebno pravilima organiziranja tržišta električne energije,
3. pružati pomoćne usluge i uslugu uravnoteženja pod uvjetima utvrđenim ovim Zakonom i drugim propisima, a posebno pravilima organiziranja tržišta električne energije,
4. ugovarati kupnju električne energije radi vlastite proizvodnje električne energije i pružanja usluga pod uvjetima utvrđenim ovim Zakonom i drugim propisima, a posebno pravilima organiziranja tržišta električne energije,
5. pristupa mreži i korištenja prijenosne i distribucijske mreže prema propisanim uvjetima i
6. obračunati i naplatiti financijska sredstva koja mu pripadaju na temelju ugovora i ostalih prodaja, sklopljenih odnosno izvršenih u skladu s odredbama ovoga Zakona.

(4) Proizvođač električne energije je dužan:

1. trajno ispunjavati sve uvjete iz dozvole za proizvodnju električne energije, ukoliko je takva dozvola potrebna za obavljanje djelatnosti,
2. zadovoljavati sve tehničke i pogonske uvjete, osobito one uvjete propisane mrežnim pravilima prijenosnog sustava i mrežnim pravilima distribucijskog sustava te propisane tehničkim i drugim propisima i standardima,
3. zadovoljavati propisane uvjete koji se odnose na energetske učinkovitost i zaštitu okoliša,
4. postupati u skladu s pravilima zaštite tržišnog natjecanja prilikom sudjelovanja na tržištu električne energije, uključujući zabranu neopravdanog povlačenja proizvodnog kapaciteta i zabranu neopravdanog smanjenja proizvodnje električne energije,
5. održavati proizvodne objekte u ispravnom stanju, osigurati njihovu pogonsku spremnost i sigurno korištenje u skladu s tehničkim i drugim propisima i standardima, što je predmetom inspekcijskog nadzora,
6. ponuditi prema tržišnim načelima pomoćne usluge operatoru prijenosnog sustava za usluge sustava, u skladu s tehničkim mogućnostima te mrežnim pravilima prijenosnog sustava, mrežnim pravilima distribucijskog sustava i pravilima organiziranja tržišta električne energije,
7. sklopiti ugovore o pružanju pomoćnih usluga s operatorom prijenosnog sustava radi ostvarenja usluga sustava kojima se određuju pružanje, korištenje i naplata tih usluga te drugi uvjeti i rokovi vezani uz te usluge,
8. ponuditi prema tržišnim načelima pomoćne usluge za distribucijsku mrežu operatoru distribucijskog sustava za ostvarenje usluga u distribucijskoj mreži, u skladu s tehničkim mogućnostima, mrežnim pravilima prijenosnog sustava, mrežnim pravilima distribucijskog sustava i pravilima organiziranja tržišta električne energije,
9. sklopiti ugovore o pružanju pomoćnih usluga za distribucijsku mrežu s operatorom distribucijskog sustava za ostvarenje usluga u distribucijskoj mreži kojima se određuju pružanje, korištenje i naplata tih usluga te drugi uvjeti i rokovi vezani uz te usluge,
10. ponuditi prema tržišnim načelima operatoru prijenosnog sustava raspoloživi proizvodni kapacitet za omogućavanje sigurnog pogona i vođenja elektroenergetskog sustava,

11. ponuditi, prema pravilima organiziranja tržišta električne energije, operatoru tržišta električne energije raspoloživi proizvodni kapacitet za potrebe uravnoteženja,
 12. sklopiti ugovor o pružanju usluge uravnoteženja, prema pravilima organiziranja tržišta električne energije, s operatorom tržišta električne energije,
 13. staviti proizvodne objekte u pogon na zahtjev operatora prijenosnog sustava ili operatora distribucijskog sustava radi pružanja pomoćnih usluga ili pomoćnih usluga za distribucijsku mrežu te radi pružanja usluge uravnoteženja,
 14. staviti na raspolaganje operatoru prijenosnog sustava ili operatoru distribucijskog sustava podatke potrebne za pogon i vođenje elektroenergetskog sustava po proizvodnom postrojenju,
 15. staviti na raspolaganje operatoru tržišta električne energije, Ministarstvu i Agenciji podatke potrebne za bilanciranje proizvodnje električne energije iz pojedinog proizvodnog postrojenja,
- (5) Agencija, temeljem dužnosti proizvođača iz stavka 4. ovoga članka, provodi nadzor i druge aktivnosti u cilju osiguravanja primjene načela zaštite tržišnog natjecanja.
- (6) Za prostore na kojima su proizvodna postrojenja, elektroenergetski subjekti vlasnici tih postrojenja plaćaju naknadu jedinicama lokalne samouprave na čijem području se nalaze takva postrojenja. Vlada Republike Hrvatske odlukom propisuje visinu naknade za korištenje prostora, način njezine raspodjele te moguću namjenu takvih sredstava.
- (7) Proizvođač električne energije dužan je izraditi i na primjeren način javno objaviti program mjera za poboljšanje energetske učinkovitosti te godišnje izvješće o rezultatima njegove primjene.
- (8) Ministarstvo, ukoliko procijeni da je potrebno postaviti dodatne zahtjeve za poboljšanje energetske učinkovitosti u proizvodnji, može rješenjem propisati minimalni stupanj učinkovitosti za pojedine tehnologije koji treba postići kod izgradnje novog ili rekonstrukcije postojećeg proizvodnog postrojenja.
- (9) Elektrane koje su priključene na prijenosnu mrežu i elektrane koje su priključene na distribucijsku mrežu, a od značaja su za vođenje elektroenergetskog sustava, tehnički se osposobljavaju za pružanje pomoćnih usluga na zahtjev operatora prijenosnog sustava u skladu s mrežnim pravilima prijenosnog sustava i mrežnim pravilima distribucijskog sustava.
- (10) Elektrane koje su priključene na distribucijsku mrežu, a od značaja su za ostvarenje usluga u distribucijskoj mreži, tehnički se osposobljavaju za pružanje pomoćnih usluga za distribucijsku mrežu na zahtjev operatora distribucijskog sustava u skladu s mrežnim pravilima distribucijskog sustava.
- (11) Proizvođač električne energije čija su proizvodna postrojenja tehnički osposobljena za pružanje pomoćnih usluga u skladu s mrežnim pravilima prijenosnog sustava dužan je, ako je u mogućnosti, ponuditi pomoćne usluge, na zahtjev operatora prijenosnog sustava, po reguliranim uvjetima do uspostave uvjeta funkcionalnog tržišta električne energije, sukladno članku 28. stavku 7. ovoga Zakona.

Proizvodnja električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije

Članak 11.

- (1) Elektroenergetski subjekt ili druga pravna ili fizička osoba koja u pojedinačnom proizvodnom postrojenju istodobno proizvodi električnu i toplinsku energiju na visokoučinkovit način, koristi otpad ili obnovljive izvore energije za proizvodnju električne energije na gospodarski primjeren način sukladno propisima iz upravnog područja zaštite okoliša, neovisno o snazi proizvodnog postrojenja može steći status povlaštenog proizvođača električne energije.
- (2) Status povlaštenog proizvođača električne energije stječe se na temelju rješenja Agencije u skladu s uvjetima koje pravilnikom propisuje ministar.
- (3) Prije stjecanja statusa povlaštenog proizvođača električne energije elektroenergetski subjekt ili druga pravna ili fizička osoba iz stavka 1. ovoga članka dužna je od Agencije ishoditi prethodno rješenje o stjecanju statusa povlaštenog proizvođača električne energije, u skladu s uvjetima propisanim pravilnikom iz stavka 2. ovoga članka.
- (4) Povlaštene proizvođači električne energije mogu steći pravo na poticajnu cijenu koja se određuje primjenom tarifnog sustava za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije.
- (5) Vlada Republike Hrvatske, uredbom određuje naknadu za poticanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije čija se proizvodnja potiče, a koju prikuplja operator tržišta električne energije od opskrbljivača krajnjih kupaca, uključujući i opskrbljivače krajnjih kupaca koji obavljaju opskrbu električnom energijom koja se obavlja kao javna usluga.
- (6) Razdioba sredstava prikupljenih od naknade iz stavka 5. ovoga članka uređuje se posebnim propisom.
- (7) Operator prijenosnog sustava ili operator distribucijskog sustava dužan je, u skladu sa zahtjevima na pouzdanost i sigurnost pogona, osigurati i kontrolirati preuzimanje ukupno proizvedene električne energije od povlaštenih proizvođača električne energije prema uvjetima utvrđenim posebnim propisima, osobito mrežnim pravilima prijenosnog sustava i mrežnim pravilima distribucijskog sustava.
- (8) Za ispunjavanje obveza Republike Hrvatske vezano uz količine proizvedene električne energije iz obnovljivih izvora i kogeneracije operator tržišta električne energije ima pravo prvokupa električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije od povlaštenog proizvođača električne energije koji je u sustavu poticanja na razdoblje od 25 godina.
- (9) Iznimno od stavka 2. ovoga članka, u slučaju proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije iz jednostavnih građevina određenih propisima o prostornom uređenju i gradnji, status povlaštenog proizvođača stječe se prema uvjetima propisanim pravilnikom iz stavka 2. ovoga članka te se ne primjenjuju odredbe iz stavka 3. ovoga članka.
- (10) Povlaštene proizvođači električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije, neovisno o tome jesu li u sustavu poticaja ili nisu, imaju jednaka prava i obveze u pogledu isporuke električne energije u mrežu i planiranja proizvodnje.

(11) Za proizvedenu električnu energiju iz reverzibilnih hidroelektrana ne smiju se izdati jamstva podrijetla u dijelu u kojemu je takva proizvodnja posljedica pumpnog rada hidroelektrane. Proizvodnja električne energije bilancira se temeljem tehničkih parametara takve hidroelektrane.

Energetsko odobrenje za novo proizvodno postrojenje

Članak 12.

(1) Proizvodna postrojenja mogu graditi pravne ili fizičke osobe ukoliko proizvodna postrojenja koja namjeravaju graditi udovoljavaju kriterijima utvrđenim u postupku izdavanja energetskeg odobrenja.

(2) Kriteriji za postupak izdavanja energetskeg odobrenja za građenje proizvodnih postrojenja su javni, a temelje se na načelima objektivnosti, transparentnosti i nepristranosti u cilju osiguranja:

1. pouzdanosti i sigurnosti elektroenergetskog sustava,
2. konkurentnosti proizvodnih postrojenja,
3. zaštite javnog zdravlja i sigurnosti,
4. kriterija zaštite okoliša i osiguranja trajne kontrole utjecaja na okoliš,
5. odgovarajućeg korištenja zemljišta i lokacije,
6. odgovarajućeg korištenja javnog zemljišta,
7. energetske učinkovitosti,
8. određene vrste primarne energije,
9. tehničke, ekonomske i financijske sposobnosti podnositelja zahtjeva,
10. usklađenosti s mjerama koje se poduzimaju u pogledu obveza javne usluge i zaštite krajnjih kupaca,
11. doprinosa proizvodnog kapaciteta u ostvarenju ukupnog cilja udjela energije iz obnovljivih izvora energije i energetske učinkovitosti u bruto krajnjoj potrošnji energije u 2020. godini u Europskoj uniji, u okviru ispunjavanja međunarodnih obveza Republike Hrvatske za područje energetike i u skladu s propisima koji čine pravnu stečevinu Europske unije i
12. doprinosa proizvodnog kapaciteta u relativnom smanjenju emisija.

(3) Ministar, uz prethodno mišljenje Agencije, propisuje pravilnik kojim se uređuje primjena kriterija iz stavka 2. ovoga članka za izdavanje energetskeg odobrenja za mala decentralizirana i/ili distribuirana proizvodna postrojenja kao i za izdavanje energetskeg odobrenja za izgradnju proizvodnih postrojenja.

(4) Ministarstvo, na zahtjev stranke, može izdati energetsko odobrenje ukoliko su ispunjeni uvjeti odnosno kriteriji propisani pravilnikom iz stavka 3. ovoga članka.

(5) Protiv rješenja iz stavka 4. ovoga članka nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred nadležnim upravnim sudom. Postupak pred upravnim sudom je hitan.

(6) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, u slučaju proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije iz jednostavnih građevina određenih propisima o prostornom uređenju i gradnji, za gradnju ili izvođenje radova na takvim građevinama se ne izdaje energetska odobrenje.

Natječajni postupak za novo proizvodno postrojenje

Članak 13.

(1) Ako izgradnja proizvodnih građevina na temelju odobrenja iz članka 12. ovoga Zakona ni uz primjenu mjera za poboljšanje energetske učinkovitosti i upravljanja potrošnjom nije dovoljna, može se u interesu sigurnosti opskrbe električnom energijom putem natječaja ili drugog postupka koji je jednakovrijedan natječaju u pogledu transparentnosti i nepristranosti, na temelju javno objavljenih kriterija donijeti odluka:

- o izgradnji novog proizvodnog postrojenja ili
- o mjerama poboljšanja energetske učinkovitosti i/ili upravljanja potrošnjom.

(2) Vlada Republike Hrvatske, na prijedlog Ministarstva donosi odluku o raspisivanju natječaja i izboru najpovoljnijeg ponuditelja za izgradnju proizvodnih postrojenja.

(3) Ministarstvo je dužno, prije podnošenja prijedloga odluke iz stavka 2. ovoga članka Vladi Republike Hrvatske pribaviti mišljenja Agencije, ministarstva nadležnog za prostorno uređenje i graditeljstvo te ministarstva nadležnog za zaštitu okoliša.

(4) U natječaju iz stavka 1. ovoga članka mora biti navedeno:

1. lokacija na kojoj će se graditi proizvodno postrojenje,
2. vrsta primarne energije odnosno energenta,
3. način te uvjeti proizvodnje i preuzimanja električne energije,
4. uvjeti koji se odnose na prestanak rada proizvodnog postrojenja,
5. uvjeti koji se odnose na zaštitu okoliša i zaštitu zdravlja građana,
6. potrebna energetska učinkovitost,
7. mjere poticaja, odnosno subvencija za pojedina proizvodna postrojenja,
8. kriteriji utvrđeni za izdavanje energetske odobrenja za izgradnju proizvodnih postrojenja i
9. uvjeti korištenja općih i javnih dobara.

(5) Ministar pravilnikom propisuje način raspisivanja natječaja, uvjete natječaja za izgradnju proizvodnih postrojenja sukladno stavku 1. ovoga članka, detaljan opis odredbi ugovora kao i postupaka koje moraju zadovoljiti svi sudionici natječaja te popis kriterija za odabir najpovoljnijeg ponuditelja. Postupak natječaja, uvjeti za sudjelovanje i mjerila za odabir moraju biti transparentni i nepristrani.

(6) Ministarstvo je odgovorno za organizaciju i provedbu postupka natječaja iz stavka 1. ovoga članka.

- (7) Natječaj za izgradnju proizvodnih postrojenja objavljuje se u Narodnim novinama te u Službenom glasniku Europske unije, u skladu s međunarodno preuzetim obvezama Republike Hrvatske.
- (8) Rok za podnošenje ponuda ne može biti kraći od šest niti duži od dvanaest mjeseci.

IV. PRIJENOS ELEKTRIČNE ENERGIJE

Razdvajanje prijenosnog sustava i operatora prijenosnog sustava

Članak 14.

- (1) Operator prijenosnog sustava je organiziran u samostalnoj pravnoj osobi izvan strukture vertikalno integriranog subjekta, neovisno od drugih djelatnosti u elektroenergetskom sektoru te u skladu s načelima i zahtjevima utvrđenim odredbama ovoga Zakona.
- (2) Vlasnik prijenosne mreže djeluje kao operator prijenosnog sustava.
- (3) Neovisnost operatora prijenosnog sustava osigurava se na način da ista osoba ili osobe ne smiju istodobno:
1. izravno ili posredno kontrolirati elektroenergetski subjekt koji obavlja neku od djelatnosti proizvodnje električne energije ili opskrbe električnom energijom, i izravno ili posredno kontrolirati ili izvršavati druga prava nad operatorom prijenosnog sustava ili nad prijenosnom mrežom,
 2. izravno ili posredno kontrolirati operatora prijenosnog sustava ili prijenosnu mrežu, i izravno ili posredno kontrolirati ili izvršavati druga prava nad elektroenergetskim subjektom koji obavlja neku od djelatnosti proizvodnje električne energije ili opskrbe električnom energijom,
 3. imenovati članove nadzornog odbora, članove uprave ili drugog tijela koje zastupa elektroenergetski subjekt u slučaju operatora prijenosnog sustava ili prijenosne mreže, i izravno ili posredno kontrolirati ili izvršavati druga prava nad elektroenergetskim subjektom koji obavlja neku od djelatnosti proizvodnje električne energije ili opskrbe električnom energijom i
 4. biti članom nadzornog odbora, uprave ili drugog tijela koje zastupa elektroenergetski subjekt koji obavlja neku od djelatnosti proizvodnje električne energije ili opskrbe električnom energijom i operatora prijenosnog sustava ili prijenosnu mrežu.
- (4) Zabrane iz stavka 3. ovoga članka odnose se osobito na:
1. korištenje glasačkog prava,
 2. prava imenovanja članova nadzornog odbora, članova uprave ili drugog tijela koje zastupa pravni subjekt ili
 3. posjedovanje većinskog udjela.
- (5) Obveza iz stavka 2. smatra se izvršenom kada dva ili više vlasnika prijenosnih mreža ostvare zajednički pothvat koji djeluje kao operator prijenosnog sustava u dvije ili više država. Niti jedan

drugi subjekt ne može biti dijelom zajedničkog pothvata, osim u slučaju da je certificiran kao neovisni operator sustava u skladu sa člankom 15. ovoga Zakona ili kao neovisni operator prijenosa u skladu sa člankom 18. ovoga Zakona.

(6) Ako je osoba ili osobe iz stavka 3. ovoga članka državno ili drugo tijelo javne vlasti, dva odvojena tijela javne vlasti koja kontroliraju operatora prijenosnog sustava ili prijenosnu mrežu s jedne strane te elektroenergetski subjekt koji obavlja neku od djelatnosti proizvodnje električne energije ili opskrbe električnom energijom s druge strane ne mogu biti ista osoba ili osobe.

(7) Certifikaciju vlasnički razdvojenog operatora prijenosnog sustava, pod uvjetima i na način propisan ovim Zakonom, provodi Agencija.

(8) Komercijalno osjetljivi podaci kojima raspolaže operator prijenosnog sustava koji je bio dio vertikalno integriranog subjekta odnosno njegovi zaposlenici ne smiju se učiniti dostupnim elektroenergetskim subjektima koji obavljaju neku od djelatnosti proizvodnje električne energije ili opskrbe električnom energijom.

(9) Operator prijenosnog sustava dužan je donijeti, uz prethodnu suglasnost Agencije, program mjera radi osiguranja provedbe načela i zahtjeva njegove neovisnosti kao i zaštite tajnosti podataka, koji uključuje i posebne obveze zaposlenika.

Uvjeti za određivanje neovisnog operatora sustava

Članak 15.

(1) Iznimno od odredbi članka 14. ovoga Zakona, na prijedlog vlasnika prijenosne mreže ili Agencije, Agencija rješenjem može odrediti neovisnog operatora sustava.

(2) Certifikaciju neovisnog operatora sustava, pod uvjetima i na način propisan ovim Zakonom, provodi Agencija.

(3) Neovisni operator sustava može se odrediti samo ako su ispunjeni sljedeći uvjeti:

1. da predloženi operator ispunjava zahtjeve iz članka 14. stavka 3. ovoga Zakona,
2. da predloženi operator raspolaže financijskim, materijalnim, tehničkim i kadrovskim sredstvima potrebnim za izvršavanje svojih dužnosti,
3. da se predloženi operator obvezao uskladiti s desetogodišnjim planom razvoja prijenosne mreže koji nadzire Agencija,
4. da predloženi operator dokaže sposobnost izvršavanja obveza koje su utvrđene Uredbom (EZ) br. 714/2009 te sposobnost ostvarenja suradnje s operatorima prijenosnih sustava na regionalnoj i europskoj razini i
5. da vlasnik prijenosne mreže dokaže svoju sposobnost izvršavanja obveza iz članka 16. stavka 2. ovoga Zakona. U tu svrhu, Agenciji se dostavljaju svi nacrti ugovora s predloženim operatorom ili drugim nadležnim subjektom.

(4) Protiv rješenja iz stavka 1. ovoga članka neovisni operator sustava može izjaviti žalbu Agenciji.

Dužnosti neovisnog operatora sustava i vlasnika prijenosne mreže

Članak 16.

(1) Neovisni operator sustava je dužan:

1. odobravati i upravljati pristupom mreži i korištenjem prijenosne mreže, uključujući naplatu iznosa financijskih sredstava koja se prikupljaju za korištenje mreže, zagušenje i plaćanja prema mehanizmu poravnanja između operatora prijenosnih sustava, u skladu s Uredbom (EZ) br. 714/2009,
2. voditi elektroenergetski sustav i razvijati prijenosnu mrežu,
3. osigurati dugoročnu sposobnost prijenosne mreže da zadovolji razumne zahtjeve kroz investicijsko planiranje i
4. planirati (uključujući postupak odobrenja), graditi i puštati u pogon nove objekte prijenosne mreže. U tu svrhu neovisni operator sustava obavlja funkciju operatora prijenosnog sustava u skladu s odredbama članka od 14. do 35. ovoga Zakona.

(2) Vlasnik prijenosne mreže kojom upravlja neovisni operator sustava dužan je:

1. osigurati odgovarajuću suradnju i potporu neovisnom operatoru sustava u izvršavanju njegovih obveza, uključujući osobito sve važne informacije,
2. financirati investicije o kojima je odluku donio neovisni operator sustava, a koje je odobrila Agencija, ili dati suglasnost na financiranje investicija od neke zainteresirane strane uključujući neovisnog operatora sustava. Takve financijske aranžmane odobrava Agencija. Prije davanja odobrenja Agencija se savjetuje s vlasnikom prijenosne mreže, kao i s drugim zainteresiranim stranama. U slučaju izostanka odobrenja Agencije takav financijski aranžman ne smije se realizirati,
3. osigurati ispunjavanje obveza i odgovornosti koje se odnose na osnovna sredstva mreže, osim odgovornosti koje se odnose na zadaće neovisnog operatora sustava i
4. osigurati jamstva u svrhu lakšeg financiranja proširenja prijenosne mreže osim investicija za koje je u skladu s točkom 2. ovoga stavka dana suglasnost na financiranje zainteresirane strane, uključujući neovisnog operatora sustava.

(3) Vlasnik prijenosne mreže kojom upravlja neovisni operator sustava nije odgovoran za odobravanje i upravljanje pristupom mreži i korištenjem prijenosne mreže, niti za investicijsko planiranje.

Neovisnost vlasnika prijenosne mreže

Članak 17.

(1) Ako je određen neovisni operator sustava, vlasnik prijenosne mreže koji je dio strukture vertikalno integriranog subjekta mora biti samostalan najmanje u smislu svog pravnog oblika, ustrojstva i odlučivanja i neovisan od ostalih djelatnosti koje se ne odnose na prijenos električne energije.

(2) Neovisnost vlasnika prijenosne mreže iz stavka 1. ovoga članka, osigurava se na način da:

1. osobe odgovorne za rukovođenje vlasnikom prijenosne mreže ne sudjeluju u strukturama vertikalno integriranog subjekta koje su, izravno ili posredno, odgovorne za svakodnevni rad proizvodnje električne energije, distribucije električne energije i opskrbe električnom energijom,
2. su poduzete odgovarajuće mjere kako bi se profesionalni interesi osoba odgovornih za rukovođenje vlasnikom prijenosne mreže uzeli u obzir na način koji osigurava njihovo neovisno djelovanje,
3. je vlasnik prijenosne mreže dužan donijeti te pratiti i nadzirati provedbu programa mjera kojima se isključuje mogućnost pristranog postupanja i utvrđuju posebne obveze radnika vezane uz ostvarenje ciljeva programa (program usklađenosti). Osoba ili tijelo nadležno za nadzor nad programom usklađenosti dostavlja Agenciji godišnje izvješće o poduzetim mjerama, koje Agencija i vlasnik prijenosne mreže na primjeren način javno objavljuju i
4. se na zaštitu sigurnosti radnog mjesta osobe odgovorne za praćenje programa usklađenosti zaposlene u operatoru prijenosnog sustava na odgovarajući način primjenjuju odredbe zakona kojima se uređuje područje zaštite sindikalnog povjerenika.

Uvjeti za određivanje neovisnog operatora prijenosa – Imovina, oprema, osoblje i identitet

Članak 18.

(4) Iznimno od odredbi članka 14. ovoga Zakona, na prijedlog vlasnika prijenosne mreže Agencija rješenjem može odrediti neovisnog operatora prijenosa.

(5) Certifikaciju neovisnog operatora prijenosa, pod uvjetima i na način propisan ovim Zakonom, provodi Agencija.

(6) Neovisni operator prijenosa mora raspolagati svim financijskim, tehničkim, materijalnim i kadrovskim sredstvima potrebnim za izvršavanje svojih dužnosti i za obavljanje djelatnosti prijenosa električne energije, pri čemu moraju biti ispunjeni osobito sljedeći uvjeti:

1. neovisni operator prijenosa je vlasnik imovine nužne za obavljanje djelatnosti prijenosa, odnosno vlasnik prijenosne mreže i prateće imovine nužne za vođenje elektroenergetskog sustava, pogon, održavanje, planiranje razvoja, izgradnju mreže i predstavljanje Republike Hrvatske u međunarodnim organizacijama i institucijama iz područja prijenosa električne energije,
2. neovisni operator prijenosa zapošljava cjelokupno osoblje nužno za obavljanje djelatnosti prijenosa električne energije, uključujući obavljanje svih korporativnih zadataka,
3. nije dopušteno ustupanje osoblja i pružanje usluga za ili od strane nekog drugog društva u strukturi vertikalno integriranog subjekta. Iznimno, neovisni operator prijenosa može pružati usluge vertikalno integriranom subjektu ukoliko ispunjava sljedeće uvjete:
 - pri pružanju takvih usluga ne diskriminira korisnike mreže, na raspolaganju je svim korisnicima mreže pod istim uvjetima i ne ograničava, narušava ili sprječava tržišno natjecanje u proizvodnji električne energije ili opskrbi električnom energijom i
 - ako odredbe i uvjete pod kojima se pružaju takve usluge odobri Agencija,

4. ne dovodeći u pitanje odluke nadzornog odbora iz članka 21. ovoga Zakona, vertikalno integrirani subjekt pravodobno i na zahtjev neovisnog operatora prijenosa daje na raspolaganje neovisnom operatoru prijenosa odgovarajuća financijska sredstva za buduće investicijske projekte i/ili zamjenu postojeće imovine nužne za obavljanje djelatnosti prijenosa električne energije.

(7) Ovisna društva unutar strukture vertikalno integriranog subjekta koja obavljaju djelatnosti proizvodnje električne energije ili opskrbe električnom energijom ne mogu, izravno ili posredno, imati vlasničke udjele u neovisnom operatoru prijenosa. Neovisni operator prijenosa ne može, izravno ili posredno, imati vlasničke udjele u ovisnom društvu unutar strukture vertikalno integriranog subjekta koje obavlja djelatnosti proizvodnje električne energije ili opskrbe električnom energijom, niti imati pravo na isplatu dividendi ili neke druge financijske koristi od tog ovisnog društva.

(8) Cjelokupna upravljačka struktura i interni akti neovisnog operatora prijenosa moraju osigurati njegovu učinkovitu neovisnost. Vertikalno integrirani subjekt ne smije izravno ili posredno utjecati na aktivnosti neovisnog operatora prijenosa koje su nužne za pripremu desetogodišnjeg plana razvoja prijenosne mreže koji se izrađuje u skladu sa člankom 25. ovoga Zakona odnosno na konkurentsko ponašanje neovisnog operatora prijenosa u svezi svakodnevnih poslova prijenosa i upravljanja mrežom.

(9) Neovisni operator prijenosa svojim posebnim korporativnim identitetom, komuniciranjem, zaštićenim imenom društva i poslovnim prostorom mora biti jasno odvojen od vladajućeg društva u sustavu vertikalno integriranog subjekta i ne smije dovoditi u zabludu u pogledu identiteta vertikalno integriranog subjekta ili nekog njegovog dijela. Pri tome smije koristiti samo znakove, slikovne prikaze, imena, slova, brojke, oblike i prikaze koji su prikladni za razlikovanje djelatnosti ili usluga neovisnog operatora prijenosa od onih koje obavlja vertikalno integrirani subjekt.

(10) Neovisni operator prijenosa ne smije zajednički dijeliti informatičke sustave ili opremu, poslovne prostore i sustave sigurnog pristupa s bilo kojim dijelom vertikalno integriranog subjekta niti zajednički koristiti usluge istih savjetnika ili vanjskih izvođača za informatičke sustave ili opremu ili sustave sigurnog pristupa.

(11) Neovisni operator prijenosa mora dati jamstvo da u pogledu informatičke opreme i sustava kontrole pristupa zajednički ne surađuje s istim savjetnicima i vanjskim pružateljima usluga kao i vertikalno integrirani subjekt.

(12) Reviziju računa neovisnog operatora prijenosa ne smije provoditi isti revizor koji provodi reviziju računa vertikalno integriranog subjekta ili nekog njegovog dijela. U aktivnostima konsolidacije računa vertikalno integriranog subjekta ili iz drugih bitnih razloga koji se moraju prethodno dostaviti Agenciji, revizor može imati uvid u dijelove knjigovodstva neovisnog operatora prijenosa, ukoliko Agencija nema primjedbi s naslova očuvanja neovisnosti operatora prijenosa. Takav revizor mora povjerljivo postupati s komercijalno osjetljivim podacima i informacijama, a osobito ih ne smije dijeliti s vertikalno integriranim subjektom.

(13) Osim zadataka iz članaka 28., 29. i 30. ovoga Zakona, neovisni operator prijenosa obavlja sljedeće zadatke:

1. zastupanje operatora prijenosnog sustava te komunikacija s trećim stranama i regulatornim agencijama,

2. zastupanje operatora prijenosnog sustava u međunarodnim organizacijama i institucijama iz područja prijenosa električne energije,
3. odobravanje i upravljanje pristupom mreži i korištenjem prijenosne mreže bez diskriminacije korisnika mreže ili kategorija korisnika mreže,
4. naplatu iznosa tarifnih stavki za prienos električne energije na temelju odluke i metodologije koju donosi Agencija,
5. vođenje elektroenergetskog sustava te održavanje, razvoj i izgradnju sigurne, učinkovite i ekonomične prijenosne mreže,
6. planiranje investicija koje osiguravaju dugoročnu sposobnost prijenosne mreže da zadovolji razumne zahtjeve potrošnje te koje jamče sigurnost opskrbe i
7. stvaranje zajedničkih pothvata uključujući one s jednim ili više operatora prijenosnog sustava, operatorom tržišta električne energije, burzama električne energije i ostalim relevantnim sudionicima, radi zadovoljavanja ciljeva razvoja i stvaranja regionalnih tržišta ili olakšavanja procesa liberalizacije.

(14) Protiv rješenja iz stavka 1. ovoga članka neovisni operator sustava može izjaviti žalbu Agenciji.

Neovisnost operatora prijenosa

Članak 19.

(1) Ne dovodeći u pitanje odluke nadzornog odbora iz članka 21. ovoga Zakona, neovisni operator prijenosa samostalno odlučuje, neovisno od vertikalno integriranog subjekta, o sredstvima nužnim za vođenje elektroenergetskog sustava te za održavanje, razvoj i izgradnju prijenosne mreže, kao i o pribavljanju financijskih sredstava na tržištu kapitala, osobito kroz zaduživanje i povećanje kapitala.

(2) Neovisni operator prijenosa mora postupati na način da osigura raspoloživost sredstava nužnih za pravilno i učinkovito obavljanje djelatnosti prijenosa električne energije i za razvoj i održavanje učinkovite, sigurne i ekonomične prijenosne mreže.

(3) Svi komercijalni i financijski odnosi između vertikalno integriranog subjekta odnosno društava koja na bilo koji način kontrolira vertikalno integrirani subjekt i neovisnog operatora prijenosa, uključujući zajmove koje neovisni operator prijenosa daje vertikalno integriranom subjektu, moraju biti u skladu s tržišnim uvjetima. Neovisni operator prijenosa vodi detaljnu evidenciju o predmetnim komercijalnim i financijskim odnosima i dostavlja je Agenciji na njezin zahtjev.

(4) Neovisni operator prijenosa dostavlja Agenciji na suglasnost sve komercijalne i financijske ugovore s vertikalno integriranim subjektom odnosno društvima koja na bilo koji način kontrolira vertikalno integrirani subjekt. Agencija će, po provjeri tržišno usmjerenih i nepristranih uvjeta, u roku od četiri tjedna od dana primitka ugovora dati ili uskratiti suglasnost. Ako u tom roku ne obavijesti neovisnog operatora prijenosa o svojoj odluci, smatra se da je dala suglasnost na traženi ugovor.

(5) Neovisni operator prijenosa obavještava Agenciju o financijskim sredstvima iz stavka 2. ovoga članka koja ima na raspolaganju za buduće investicijske projekte i/ili za zamjenu postojeće imovine.

(6) Vertikalno integrirani subjekt neće obavljati aktivnosti kojima ometa ili utječe na izvršavanje obveza neovisnog operatora prijenosa utvrđenih ovim Zakonom, niti će od neovisnog operatora prijenosa tražiti da zahtijeva dopuštenje od vertikalno integriranog subjekta u izvršavanju takvih obveza.

Neovisnost osoblja i članova uprave

Članak 20.

(1) O imenovanju članova uprave neovisnog operatora prijenosa, prestanku i obnavljanju njihova mandata, radnim uvjetima, uključujući naknadu i ostala materijalna prava članova uprave, u skladu sa zakonom kojim se uređuju trgovačka društva, odlučuje nadzorni odbor neovisnog operatora prijenosa iz članka 21. ovoga Zakona.

(2) Članovi uprave neovisnog operatora prijenosa moraju biti neovisni i stručni u svom radu i postupanju. Njihova se neovisnost i stručnost osigurava na način da:

1. ne zauzimaju niti jedan drugi profesionalni položaj niti, izravno ili posredno, obnašaju neku dužnost, imaju neke obveze, poslovni udio ili poslovne odnose s drugim dijelovima vertikalno integriranog subjekta ili njegovih većinskih dioničara,
2. u razdoblju od tri godine prije njihova imenovanja u neovisnom operatoru prijenosa ne zauzimaju nikakav profesionalan položaj niti, izravno ili posredno, obnašaju neku dužnost, imaju neke obveze, poslovni udio ili poslovne odnose s vertikalno integriranim subjektom ili nekim njegovim dijelom ili njegovim većinskim dioničarima, osim s operatorom prijenosnog sustava. Ovaj rok se primjenjuje na imenovanja nakon 3. ožujka 2012. godine,
3. po prekidu njihovog ugovornog odnosa kod operatora prijenosnog sustava, ne zauzimaju nikakav profesionalni položaj, niti obnašaju neku dužnost, imaju poslovni udio ili poslovne odnose s drugim dijelovima vertikalno integriranog subjekta, kao ni s njegovim većinskim vlasnikom u razdoblju od najmanje četiri godine i
4. nemaju poslovne udjele niti ostvaruju neku drugu izravnu ili posrednu financijsku korist od bilo kojeg dijela vertikalno integriranog subjekta. Njihova naknada za rad ne ovisi o aktivnostima ili poslovnim rezultatima vertikalno integriranog subjekta.

(3) Neovisni operator prijenosa mora bez odlaganja dostaviti Agenciji prijedlog imenovanja članova uprave koje predlaže nadzorni odbor iz članka 21. ovoga Zakona te uvjete njihova ugovora s društvom, a osobito uvjete koji se odnose na početak, trajanje i prestanak ugovora te ugovorenim materijalnim i drugim pravima.

(4) U roku od tri tjedna od dana primitka prijedloga iz stavka 3. ovoga članka Agencija može osporiti prijedlog odluke o imenovanju odnosno uvjete ugovora sa članovima uprave ako:

1. postoji sumnja u profesionalnu neovisnost članova uprave u smislu stavka 2. ovoga članka te uvjete zapošljavanja, uključujući plaću i ostala materijalna prava ili

2. u slučaju prijevremenog prekida mandata postoji sumnja u nepropisnost takvog prijevremenog prekida. Prijevremeni prekid smatra se nepropisnim onda kada ukazuje na okolnosti prekida koje nisu u skladu s odredbama o neovisnosti o vertikalno integriranom subjektu iz ovoga Zakona.

(5) Odredbe iz stavka 2. i stavka 4. točke 2. ovoga članka primjenjuju se na odgovarajući način i na osobe zaposlene na rukovodećim radnim mjestima iz područja vođenja elektroenergetskog sustava te održavanja, izgradnje i razvoja prijenosne mreže, odnosno ostale zaposlene osobe na rukovodećim radnim mjestima koje su na prvoj razini rukovođenja ispod uprave.

Neovisnost nadzornog odbora

Članak 21.

(1) Neovisni operator prijenosa ima nadzorni odbor imenovan u skladu s odredbama zakona kojima se uređuje područje trgovačkih društava odnosno uređuju nadležnosti nadzornog odbora za donošenje odluka koje mogu značajno utjecati na vrijednost imovine dioničara/članova društva neovisnog operatora prijenosa, osobito odluka koje su vezane uz davanje suglasnosti na godišnje i dugoročne financijske planove, razine zaduživanja neovisnog operatora prijenosa i iznosa dividendi/dobiti koje isplaćuju dioničarima/članovima društva. Odluke koje se odnose na imenovanje, ponovno imenovanje, uvjete imenovanja uključujući naknade i druga materijalna prava te prestanak ugovora sa članovima uprave donosi nadzorni odbor. Odluke u nadležnosti nadzornog odbora ne uključuju odluke koje se odnose na svakodnevne aktivnosti operatora prijenosnog sustava i upravljanje prijenosnom mrežom, niti aktivnosti potrebne za izradu desetogodišnjeg plana razvoja prijenosne mreže.

(2) Nadzorni odbor sastavljen je od predstavnika vertikalno integriranog subjekta, predstavnika dioničara/članova društva treće strane i predstavnika drugih zainteresiranih strana, kao što su radnici neovisnog operatora prijenosa.

(3) Odredbe članka 20. stavaka 2., 3. i 4. ovoga Zakona primjenjuju se najmanje na polovinu broja članova nadzornog odbora umanjenog za jedan. Odredba članka 20. stavka 4. točke 2. ovoga Zakona primjenjuje se na sve članove nadzornog odbora.

Program usklađenosti i osoba za praćenje usklađenosti

Članak 22.

(1) Neovisno o svom organizacijskom obliku, operator prijenosnog sustava mora donijeti program usklađenosti kojim su pobliže utvrđene mjere kojima se isključuje mogućnost pristranog ponašanja te način praćenja usklađenosti s tim programom. Program usklađenosti utvrđuje posebne obveze zaposlenika vezane uz ispunjenje tih ciljeva. Na program usklađenosti prethodnu suglasnost daje Agencija. Usklađenost s programom neovisno prati osoba za praćenje usklađenosti.

(2) Osobu za praćenje usklađenosti imenuje nadzorni odbor uz prethodnu suglasnost Agencije. Agencija može uskratiti suglasnost na imenovanje osobe za praćenje usklađenosti samo ukoliko nije dovoljno neovisna ili nema odgovarajuće stručne sposobnosti. Osoba za praćenje

usklađenosti može biti fizička ili pravna osoba. Na osobu za praćenje usklađenosti primjenjuju se odredbe članka 20. stavaka 1. do 3. ovoga Zakona.

(3) Zadaci osobe za praćenje usklađenosti su:

1. praćenje provedbe programa usklađenosti,
2. izrada godišnjeg izvješća, utvrđivanje mjera poduzetih u svrhu provedbe programa usklađenosti i njihovo podnošenje Agenciji,
3. podnošenje izvješća nadzornom odboru i izdavanje preporuka vezanih uz program usklađenosti i njegovu provedbu,
4. obavještavanje Agencije o svakoj bitnoj povredi vezanoj uz provedbu programa usklađenosti i
5. podnošenje izvješća Agenciji o svim komercijalnim i financijskim odnosima između vertikalno integriranog subjekta i operatora prijenosnog sustava.

(4) Osoba za praćenje usklađenosti dostavlja Agenciji prijedlog odluka o investicijskom planu ili o pojedinim investicijama u prijenosnu mrežu, najkasnije do trenutka kad uprava operatora prijenosnog sustava iste dostavi nadzornom odboru.

(5) Ako skupština vertikalno integriranog subjekta ili nadzorni odbor glasovanjem spriječi usvajanje odluke, rezultat čega je sprječavanje ili odgađanje investicija koje se prema desetogodišnjem planu razvoja prijenosne mreže moraju izvršiti u sljedeće tri godine, osoba za praćenje usklađenosti o tome izvještava Agenciju koja zatim postupuje u skladu s odredbama ovoga Zakona koje uređuju razvoj prijenosne mreže i ovlast za donošenje investicijskih odluka.

(6) Na uvjete koji uređuju mandat ili zapošljavanje osobe za praćenje usklađenosti, uključujući i trajanje mandata ili radnog odnosa, suglasnost daje Agencija. Takvi uvjeti moraju osigurati neovisnost osobe za praćenje usklađenosti, uključujući osiguranje svih potrebnih sredstava za ispunjavanje njenih zadataka. Tijekom svog mandata ili zaposlenja osoba za praćenje usklađenosti ne može zauzimati niti jedan drugi profesionalni položaj niti, izravno ili posredno, obnašati neku dužnost ili imati poslovni udio u ili s nekim drugim dijelom vertikalno integriranog subjekta ili njegovim većinskim dioničarima.

(7) Osoba za praćenje usklađenosti redovito podnosi usmena ili pisana izvješća Agenciji i ima pravo redovito izvještavati, usmeno ili pismeno, nadzorni odbor operatora prijenosnog sustava.

(8) Osoba za praćenje usklađenosti može prisustvovati svim sastancima rukovodećeg osoblja ili uprave operatora prijenosnog sustava te sastancima nadzornog odbora i skupštine i dužnost je ovih tijela obavijestiti tu osobu o zakazanim sastancima te joj dostaviti potrebne materijale za sjednicu. Osoba za praćenje usklađenosti prisustvuje svim sastancima na kojima se razmatraju sljedeća pitanja:

1. uvjeti pristupa mreži i korištenja prijenosne mreže, osobito oni koji se odnose na cijene za korištenje mreže, usluge vezane uz pristup mreži i korištenje prijenosne mreže, dodjelu prijenosnog kapaciteta i upravljanje zagušenjem, razvidnost, uravnoteženje i sekundarna tržišta,
2. projekti u tijeku vezani uz vođenje elektroenergetskog sustava te održavanje i razvoj prijenosne mreže, uključujući investicije u prekogranične vodove i priključke ili

3. kupnja ili prodaja električne energije potrebne za rad elektroenergetskog sustava i prijenosne mreže, uključujući pomoćne usluge, usluge sustava i uslugu uravnoteženja.
- (9) Osoba za praćenje usklađenosti prati usklađenost rada operatora prijenosnog sustava s odredbama koje uređuju povjerljivost operatora prijenosnog sustava i vlasnika prijenosne mreže.
- (10) Osoba za praćenje usklađenosti ima pristup svim bitnim podacima i uredima operatora prijenosnog sustava, te svim informacijama koje su mu potrebne za izvršenje njegovih zadataka. Osoba za praćenje usklađenosti ima pristup uredima operatora prijenosnog sustava bez prethodne najave.
- (11) Uz prethodnu suglasnost Agencije nadzorni odbor može razriješiti dužnosti osobu za praćenje usklađenosti. Agencija je ovlaštena zahtijevati razrješenje osobe za praćenje usklađenosti zbog razloga nedostatne neovisnosti u radu ili nedostatnih stručnih sposobnosti.
- (12) U pogledu zaštite sigurnosti radnog mjesta, osoba za praćenje usklađenosti tijekom svojeg namještenja, ukoliko je zaposlenik operatora prijenosnog sustava, uživa prava sukladno odredbama zakona kojima se uređuje područje zaštite sindikalnog povjerenika.

Certifikacija i određivanje operatora prijenosnog sustava

Članak 23.

- (1) Agencija neprekidno provodi nadzor nad ispunjavanjem uvjeta o razdvajanju operatora prijenosnog sustava propisanih ovim Zakonom. Agencija provodi postupak certifikacije operatora prijenosnog sustava. Agencija će izdati certifikat operatoru prijenosnog sustava kao:
1. vlasnički razdvojenom operatoru prijenosnog sustava, sukladno članku 14. ovoga Zakona ili
 2. neovisnom operatoru sustava, sukladno odredbama članaka 15. do 17. ovoga Zakona ili
 3. neovisnom operatoru prijenosa, sukladno odredbama članaka 18. do 22. ovoga Zakona.
- (2) Postupak certifikacije operatora prijenosnog sustava provodi se:
1. na zahtjev operatora prijenosnog sustava u skladu sa stavkom 3. točkom 1. ovoga članka,
 2. na inicijativu Agencije kada:
 - operator prijenosnog sustava ne postavlja zahtjev za certificiranjem u skladu sa stavkom 3. točkom 1. ovoga članka ili
 - Agencija dobije saznanja o planiranim izmjenama koje predstavljaju potrebu za novim vrednovanjem certificiranja ili koje mogu dovesti ili su dovele do povrede propisa o razdvajanju,
 3. u skladu s uputama Europske komisije.
- Na postupak certifikacije primjenjuju se na odgovarajući način odredbe Uredbe (EZ) br. 714/2009.
- (3) Operator prijenosnog sustava dužan je bez odlaganja:
1. podnijeti zahtjev za certificiranjem ukoliko još nije certificiran i

2. obavijestiti Agenciju o svim planiranim transakcijama koje mogu zahtijevati ponovno vrednovanje certificiranja.

Operator prijenosnog sustava mora Agenciji dostaviti svoje podatke i na zahtjev Agencije sve dokumente potrebne za certifikaciju.

(4) Agencija će dostaviti na mišljenje Europskoj komisiji obrazloženi nacrt certifikata u roku od četiri mjeseca od pokretanja postupka certifikacije operatora prijenosnog sustava, odnosno od dostavljanja dokumenata od strane operatora prijenosnog sustava. Agencija će u postupku certifikacije sukladno stavku 1. točkama 1. i 3. ovoga članka u što većoj mjeri uzeti u obzir mišljenje Komisije. Odstupanje od mišljenja Komisije, Agencija je dužna pisano obrazložiti.

(5) Agencija mora po zaprimanju mišljenja Europske komisije u roku od dva mjeseca odlučiti o zahtjevu za certifikacijom. Ukoliko je to potrebno za postizanje svrhe ovoga Zakona certifikat se može dati uz propisivanje određenih obveza i uvjeta.

(6) Iznimno od odredbe stavka 4. ovoga članka, pri certificiranju u skladu s odredbom stavka 1. točke 2. ovoga članka Agencija je obvezna uvažiti mišljenje Komisije.

(7) Agencija vodi službenu evidenciju o svim kontaktima ostvarenim s Europskom komisijom u okviru postupka certifikacije operatora prijenosnog sustava. Službena evidencija daje se na uvid subjektu koji traži izdavanje certifikata te Ministarstvu. Izdani certifikat zajedno s obrazloženjem javno se objavljuje pri čemu dijelove koji sadrže komercijalno osjetljive informacije treba izvesti kao nečitke. Mišljenje Komisije iz stavka 4. ovoga članka objavljuje se javno, ukoliko u obrazloženju odluke nije drugačije određeno. Agencija je obvezna komercijalno osjetljive informacije držati u tajnosti.

(8) Operator prijenosnog sustava i elektroenergetski subjekti koji obavljaju djelatnost proizvodnje električne energije ili opskrbe električnom energijom obvezni su bez odlaganja dostavljati na zahtjev Agenciji i Europskoj komisiji sve podatke i informacije mjerodavne za ispunjavanje njihovih zadaća u skladu s odredbama ovoga članka.

(9) Nakon okončanja postupka certifikacije Agencija rješenjem određuje operatora prijenosnog sustava sukladno stavku 1. ovoga članka te o tome bez odlaganja obavještava Europsku komisiju. Na određivanje neovisnog operatora sustava sukladno odredbama stavka 1. točke 2. ovoga članka prethodnu suglasnost daje Europska komisija. Ako Agencija u provođenju nadzora utvrdi da su zbog povrede odredbi o razdvajanju prestali postojati uvjeti temeljem kojih je izdan certifikat isti može oduzeti. Rješenje kojim se određuje odnosno opoziva operator prijenosnog sustava objavljuje se u na web stranici Agencije te u Službenom glasniku Europske unije.

Postupak certifikacije operatora prijenosnog sustava u odnosu na treće zemlje

Članak 24.

(1) Na postupak certifikacije započet temeljem zahtjeva za certificiranjem koji podnosi vlasnik prijenosne mreže ili operator prijenosnog sustava kojeg kontrolira osoba ili osobe iz treće zemlje ili trećih zemalja, primjenjuju se na odgovarajući način odredbe članka 23. ovoga Zakona uz sljedeća odstupanja navedena u ovom članku.

(2) Agencija bez odlaganja obavještava Ministarstvo i Europsku komisiju te dostavlja prijedlog svoje odluke o:

1. zahtjevu za certificiranjem od strane vlasnika prijenosne mreže ili operatora prijenosnog sustava kojeg kontrolira osoba ili osobe iz treće zemlje ili trećih zemalja i
2. svim okolnostima koje bi mogle imati za posljedicu da osoba ili osobe iz treće zemlje ili trećih zemalja preuzmu kontrolu nad prijenosnom mrežom ili operatorom prijenosnog sustava.

(3) Ukoliko Europska komisija ne dostavi svoje mišljenje u roku od dva mjeseca ili ukoliko Europska komisija zatraži stav Agencije za suradnju energetske regulatora odnosno zainteresiranih strana u kom se slučaju takav rok može produžiti za najduže dva mjeseca, smatra se da Europska komisija nema primjedbi na preliminarnu odluku Agencije.

(4) Ministarstvo utvrđuje ugrožava li izdavanje certifikata od strane Agencije sigurnost opskrbe energijom Republike Hrvatske i Europske unije te svoje stajalište dostavlja Agenciji u roku od 60 dana od dana dostavljanja obavijesti Agencije. U razmatranju ovog pitanja, Ministarstvo uzima u obzir sljedeće:

1. prava i obveze Europske unije prema toj trećoj zemlji koje proizlaze iz međunarodnog prava, uključujući sve sporazume sklopljene s jednom ili više trećih zemalja u kojima je Europska unija jedna od strana i koji se tiču pitanja sigurnosti opskrbe energijom, u skladu s međunarodno preuzetim obvezama Republike Hrvatske,
2. prava i obveze Republike Hrvatske prema toj trećoj zemlji koje proizlaze iz sporazuma kojeg je s njom sklopila u onoj mjeri u kojoj su u skladu s pravom Europske unije i
3. ostale specifičnosti i okolnosti slučaja i treće zemlje.

(5) Agencija prilikom izdavanja certifikata mora uzeti u obzir stajalište Ministarstva. Agencija izdaje certifikat operatoru prijenosnog sustava u odnosu na treće zemlje u roku od 60 dana od dana podnošenja zahtjeva iz stavka 1. ovoga članka.

(6) Protiv rješenja iz stavka 5. ovoga članka operator prijenosnog sustava u odnosu na treće zemlje može izjaviti žalbu Agenciji.

Razvoj mreže i ovlasti donošenja investicijskih odluka

Članak 25.

(1) Operator prijenosnog sustava svake godine do 31. listopada godine koja prethodi planu podnosi Agenciji na odobravanje desetogodišnji plan razvoja prijenosne mreže utemeljen na postojećoj i predviđenoj proizvodnji i opterećenju sustava, nakon savjetovanja sa svim relevantnim zainteresiranim stranama. Desetogodišnji plan razvoja prijenosne mreže sadrži učinkovite mjere koje jamče dostatnost mreže i sigurnost opskrbe.

(2) Desetogodišnji plan razvoja prijenosne mreže osobito:

1. ukazuje sudionicima na tržištu električne energije na glavnu prijenosnu infrastrukturu koju treba izgraditi ili unaprijediti u sljedećih deset godina,
2. sadrži investicije o kojima je već donesena odluka i utvrđuje nove investicije koje treba realizirati u sljedeće tri godine i
3. daje vremenski okvir za sve investicijske projekte.

(3) Prilikom izrade desetogodišnjeg plana razvoja prijenosne mreže, operator prijenosnog sustava razborito pretpostavlja razvoj proizvodnje, opskrbe, potrošnje i razmjene električne energije s drugim zemljama, uzimajući u obzir investicijske planove mreža u okruženju.

(4) Agencija se savjetuje sa svim stvarnim ili potencijalnim korisnicima mreže o desetogodišnjem planu razvoja prijenosne mreže kroz javnu raspravu koja traje 15 dana. Od osoba ili subjekata koji za sebe tvrde da su potencijalni korisnici mreže može se zatražiti odgovarajući dokaz. Agencija na svojim internetskim stranicama objavljuje rezultate savjetodavnog postupka, osobito eventualne investicijske potrebe.

(5) Agencija provjerava pokriva li desetogodišnji plan razvoja prijenosne mreže sve investicijske potrebe prepoznate tijekom savjetodavnog postupka i je li usklađen s neobvezujućim desetogodišnjim planom razvoja prijenosne mreže Europske unije prema Uredbi (EZ) br. 714/2009. Ako postoje sumnje u usklađenost plana s planom razvoja prijenosne mreže na razini Europske unije, Agencija se može savjetovati s Agencijom za suradnju energetske regulatora. Agencija može zahtijevati od operatora prijenosnog sustava izmjenu i dopunu desetogodišnjeg plana razvoja prijenosne mreže.

(6) Agencija prati i ocjenjuje provedbu desetogodišnjeg plana razvoja prijenosne mreže.

(7) Osim u slučaju kada postoje važni razlozi koji su izvan njegove kontrole, ukoliko operator prijenosnog sustava ne realizira investicije koje je trebao realizirati u sljedeće tri godine u skladu s desetogodišnjim planom razvoja prijenosne mreže, Agencija će poduzeti najmanje jednu od sljedećih mjera kako bi osigurala realizaciju predmetnih investicija, ako su te investicije još uvijek relevantne na osnovi najnovijeg desetogodišnjeg plana razvoja prijenosne mreže:

1. zatražiti od operatora prijenosnog sustava realizaciju predmetnih investicija,
2. organizirati natječajni postupak otvoren za sve ulagače zainteresirane za predmetne investicije ili
3. obvezati operatora prijenosnog sustava da prihvati povećanje kapitala za financiranje potrebnih investicija i dozvoli neovisnim ulagačima doprinos u kapitalu.

Ako Agencija iskoristi svoje ovlasti iz točke 2. ovoga stavka, može obvezati operatora prijenosnog sustava na izbor jedne ili više sljedećih mogućnosti:

1. financiranje od bilo koje treće strane,
2. izgradnja od bilo koje treće strane,
3. samostalna izgradnja novih predmetnih objekata ili
4. samostalno obavljanje pogona novih predmetnih objekata.

U tom slučaju operator prijenosnog sustava osigurava ulagačima sve informacije potrebne za realizaciju investicija, priključuje nove objekte na prijenosnu mrežu i općenito čini sve potrebne radnje u svrhu olakšanja provedbe predmetnih investicijskih projekata. Pri tome Agencija daje prethodnu suglasnost na relevantne financijske aranžmane.

(8) U slučaju kada Agencija postupa na temelju ovlaštenja iz stavka 7. ovoga članka, troškovi predmetnih investicija pokrivaju se iznosima tarifnih stavki za prijenos električne energije.

Priključenje nove elektrane na prijenosnu mrežu

Članak 26.

- (1) Operator prijenosnog sustava uz prethodnu suglasnost Agencije donosi, javno objavljuje te provodi transparentna, učinkovita i nepristrana pravila za postupak priključenja novih elektrana na prijenosnu mrežu.
- (2) Operator prijenosnog sustava ne može odbiti na temelju mogućih budućih ograničenja u mreži kao što je na primjer zagušenje u njenim udaljenim dijelovima priključenje nove elektrane na raspoložive mrežne kapacitete. Operator prijenosnog sustava o tome dostavlja potrebne informacije podnositelju zahtjeva za priključenje nove elektrane na prijenosnu mrežu.
- (3) Operator prijenosnog sustava ne može odbiti novo mjesto priključenja zbog dodatnih troškova povezanih s potrebnim povećanjem kapaciteta dijelova mreže u blizini mjesta priključka.

Izravni vodovi

Članak 27.

- (1) Ako proizvođač električne energije koji ima dozvolu za obavljanje elektroenergetske djelatnosti opskrbe električnom energijom i kupac namjeravaju sklopiti ugovor o isporuci električne energije, odnosno o opskrbi električnom energijom, a ne mogu dobiti pristup mreži, mogu izgraditi izravan vod uz prethodnu suglasnost Agencije.
- (2) Agencija će utvrditi objektivne i nepristrane kriterije za izdavanje suglasnosti za izgradnju i pogon izravnih vodova. Elektroenergetski subjekt iz stavka 1. ovoga članka korištenjem izravnog voda može opskrbljivati električnom energijom vlastite poslovne prostore, svoja ovisna društva i svoje kupce.
- (3) Mogućnost opskrbe električnom energijom preko izravnog voda iz stavka 1. ovoga članka ne smije utjecati na mogućnost ugovaranja električne energije u skladu s načelom reguliranog pristupa treće strane.
- (4) Agencija može izdati prethodnu suglasnost za izgradnju izravnog voda ako je prethodno odbijen pristup mreži ili pokrenut postupak rješavanja spora kod Agencije.
- (5) Agencija može rješenjem uskratiti izdavanje prethodne suglasnosti za izgradnju izravnog voda ukoliko njezino izdavanje ometa provođenje odredbi o obvezi javne usluge i zaštiti krajnjih kupaca. Razloge takvog uskraćivanja Agencija je dužna obrazložiti u pisanom obliku.
- (6) Protiv rješenja iz stavka 5. ovoga članka nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred nadležnim upravnim sudom. Postupak pred upravnim sudom je hitan.
- (7) Zahvat u prostoru i gradnja izravnih vodova mora se provoditi po postupcima propisanim zakonima kojima se uređuje područje prostornog uređenja i gradnje.

Obavljanje djelatnosti prijenosa električne energije

Članak 28.

- (1) Operator prijenosnog sustava je dužan obavljati prijenos električne energije pod uvjetima koji su određeni dozvolom za obavljanje djelatnosti prema načelima objektivnosti, transparentnosti i nepristranosti na cijelom području Republike Hrvatske u skladu s ovim Zakonom. Operator prijenosnog sustava je dužan ispuniti uvjete i kriterije za certifikaciju u skladu s odredbama ovoga Zakona prije ishođenja dozvole za obavljanje djelatnosti.
- (2) Operator prijenosnog sustava obavezan je priključivati korisnike prijenosne mreže na prijenosnu mrežu prema uvjetima i naknadama koje su određene u skladu s metodologijom donesenom temeljem zakona kojima se uređuje energetska sektor te regulacije energetskih djelatnosti.
- (3) Operator prijenosnog sustava je dužan na cijelom području Republike Hrvatske primjenjivati istu tarifnu metodologiju za istu kategoriju korisnika mreže, osobito s obzirom na naponsku razinu priključka i sljedeće veličine: radnu energiju, radnu snagu, prekomjerno preuzetu jalovu energiju i mjernu uslugu, kao i na druge kriterije.
- (4) Operator prijenosnog sustava ne smije trgovati električnom energijom, osim za:
 1. pokriće gubitaka u prijenosnoj mreži,
 2. uravnoteženje sustava i
 3. osiguravanje usluga sustava.
- (5) Električnu energiju za pokriće gubitaka u prijenosnoj mreži operator prijenosnog sustava nabavlja na tržištu električne energije, a ako to nije u mogućnosti mora odmah izvijestiti Agenciju i zahtijevati od proizvođača da prioritarno ponude električnu energiju za pokriće gubitaka u prijenosnoj mreži. Agencija, na temelju izvješća operatora prijenosnog sustava, može zahtijevati od operatora prijenosnog sustava, proizvođača i ostalih elektroenergetskih subjekata provedbu određenih mjera radi osiguravanja pokrića gubitaka u prijenosnoj mreži.
- (6) Operator prijenosnog sustava je dužan osiguravati usluge sustava prema tržišnim načelima. Elektroenergetski subjekti i krajnji kupci u čijem su vlasništvu uređaji za pružanje pomoćnih usluga dužni su, na zahtjev operatora prijenosnog sustava, bez odlaganja pružati pomoćne usluge radi ostvarenja usluga sustava i postizanja sigurnog i pouzdanog rada elektroenergetskog sustava. Međusobna prava i obveze uređuju se ugovorom o pružanju pomoćnih usluga.
- (7) Do uspostave tržišta pomoćnih usluga uvjeti i cijene njihovog pružanja određuju se metodologijom za određivanje cijena i uvjeta za pružanje pomoćnih usluga koju donosi operator prijenosnog sustava uz prethodnu suglasnost Agencije. Operator prijenosnog sustava izvještava Agenciju o sklopljenim ugovorima o pružanju pomoćnih usluga s pružateljima i mjesečnom ostvarenju tih ugovora. Agencija, samostalno ili na prijedlog operatora prijenosnog sustava, odlučuje o otvaranju tržišta pomoćnih usluga i usluga sustava.
- (8) Operator prijenosnog sustava obavlja tehnički dio poslova vezano uz uravnoteženje sustava, koje se propisuje pravilima o uravnoteženju elektroenergetskog sustava.

(9) Pravila iz stavka 8. ovog članka donosi operator prijenosnog sustava, uz prethodno mišljenje operatora tržišta električne energije i uz prethodnu suglasnost Agencije, a propisuju tehnički dio uravnoteženja sustava. Tehnički dio poslova obuhvaća provedbu mjerenja i aktiviranje ponuda za energiju uravnoteženja prema listi ekonomskog prvenstva koju operatoru prijenosnog sustava proslijeđuje operator tržišta električne energije.

(10) U pogledu kvalitete električne energije operator prijenosnog sustava dužan je postupati u skladu s člankom 60. ovoga Zakona.

(11) Operator prijenosnog sustava može angažirati proizvodna postrojenja namijenjena za povremenu uporabu samo u slučajevima:

1. većih poremećaja ili ispada u elektroenergetskom sustavu,
2. radi zadovoljavanja kriterija sigurnog pogona prijenosne mreže i sigurne opskrbe kupaca ili
3. prilikom kriznih stanja prema propisima kojima se uređuje područje energetike.

(12) Pod proizvodnim postrojenjima namijenjenim za povremenu uporabu podrazumijevaju se objekti korisnika mreže predviđeni za povremenu ili stalnu proizvodnju električne energije za vlastite potrebe uz mogućnost proizvodnje električne energije za potrebe tržišta električne energije.

(13) Pod kriterijima sigurnog pogona prijenosne mreže i sigurne opskrbe kupaca podrazumijevaju se kriteriji vođenja pogona elektroenergetskog sustava i planiranja razvoja prijenosne mreže definirani u mrežnim pravilima prijenosnog sustava.

Odgovornosti operatora prijenosnog sustava

Članak 29.

Operator prijenosnog sustava osobito je odgovoran za:

1. vođenje elektroenergetskog sustava i pogona prijenosnog sustava Republike Hrvatske s međusobno povezanim prijenosnim sustavima, odnosno s distribucijskim sustavom u Republici Hrvatskoj,
2. razvoj prijenosne mreže kojim se osigurava dugoročna sposobnost prijenosne mreže da ispunji razumne zahtjeve za prijenosom električne energije s unaprijed definiranom sigurnošću pogona,
3. održavanje i izgradnju prijenosne mreže te za djelomično osiguranje jalove električne energije,
4. izvođenje priključka korisnika prijenosne mreže i stvaranja tehničkih uvjeta za priključenje korisnika prema uvjetima propisanim zakonima kojima se uređuje područje energetike i regulacije energetske djelatnosti te ostalim propisima kojima se uređuje to područje,
5. pouzdanost i raspoloživost sustava opskrbe električnom energijom te ispravnu koordinaciju sustava proizvodnje, prijenosa i distribucije,

6. vođenje elektroenergetskog sustava na način kojim se postiže sigurnost isporuke električne energije i ekonomično korištenje prijenosne mreže,
7. osiguravanje pristupa mreži i korištenja prijenosne mreže kupcima i proizvođačima, korisnicima prijenosne mreže, prema reguliranim, transparentnim i nepristranim načelima,
8. utvrđivanje i razgraničenje troškova nastalih prijenosom električne energije, uz suglasnost Agencije,
9. preuzimanje na prioritetan način ukupne količine električne energije isporučene u mrežu od povlaštenih proizvođača priključenih na prijenosnu mrežu, ukoliko su zadovoljeni zahtjevi vezani uz održavanje pouzdanosti i sigurnosti pogona posebno prema mrežnim pravilima prijenosnog sustava,
10. davanje prednosti proizvođačima koji koriste domaće energente za proizvodnju električne energije u iznosu koji ne prelazi 15% od ukupno korištenih energenata za proizvodnju električne energije u kalendarskoj godini, prema energetske bilanci Republike Hrvatske,
11. dostavljanje obračunskih podataka o preuzetoj električnoj energiji od povlaštenih proizvođača priključenih na prijenosnu mrežu operatoru tržišta električne energije, radi obračuna i izdavanja jamstva podrijetla električne energije s obzirom na primarni izvor energije,
12. davanje potrebnih uputa za pravilan rad sustava za proizvodnju i prijenos u skladu s kriterijima pouzdanosti i sigurnosti prema mrežnim pravilima prijenosnog sustava,
13. tehnički dio poslova vezanih uz nabavu električne energije za uravnoteženje sustava, prema tržišnim načelima te načelima transparentnosti i nepristranosti,
14. nabavu električne energije za pokriće gubitaka u prijenosnoj mreži prema tržišnim načelima te načelima transparentnosti i nepristranosti,
15. nabavu pomoćnih usluga u prijenosnom sustavu prema načelima razvidnosti i nepristranosti te po reguliranim uvjetima do uspostave uvjeta funkcionalnog tržišta električne energije u skladu s člankom 28. stavkom 7. ovoga Zakona,
16. dodjelu prijenosnog kapaciteta prekograničnih prijenosnih vodova,
17. praćenje provedbe svih svojih dužnosti, a posebno u pogledu načela razvidnosti, objektivnosti i nepristranosti, uz obvezu izdavanja godišnjeg izvješća temeljem prethodne suglasnosti Agencije,
18. praćenje provedbe mrežnih pravila prijenosnog sustava, uz obvezu izdavanja godišnjeg izvješća temeljem prethodne suglasnosti Agencije,
19. praćenje gubitaka u prijenosnoj mreži i godišnju analizu gubitaka, kao i planiranje gubitaka radi nabave električne energije za pokriće gubitaka, uz obvezu izdavanja godišnjeg izvješća temeljem prethodne suglasnosti Agencije,
20. praćenje sigurnosti opskrbe električnom energijom, uz obvezu izdavanja godišnjeg izvješća temeljem prethodne suglasnosti Agencije koja po izdavanju godišnje izvješće prosljeđuje Ministarstvu,

21. pružanje informacija elektroenergetskim subjektima i korisnicima prijenosne mreže koje su potrebne za učinkovit pristup mreži i korištenje prijenosne mreže, prema načelima razvidnosti i nepristranosti,
22. pružanje informacija o budućim potrebama za električnom energijom te ostalih informacija potrebnih Agenciji,
23. dostavljanje obrazloženog prijedloga Ministarstvu o potrebi izgradnje novih objekata za proizvodnju radi sigurnosti opskrbe,
24. dostavljanje mišljenja Agenciji i operatoru tržišta električne energije na pravila organiziranja tržišta električne energije u postupku njihova donošenja i
25. dužnu pozornost energetskej učinkovitosti te zaštiti prirode i okoliša.

Dužnosti operatora prijenosnog sustava

Članak 30.

Operator prijenosnog sustava osobito je dužan:

1. osiguravati dugoročnu sposobnost prijenosne mreže radi zadovoljenja razboritih zahtjeva za prijenosom električne energije s unaprijed definiranom sigurnošću pogona, održavanjem, modernizacijom, poboljšavanjem i razvijanjem prijenosne mreže,
2. doprinositi sigurnosti opskrbe odgovarajućim prijenosnim kapacitetima i pouzdanošću prijenosne mreže,
3. koristiti objekte prijenosne mreže u skladu s tehničkim propisima i standardima, što je predmetom inspekcijskog nadzora,
4. poduzimati mjere za zaštitu okoliša,
5. poduzimati propisane mjere sigurnosti tijekom korištenja prijenosne mreže i drugih elemenata elektroenergetskog sustava koji su u funkciji prijenosnog sustava, što je predmetom inspekcijskog nadzora,
6. donijeti nakon provedene javne rasprave u minimalnom trajanju od 15 dana, uz prethodnu suglasnost Agencije, mrežna pravila prijenosnog sustava, te ih na primjeren način javno objaviti,
7. upravljati tokovima električne energije u prijenosnoj mreži uzimajući u obzir razmjene električne energije s drugim povezanim mrežama te osigurati raspoloživost svih potrebnih pomoćnih usluga,
8. voditi elektroenergetski sustav i u okviru tehničkih i tehnoloških mogućnosti prijenosnog sustava ne ograničavati kupnju i prodaju električne energije, osim u slučaju kriznih stanja,
9. angažirati proizvodna postrojenja na svom području i određivati korištenje spojnih vodova s mrežama susjednih operatora prijenosnog sustava na temelju kriterija koji moraju biti objektivni, javno objavljeni i nepristrano primjenjivani,
10. regulirati frekvenciju i snagu razmjene,

11. osiguravati električnu energiju za pokriće gubitaka u prijenosnoj mreži te za osiguranje usluga sustava sukladno transparentnim, nepristranim i tržišnim načelima,
12. donijeti nakon provedene javne rasprave u minimalnom trajanju od 15 dana, uz prethodnu suglasnost Agencije, objektivne, transparentne i nepristrane uvjete propisane pravilima o uravnoteženju elektroenergetskog sustava te ih na prikladan način javno objaviti,
13. u skladu s pravilima o uravnoteženju elektroenergetskog sustava koristiti električnu energiju od ponuđača prema listi ekonomskog prvenstva koju mu dostavlja operator tržišta električne energije,
14. pravovremeno izvještavati operatora tržišta električne energije o ravnoteži elektroenergetskog sustava i aktiviranim ponudama s liste ekonomskog prvenstva u skladu s uvjetima organiziranja tržišta električne energije,
15. voditi registar obračunskih mjernih mjesta svake bilančne grupe za mjesta isporuke na prijenosnoj mreži,
16. sklopiti ugovore o pružanju pomoćnih usluga s korisnicima mreže radi ostvarenja usluga sustava te osiguravati usluge sustava na ekonomičan i učinkovit način,
17. planirati rad elektroenergetskog sustava u suradnji s operatorom tržišta električne energije i operatorima drugih sustava, uključujući operatora distribucijskog sustava,
18. razmjenjivati potrebne informacije s operatorima drugih povezanih sustava radi sigurnog i učinkovitog pogona, usklađenog razvoja i omogućavanja pogona međusobno povezanih sustava,
19. održavati sigurnost pogona elektroenergetskog sustava,
20. osiguravati nepristranost prema svim korisnicima prijenosne mreže, uključujući povezane subjekte unutar vertikalno integriranog subjekta,
21. pružati informacije korisnicima mreže koje su im potrebne za učinkovit pristup mreži i korištenje prijenosne mreže,
22. uspostaviti povjerenstvo za reklamacije s obzirom na pristup mreži i korištenje prijenosne mreže sukladno odredbama propisa kojima se uređuje zaštita potrošača, kao i nezavisni mehanizam za učinkovito rješavanje pritužbi i izvansudsko rješavanje sporova,
23. uskladiti izradu planova remonta prijenosnih objekata i postrojenja korisnika mreže,
24. rješavati preopterećenja pojedinih elemenata prijenosne mreže, uz očuvanje ravnopravnog položaja svih korisnika mreže,
25. mijenjati plan angažiranja elektrana u slučaju ugrožene sigurnosti pogona elektroenergetskog sustava, havarija, većeg odstupanja potrošnje od planiranih vrijednosti, kao i u slučajevima primjene mjera zbog poremećaja na tržištu električne energije, kriznih stanja i zagušenja u prijenosnoj mreži,
26. donijeti, uz mišljenje operatora tržišta električne energije i uz prethodnu suglasnost Agencije, a u koordinaciji sa susjednim operatorima prijenosnih sustava te na razini jedne ili više regija za prekograničnu razmjenu električne energije, pravila o dodjeli i korištenju prekograničnih prijenosnih kapaciteta, utemeljena na tržišnim načelima te ih na primjeren način javno objaviti,

27. utvrditi prekogranične prijenosne kapacitete u suradnji s operatorima međusobno povezanih sustava,
28. dodjeljivati prekogranični prijenosni kapacitet u skladu s načelima razvidnosti i nepristranosti prema sudionicima na tržištu električne energije te na primjeren način javno objavljivati informacije o dodjeli prekograničnih prijenosnih kapaciteta,
29. objaviti, javno i na primjeren način, podatke od značenja za korištenje prijenosne mreže, o prekograničnim prijenosnim kapacitetima, zagušenjima na prekograničnim i unutarnjim prijenosnim vodovima, kao i druge podatke potrebne za organiziranje tržišta električne energije,
30. održavati mjerne uređaje te prikupljati i obrađivati mjerne podatke s obračunskih mjernih mjesta korisnika mreže, u skladu sa zakonom i posebnim propisima,
31. mjeriti preuzetu i isporučenu električnu energiju u točkama razdvajanja prijenosne mreže s distribucijskom mrežom, s korisnicima prijenosne mreže, susjednim sustavima i drugim relevantnim točkama, pri čemu ti podaci moraju biti dostupni i operatoru distribucijskog sustava, kao i operatorima povezanih prijenosnih sustava i Agenciji pod uvjetom uzajamnosti,
32. dostavljati mjerne podatke s obračunskih mjernih mjesta i točaka razdvajanja sa susjednim sustavima ostalih elektroenergetskih subjekata u skladu s odredbama ovoga Zakona i posebnim propisima ili na način uređen ugovorom o međusobnim odnosima između operatora prijenosnog sustava i elektroenergetskog subjekta,
33. utvrđivati tehničke zahtjeve i troškove uvođenja naprednih mjernih uređaja sukladno odredbama zakona kojim se uređuje energetska sektor,
34. analizirati gubitke u prijenosnoj mreži na godišnjoj razini te po potrebi, izraditi i provesti mjere za smanjenje gubitaka,
35. do 31. listopada tekuće godine izraditi i dostaviti Agenciji na suglasnost godišnji plan gubitaka u prijenosnoj mreži za sljedeću godinu,
36. donijeti i na primjeren način javno objaviti, uz prethodnu suglasnost Agencije, do 31. listopada svake godine ažuriran desetogodišnji plan razvoja prijenosne mreže, usklađen sa Strategijom energetske razvoja Republike Hrvatske i Programom provedbe Strategije energetske razvoja, odnosno s planom razvoja distribucijske mreže, zahtjevima za priključenje objekata proizvođača i krajnjih kupaca na prijenosnu mrežu te planovima razvoja susjednih prijenosnih mreža,
37. donijeti i na primjeren način javno objaviti, uz prethodnu suglasnost Agencije, do 30. studenog godine koja prethodi trogodišnjem razdoblju na koje se plan odnosi, trogodišnji plan razvoja prijenosne mreže, usklađen s desetogodišnjim planom razvoja prijenosne mreže i prostorno-planskim dokumentima, pri čemu u taj plan ulaze samo oni objekti za koje su izrađeni idejni projekti u skladu s prostornim planom, zakona kojim se uređuje područja prostornog uređenja, gradnje te propisima donesenim na temelju tog zakona i drugim posebnim propisima, uz obvezno usuglašavanje s operatorom distribucijskog sustava s obzirom na susretna postrojenja,
38. donijeti i na primjeren način javno objaviti, uz prethodnu suglasnost Agencije, do 30. studenoga godine koja prethodi planu godišnji investicijski plan prema potrebama

- korisnika mreže, usklađen s desetogodišnjim i trogodišnjim planom razvoja prijenosne mreže i prostorno-planskim dokumentima,
39. dostaviti Agenciji na suglasnost zahtjeve, uključujući obrazložene informacije o svim detaljima, u svezi sa svim planiranim i neplaniranim promjenama financijskih okvira godišnjih investicijskih planova tijekom godine,
 40. prilikom donošenja desetogodišnjeg i trogodišnjeg plana razvoja prijenosne mreže i donošenja godišnjih investicijskih planova, definirati iznos godišnje energetske uštede u postotku od prosječne ukupne isporučene električne energije u prethodne tri godine te uzeti u obzir upravljanja potrošnjom i distribuiranu proizvodnju, što može odgoditi potrebu za pojačanjem prijenosne mreže. Agencija, po izdavanju, planove dostavlja Ministarstvu,
 41. uskladiti planove razvoja s obvezom razdvajanja imovine u skladu sa člankom 76. stavcima 6. i 8. ovoga Zakona,
 42. surađivati i razmjenjivati informacije, u skladu s međunarodno preuzetim obvezama Republike Hrvatske, s institucijama uspostavljenim u Energetskoj zajednici ili u Europskoj uniji koje prate planove razvoja prijenosne mreže, korištenje i razvoj prekograničnih prijenosnih vodova i suradnju unutar jedne ili više regija,
 43. u skladu s međunarodno preuzetim obvezama Republike Hrvatske uzeti u obzir mišljenja i preporuke te poštovati odluke institucija uspostavljenih u Energetskoj zajednici ili u Europskoj uniji koje imaju pravo i obvezu obavljanja zadaća povezanih s dužnostima operatora prijenosnog sustava,
 44. sudjelovati, u skladu s međunarodno preuzetim obvezama Republike Hrvatske, u aktivnostima Europske mreže operatora prijenosnog sustava za električnu energiju,
 45. organizirati burzu električne energije u suradnji s operatorom tržišta električne energije,
 46. zajednički sudjelovati s ostalim operatorima prijenosnog sustava, s operatorima tržišta električne energije i drugim relevantnim subjektima na burzama električne energije u cilju razvoja regionalnih tržišta električne energije ili liberalizacije tržišta,
 47. primijeniti iznose tarifnih stavki za prijenos električne energije na temelju odluke i metodologije koju donosi Agencija, u skladu s odredbama zakona kojime se uređuje energetska sektor te ih na primjeren način javno objaviti i to najmanje 15 dana prije početka primjene. Metodologija mora uključivati i troškove koji nastaju zbog njegovog sudjelovanja u međunarodnim organizacijama iz područja prijenosa električne energije uspostavljenim prema međunarodnim ugovorima,
 48. donijeti, uz suglasnost Agencije, pravila i cjenik nestandardnih usluga operatora prijenosnog sustava te ih na primjeren način javno objaviti i to najmanje 15 dana prije početka primjene. U slučaju uskraćivanja suglasnosti, Agencija može sama odrediti te cijene,
 49. jednom godišnje podnijeti izvješće Agenciji o provedbi svih svojih aktivnosti, odgovornosti i dužnosti iz članaka 28., 29. i 30. ovoga Zakona u skladu s uputama Agencije,

50. periodički, prema dinamici, opsegu i načinu koji određuje Agencija dostavljati podatke koje zatraži Agencija, a osobito o:
- tehničkim podacima prijenosne mreže,
 - elektroenergetskoj bilanci Republike Hrvatske,
 - opterećenju elektroenergetskog sustava,
 - objektima za proizvodnju električne energije i njihovoj proizvodnji,
 - isporučenoj električnoj energiji kupcima na prijenosnoj mreži,
 - razmjeni električne energije po granicama,
 - dodjeli i korištenju prekograničnih prijenosnih kapaciteta,
 - korištenju prihoda od dodjele prekograničnih prijenosnih kapaciteta,
 - priključcima na prijenosnu mrežu,
 - pogonskim događajima u prijenosnoj mreži,
 - o pružateljima i pruženim pomoćnim uslugama,
 - nabavi električne energije za pokriće gubitaka u prijenosnoj mreži,
 - podacima vezanim za zaštitu potrošača.
51. na temelju izvješća i podataka iz točaka 49. i 50. ovoga članka, a u slučaju zahtjeva Agencije, provesti određene mjere radi osiguranja normalnog pogona i načina vođenja prijenosne mreže, smanjenja gubitaka električne energije, poboljšanja kvalitete opskrbe električnom energijom te osiguranja načela razvidnosti, objektivnosti i nepristranosti,
52. dostavljati mjerne podatke s obračunskih mjernih mjesta o proizvodnji i potrošnji električne energije jedinicama lokalne i regionalne (područne) samouprave za potrebe energetskog planiranja, poštujući pri tome povjerljivost podataka individualnih korisnika mreže.

Dodjela i korištenje prekograničnih prijenosnih kapaciteta te pravila o uravnoteženju elektroenergetskog sustava

Članak 31.

- (1) Radi dodjele i korištenja kapaciteta prekograničnih prijenosnih vodova u okviru jedne ili više regija, odnosno implicitne kupnje i prodaje električne energije zajedno s prekograničnim prijenosnim kapacitetima, operator prijenosnog sustava može, u skladu s potvrđenim međunarodnim ugovorima, s operatorima prijenosnih sustava drugih država osnovati jednu ili više pravnih osoba za koordinirane dražbe prekograničnih prijenosnih kapaciteta.
- (2) Operator prijenosnog sustava donosi, uz prethodnu suglasnost operatora tržišta i Agencije, pravila o uravnoteženju elektroenergetskog sustava.

Godišnja izvješća operatora prijenosnog sustava

Članak 32.

(1) Operator prijenosnog sustava obvezan je, najkasnije do 30. travnja tekuće godine, objaviti godišnje izvješće o provedbi svih svojih djelatnosti, odgovornosti i dužnosti iz članaka 28., 29. i 30. ovoga Zakona.

(2) Operator prijenosnog sustava obvezan je, najkasnije do 30. travnja tekuće godine, objaviti uz prethodnu suglasnost Agencije godišnje izvješće o sigurnosti opskrbe u prijenosnom sustavu za prethodnu godinu na temelju kojeg Ministarstvo izrađuje vlastito godišnje izvješće o stanju sigurnosti opskrbe električnom energijom i očekivanim potrebama za električnom energijom u Republici Hrvatskoj. Agencija, u suradnji s Ministarstvom, na temelju tih izvješća može zahtijevati od operatora prijenosnog sustava i ostalih elektroenergetskih subjekata provedbu određenih mjera u slučaju potrebe radi poboljšanja sigurnosti opskrbe električnom energijom.

Dostavljanje podataka operatoru prijenosnog sustava

Članak 33.

(1) Proizvođači, operator distribucijskog sustava i krajnji kupci priključeni na prijenosnu mrežu dužni su, na zahtjev operatora prijenosnog sustava, dostavljati operatoru prijenosnog sustava podatke i informacije za potrebe razvoja sustava, vođenja i analize pogonskih događaja:

1. o značajkama potrošnje/proizvodnje i ostale informacije neophodne za reguliranje frekvencije, napona i razmjenu električne energije,
2. koje su potrebne za ostvarivanje pristupa mreži i korištenje prijenosne mreže te izradu planova razvoja i godišnjih investicijskih planova,
3. koje su potrebne za planiranje rada elektroenergetskog sustava u kratkoročnom razdoblju, uključujući i satni plan proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije,
4. koje su potrebne za osiguravanje usluga sustava,
5. koje su potrebne za praćenje kvalitete opskrbe električnom energijom u prijenosnom sustavu i
6. koje su potrebne za praćenje sigurnosti opskrbe električnom energijom.

(2) Operator prijenosnog sustava podatke o mjerenju i ostale informacije neophodne za reguliranje frekvencije, napona i razmjenu električne energije razmjenjuje s operatorima međusobno povezanih prijenosnih sustava pod uvjetom uzajamnosti.

Zaštita od postupanja operatora prijenosnog sustava

Članak 34.

(1) Strana nezadovoljna radom operatora prijenosnog sustava može izjaviti prigovor Agenciji u pisanom obliku.

(2) Prigovor iz stavka 1. ovoga članka podnosi se u vezi s odbijanjem priključka na prijenosnu mrežu, uvjetima priključenja na prijenosnu mrežu, određivanjem naknade za priključenje i/ili povećanje priključne snage na prijenosnu mrežu, primjenom metodologije za određivanje iznosa tarifnih stavki za korištenje prijenosne mreže, primjenom pravila o uravnoteženju elektroenergetskog sustava, pružanjem usluga uravnoteženja električne energije u elektroenergetskom sustavu i dodjelom kapaciteta na prekograničnim prijenosnim vodovima.

(3) Agencija je dužna bez odgode, a najkasnije u roku od 30 dana od dana izjavljivanja prigovora, obavijestiti nezadovoljnu stranu u pisanom obliku o mjerama koje je u povodu prigovora poduzela. Ako nezadovoljna strana nije zadovoljna poduzetim mjerama ili u propisanom roku nije obaviještena o poduzetim mjerama može pokrenuti upravni spor.

Mrežna pravila prijenosnog sustava

Članak 35.

- (1) Pogon i način vođenja prijenosne mreže uređuje se mrežnim pravilima prijenosnog sustava.
- (2) Mrežnim pravilima prijenosnog sustava posebno se propisuju:
 1. tehnički i drugi uvjeti za priključenje korisnika na prijenosnu mrežu,
 2. tehnički i drugi uvjeti za sigurno preuzimanje električne energije od proizvođača i iz drugih sustava te siguran pogon prijenosne mreže radi pouzdane opskrbe krajnjih kupaca električnom energijom propisane kvalitete,
 3. tehnički uvjeti za pristup mreži i korištenje prijenosne mreže,
 4. tehnički uvjeti za održavanje prijenosne mreže,
 5. obveze korisnika prijenosne mreže u tehničkom pogledu,
 6. planiranje pogona i upravljanje prijenosnim sustavom,
 7. postupci pri pogonu elektroenergetskog sustava u normalnom pogonu mreže i u slučaju više sile, poremećenog pogona mreže, izvanrednog pogona mreže i drugih izvanrednih okolnosti,
 8. zaštićeni pojas i posebni uvjeti unutar zaštićenog pojasa elektroenergetskih objekata,
 9. vrste, kriteriji i način pružanja pomoćnih usluga i usluga sustava,
 10. tehnički i drugi uvjeti za međusobno povezivanje i rad mreža,
 11. planiranje razvoja prijenosne mreže,
 12. značajke mjerne opreme na obračunskom mjernom mjestu korisnika mreže,
 13. svojstva mjerne opreme ili norme koje treba zadovoljiti mjerna oprema radi omogućavanja upravljanja potrošnjom te vremenskog prepoznavanja strukture potrošnje električne energije.
 14. svojstva mjerne opreme ili norme koje mjerna oprema na obračunskom mjernom mjestu korisnika mreže mora zadovoljavati, funkcionalni zahtjevi, klasa točnosti mjernih uređaja i način mjerenja električne energije u prijenosnom sustavu, osobito obzirom na:

- način ugradnje, prijema, ispitivanja i održavanja mjerne opreme,
- način prikupljanja mjernih i ostalih podataka na mjernom mjestu i
- način obrade, dostupnosti i prijenosa mjernih i drugih podataka o mjernim mjestima korisnicima podataka, kao i način grupiranja i arhiviranja podataka,

15. obveza operatora prijenosnog sustava za utvrđivanje standardnih tehničkih rješenja za mrežu i priključke, uključujući obračunska mjerna mjesta korisnika mreže.

(3) Mrežna pravila prijenosnog sustava, uz prethodnu suglasnost Agencije, donosi operator prijenosnog sustava. U postupku donošenja mrežnih pravila prijenosnog sustava, operator prijenosnog sustava dužan je osigurati odgovarajuće sudjelovanje svih zainteresiranih strana i provesti javnu raspravu u trajanju minimalno od 15 dana. Mrežna pravila prijenosnog sustava objavljuju se u Narodnim novinama.

V. DISTRIBUCIJA ELEKTRIČNE ENERGIJE

Razdvajanje operatora distribucijskog sustava

Članak 36.

(1) Ako je operator distribucijskog sustava dio vertikalno integriranog subjekta, mora biti neovisan od ostalih djelatnosti koje se ne odnose na distribuciju najmanje u smislu svog pravnog oblika, organizacije i odlučivanja. Vlada Republike Hrvatske na prijedlog Ministarstva ili Agencije može donijeti odluku o obveznom vlasničkom odvajanju osnovnih sredstava operatora distribucijskog sustava od vertikalno integriranog subjekta ili o obveznom vlasničkom razdvajanju operatora distribucijskog sustava od vertikalno integriranog subjekta, ukoliko na temelju provedenog istraživanja funkcioniranja tržišta električne energije iz članka 57. ovoga Zakona utvrdi da povezanost operatora distribucijskog sustava s vertikalno integriranim subjektom onemogućuje razvoj tržišta i osigurava povlaštenu položaj vertikalno integriranom subjektu ili nekom njegovom dijelu.

(2) Uz zahtjev iz stavka 1. ovoga članka, ako je operator distribucijskog sustava dio vertikalno integriranog subjekta, mora biti neovisan od ostalih elektroenergetskih djelatnosti u smislu svoje organizacije i odlučivanja. Kako bi se to postiglo, primjenjuju se sljedeći minimalni kriteriji:

1. osobe odgovorne za rukovođenje operatorom distribucijskog sustava ne smiju sudjelovati u strukturama vertikalno integriranog subjekta koje su, izravno ili posredno, odgovorne za svakodnevni rad proizvodnje električne energije, prijenosa električne energije i opskrbe električnom energijom,
2. potrebno je poduzeti odgovarajuće mjere da se profesionalni interesi osoba odgovornih za rukovođenje operatorom distribucijskog sustava uzmu u obzir na način koji im osigurava mogućnost neovisnog djelovanja,
3. operator distribucijskog sustava mora imati stvarna prava odlučivanja, neovisno od integriranog elektroenergetskog subjekta, s obzirom na osnovna sredstva potrebna za pogon, održavanje i razvoj mreže. U svrhu izvršenja ovih zadaća operator distribucijskog sustava mora imati na raspolaganju potrebna sredstva, uključujući financijska, materijalna, tehnička i kadrovska sredstva. To ne sprječava postojanje odgovarajućih

mehanizama koordinacije kojima se osigurava zaštita prava financijskog i upravljačkog nadzora koja ima vladajuće društvo u pogledu povrata na imovinu u ovisnom subjektu, a koji su povezani sa odredbama zakona koji uređuju područje regulacije energetske djelatnosti,

4. operator distribucijskog sustava donosi program usklađenosti u kojem su utvrđene poduzete mjere kojima se isključuje mogućnost pristranog vladanja, kao i odgovarajuće praćenje njegovog poštivanja. Program usklađenosti utvrđuje posebne obveze zaposlenika vezane uz ispunjenje tog cilja. Osoba ili tijelo odgovorno za praćenje programa usklađenosti, odnosno osoba za praćenje usklađenosti u operatoru distribucijskog sustava, dostavlja Agenciji godišnje izvješće u kojem su sadržane poduzete mjere i to se izvješće objavljuje. U operatoru distribucijskog sustava osoba za praćenje usklađenosti potpuno je neovisna i ima pristup svim potrebnim informacijama operatora distribucijskog sustava i njemu pripojenih subjekata prilikom izvršavanja svog zadatka.

(3) Ako je operator distribucijskog sustava dio vertikalno integriranog subjekta, Agencija prati njegove aktivnosti na način da spriječi korištenje prednosti svog vertikalno integriranog ustroja za narušavanje tržišnog natjecanja. Vertikalno integrirani operator distribucijskog sustava svojim korporacijskim identitetom, komunikacijama, zaštićenim imenom i poslovnim prostorom ne smije dovoditi do zabune glede odvojenog identiteta elektroenergetskog subjekta za opskrbu koji je također dio istog vertikalno integriranog subjekta.

(4) Odredbe o razdvajanju iz stavaka 1. do 3. ovoga članka ne sprječavaju vladajuće društvo u vertikalno integriranom subjektu da odobrava godišnje financijske planove ili neke druge jednakovrijedne instrumente operatoru distribucijskog sustava kao svom ovisnom društvu te da postavlja opća ograničenja razine zaduživanja operatora distribucijskog sustava kao svog ovisnog društva, ali mu nije dopušteno davanje uputa u svezi svakodnevnog poslovanja, niti uputa u svezi pojedinačnih odluka o izgradnji ili unapređenju distribucijskih mreža ukoliko iste ne prekoračuju usvojeni financijski plan ili neki drugi jednakovrijedan instrument.

(5) Prihvaćeni financijski planovi iz stavka 4. ovoga članka dostavljaju se Agenciji unutar mjesec dana od dana njihovog prihvaćanja radi praćenja i analiziranja provedbe.

(6) Unutar vertikalno ili horizontalno integriranog subjekta nije dopušteno međusobno subvencioniranje društava koja se bave reguliranim djelatnostima i onih društava koja se bave tržišnim djelatnostima, kao i subvencioniranje među djelatnostima unutar istog društva radi omogućavanja tržišnog natjecanja i izbjegavanja diskriminacije korisnika mreže.

(7) Odredbe stavaka 1., 2. i 3. ovoga članka ne primjenjuju se na integrirane elektroenergetske subjekte koji električnom energijom napajaju manje od 100.000 kupaca ili koji napajaju male izolirane sustave.

Zatvoreni distribucijski sustavi

Članak 37.

(1) Agencija iznimno može dopustiti sustave koji distribuiraju električnu energiju unutar zemljopisno zatvorene industrijske i komercijalne lokacije ili lokacije zajedničkih usluga kao zatvoreni distribucijski sustav koji, ne dovodeći u pitanje odredbe stavka 4. ovoga članka, ne opskrbljuje kupce iz kategorije kućanstvo, ukoliko:

1. su zbog posebnih tehničkih ili sigurnosnih razloga poslovanje ili proizvodni procesi korisnika takve mreže integrirani ili

2. taj sustav distribuira električnu energiju primarno vlasniku ili operatoru sustava ili njegovim povezanim subjektima.

(2) Agencija može izuzeti operatora zatvorenog distribucijskog sustava od:

1. obveze koja se odnosi na nabavu električne energije koju koristi za pokriće gubitaka u distribucijskoj mreži kao i na nabavu rezervnog kapaciteta u svom sustavu u skladu s razvidnim, nepristranim i tržišno utemeljenim postupcima i

2. obveze da cijene, odnosno naknade ili metodologije na kojima se temelji njihov izračun budu odobrene prije stupanja na snagu u skladu s obvezama i ovlastima Agencije.

(3) Ukoliko se odobri izuzeće iz stavka 2. ovoga članka, važeće cijene odnosno naknade ili metodologije na kojima se temelji njihov izračun revidiraju se i odobravaju u skladu s obvezama i ovlastima Agencije, na zahtjev korisnika takve mreže.

(4) Korištenje mreže u zatvorenom distribucijskom sustavu od strane manjeg broja kućanstava, osoba koje su zaposlene kod ili na sličan način povezane s vlasnikom zatvorenog distribucijskog sustava i nalaze se na području koje obuhvaća zatvoreni distribucijski sustav ne sprječava odobravanje izuzeća iz stavka 2. ovoga članka.

Obavljanje djelatnosti distribucije električne energije

Članak 38.

(1) Operator distribucijskog sustava je dužan obavljati distribuciju električne energije pod uvjetima koji su određeni dozvolom za obavljanje djelatnosti prema načelima objektivnosti, razvidnosti i nepristranosti na cijelom području Republike Hrvatske u skladu s odredbama ovoga Zakona.

(2) Operator distribucijskog sustava predlaže iznos tarifnih stavki koje donosi Agencija a, u skladu s odredbama ovoga Zakona i zakona kojime se uređuje energetska sektor.

(3) Ugovorom o međusobnim odnosima operator distribucijskog sustava je obavezan urediti prava i obveze sa svim elektroenergetskim subjektima u čije ime naplaćuje naknade u skladu s odredbama ovog Zakona i drugim posebnim propisima.

(4) Operator distribucijskog sustava obavezan je priključivati korisnike distribucijske mreže na distribucijsku mrežu prema uvjetima i naknadama koje su određene u skladu s metodologijom donesenom temeljem zakona kojima se uređuje energetska sektor te regulacije energetska djelatnosti.

(5) Operator distribucijskog sustava je dužan na cijelom području Republike Hrvatske primjenjivati istu tarifnu metodologiju za istu kategoriju korisnika mreže, osobito s obzirom na naponsku razinu priključka te na veličine kao što su radna energija, radna snaga, prekomjerno preuzeta jalova energija i mjerna usluga kao i na druge kriterije.

(6) Operator distribucijskog sustava ne smije trgovati električnom energijom, osim za:

1. pokriće gubitaka u distribucijskoj mreži i

2. dobavu pomoćnih usluga za distribucijsku mrežu.

(7) Električnu energiju za pokriće gubitaka u distribucijskoj mreži operator distribucijskog sustava nabavlja na tržištu električne energije, a ako to nije u mogućnosti mora odmah izvijestiti Agenciju i zahtijevati od proizvođača da prioritarno ponude električnu energiju za pokriće gubitaka u distribucijskoj mreži. Agencija, na temelju izvješća operatora distribucijskog sustava može zahtijevati od operatora distribucijskog sustava, proizvođača i ostalih elektroenergetskih subjekata provedbu određenih mjera u slučaju potrebe radi osiguravanja pokrića gubitaka u distribucijskoj mreži.

(8) Elektroenergetski subjekti i krajnji kupci u čijem su vlasništvu uređaji za pružanje pomoćnih usluga za distribucijsku mrežu obvezni su, na zahtjev operatora distribucijskog sustava, bez odlaganja pružati pomoćne usluge za distribucijsku mrežu radi ostvarenja usluga u distribucijskoj mreži. Međusobna prava i obveze uređuju se ugovorom o pružanju pomoćnih usluga za distribucijsku mrežu.

(9) Do uspostave sustava pružanja pomoćnih usluga u distribucijskoj mreži u uvjetima funkcionalnog tržišta električne energije uvjeti i cijene njihovog pružanja određuju se metodologijom za određivanje cijena, koja se temelji na načelu najmanjih troškova i uvjeta za dobavu pomoćnih usluga u distribucijskoj mreži koju donosi operator distribucijskog sustava uz prethodnu suglasnost Agencije. Operator distribucijskog sustava na tromjesečnoj osnovi izvještava Agenciju o sklopljenim ugovorima o dobavi pomoćnih usluga u distribucijskoj mreži. Agencija, samostalno ili na prijedlog operatora distribucijskog sustava odlučuje o uspostavi tržišta pomoćnih usluga u distribucijskoj mreži.

(10) U pogledu kvalitete električne energije operator distribucijskog sustava dužan je postupati u skladu s člankom 60. ovoga Zakona.

Odgovornosti operatora distribucijskog sustava

Članak 39.

Operator distribucijskog sustava osobito je odgovoran za:

1. pogon distribucijskog sustava u koordinaciji s prijenosnim sustavom u Republici Hrvatskoj,
2. razvoj distribucijske mreže kojim se osigurava dugoročna sposobnost distribucijske mreže da ispuní razumne zahtjeve za distribucijom električne energije,
3. održavanje i izgradnju distribucijske mreže te dijela proizvodnje jalove električne energije,
4. izgradnju priključka korisnika distribucijske mreže i stvaranja tehničkih uvjeta za priključenje korisnika prema uvjetima propisanim u ovom Zakonu, Zakonu o energiji, Zakonu o regulaciji energetske djelatnosti i ostalim propisima kojima se uređuje to područje,
5. vođenje distribucijskog sustava na način kojim se postiže pouzdanost opskrbe električnom energijom i ekonomično korištenje distribucijske mreže,

6. osiguravanje pristupa mreži i korištenja distribucijske mreže kupcima i proizvođačima, korisnicima distribucijske mreže prema reguliranim, transparentnim i nepristranim načelima,
7. obavljanje dužnosti definiranih u posebnim drugim propisima u svezi s krajnjim kupcima koji su proglašeni ugroženim kupcima prema odredbama ovoga Zakona i propisa koji su doneseni na temelju ovoga Zakona,
8. osiguravanje usklađenog pogona distribucijskog sustava s priključenim mrežama ostalih operatora i postrojenjima korisnika,
9. nabavu energije za pokriće gubitaka u distribucijskoj mreži prema tržišnim načelima, transparentnosti i nepristranosti,
10. osiguravanje pomoćnih usluga u distribucijskoj mreži u distribucijskom sustavu prema načelima razvidnosti i nepristranosti te po reguliranim uvjetima do uspostave uvjeta funkcionalnog tržišta električne energije u skladu s člankom 38. stavkom 9. ovoga Zakona,
11. dostavljanje operatoru tržišta električne energije obračunskih podataka o preuzetoj električnoj energiji od povlaštenih proizvođača priključenih na distribucijsku mrežu poglavito radi obračuna i izdavanja jamstva podrijetla električne energije obzirom na primarni izvor energije,
12. preuzimanje na prioritetan način ukupne količine električne energije isporučene u mrežu od povlaštenih proizvođača priključenih na distribucijsku mrežu, ukoliko su zadovoljeni zahtjevi vezani uz održavanje pouzdanosti i sigurnosti pogona posebno prema mrežnim pravilima distribucijskog sustava,
13. raspoloživost distribucijskog sustava s obzirom na opskrbu kupaca električnom energijom, odnosno preuzimanje električne energije od proizvođača priključenih na distribucijsku mrežu,
14. praćenje provedbe svih svojih dužnosti, a posebno u pogledu osiguranja načela razvidnosti, objektivnosti i nepristranosti, uz obvezu izdavanja godišnjeg izvješća temeljem prethodne suglasnosti Agencije,
15. praćenje provedbe mrežnih pravila distribucijskog sustava, uz obvezu izdavanja godišnjeg izvješća temeljem prethodne suglasnosti Agencije,
16. praćenje gubitaka u distribucijskoj mreži i godišnju analizu gubitaka, kao i planiranje gubitaka radi nabave, uz obvezu izdavanja godišnjeg izvješća temeljem prethodne suglasnosti Agencije,
17. praćenje sigurnosti opskrbe električnom energijom u distribucijskom sustavu, uz obvezu izdavanja godišnjeg izvješća temeljem prethodne suglasnosti Agencije koja po izdavanju godišnje izvješće prosljeđuje Ministarstvu,
18. pružanje informacija energetskim subjektima i korisnicima distribucijske mreže koje su potrebne za učinkovit pristup mreži i korištenje distribucijske mreže, prema načelima razvidnosti i nepristranosti,
19. osnivanje i vođenje registra ugroženih kupaca,

20. pružanje informacija o budućim potrebama za električnom energijom te ostalih informacija potrebnih operatoru prijenosnog sustava i Agenciji,
21. primjenu mjera poboljšanja energetske učinkovitosti,
22. davanje dužne pozornosti zaštiti prirode i okoliša.

Dužnosti operatora distribucijskog sustava

Članak 40.

Operator distribucijskog sustava osobito je dužan:

1. upravljati i održavati, graditi i modernizirati, poboljšavati i razvijati distribucijsku mrežu, u cilju sigurnog, pouzdanog i učinkovitog pogona distribucijskog sustava i distribucije električne energije,
2. primjenjivati najbolja iskustva stečena u praksi radi postizanja sigurnosti opskrbe i raspoloživosti distribucijskog sustava,
3. koristiti distribucijske objekte i objekte korisnika distribucijske mreže u skladu s propisanim uvjetima,
4. poduzimati propisane mjere sigurnosti tijekom korištenja distribucijske mreže i drugih postrojenja koja su u funkciji distribucijskog sustava,
5. poduzimati mjere za zaštitu okoliša,
6. osiguravati nepristranost prema korisnicima distribucijske mreže i osobito prema povezanim subjektima unutar vertikalno integriranog subjekta,
7. davati jasne i precizne informacije korisnicima distribucijske mreže koje su im potrebne za učinkovit pristup mreži i korištenje distribucijske mreže, uz zaštitu informacija i podataka koji se smatraju povjerljivima u skladu sa posebnim propisima,
8. uspostaviti povjerenstvo za reklamacije obzirom na pristup mreži i korištenje distribucijske mreže sukladno odredbama zakona kojima se uređuje područje zaštite potrošača kao i nezavisni mehanizam za učinkovito rješavanje pritužbi i izvansudsko rješavanje sporova,
9. osiguravati pristup mreži i korištenje distribucijske mreže prema reguliranim, transparentnim i nepristranim načelima,
10. donijeti nakon provedene javne rasprave u minimalnom trajanju od 15 dana, uz prethodnu suglasnost Agencije, mrežna pravila distribucijskog sustava te ih na primjeren način javno objaviti,
11. sklopiti ugovore o pružanju pomoćnih usluga s operatorom prijenosnog sustava radi ostvarenja usluga sustava kojima se određuju pružanje, korištenje i naplata tih usluga te drugi uvjeti i rokovi vezani uz te usluge,
12. osiguravati električnu energiju za pokriće gubitaka u distribucijskoj mreži te za dobavu pomoćnih usluga u distribucijskoj mreži sukladno transparentnim, nepristranim i tržišnim načelima,

13. sklopiti ugovore o pružanju pomoćnih usluga za distribucijsku mrežu s korisnicima mreže radi ostvarenja usluga u distribucijskoj mreži te osiguravati usluge u distribucijskoj mreži na ekonomičan i učinkovit način,
14. voditi registar obračunskih mjernih mjesta svake bilančne grupe za mjesta isporuke na distribucijskoj mreži,
15. analizirati gubitke u distribucijskoj mreži na godišnjoj razini, uključujući procjenu tehničkih gubitaka i neovlašteno preuzete električne energije te po potrebi izraditi i provesti mjere za smanjenje gubitaka,
16. do 31. listopada tekuće godine izraditi i dostaviti Agenciji na suglasnost godišnji plan gubitaka u distribucijskoj mreži za sljedeću godinu s uključenom procjenom tehničkih gubitaka i neovlašteno preuzete električne energije,
17. donijeti i na primjeren način javno objaviti, uz prethodnu suglasnost Agencije, do 31. listopada svake godine ažuriran desetogodišnji plan razvoja distribucijske mreže, usklađen sa Strategijom energetskega razvoja Republike Hrvatske i Programom provedbe Strategije energetskega razvoja, odnosno s planom razvoja prijenosne mreže te zahtjevima za priključenje objekata proizvođača i krajnjih kupaca na distribucijsku mrežu, sukladno kriterijima definiranim mrežnim pravilima distribucijskog sustava,
18. donijeti i na primjeren način javno objaviti, uz prethodnu suglasnost Agencije, do 30. studenog godine koja prethodi trogodišnjem razdoblju na koje se plan odnosi, trogodišnji plan razvoja distribucijske mreže, usklađen s desetogodišnjim planom razvoja distribucijske mreže i prostorno-planskim dokumentima pri čemu u taj plan ulaze samo oni objekti za koje su izrađeni idejni projekti u skladu s prostornim planom, Zakonom o prostornom uređenju i gradnji te propisima donesenim na temelju tog Zakona i drugim posebnim propisima, uz obvezno usuglašavanje s operatorom prijenosnog sustava obzirom na susretnu mrežu,
19. donijeti i na primjeren način javno objaviti, uz prethodnu suglasnost Agencije, do 30. studenog godine koja prethodi planu godišnji investicijski plan prema potrebama korisnika mreže, usklađen s desetogodišnjim i trogodišnjim planom razvoja distribucijske mreže i prostorno-planskim dokumentima,
20. dostaviti Agenciji na prethodnu suglasnost zahtjeve, uključujući obrazložene informacije o svim detaljima, u svezi sa svim planiranim i neplaniranim promjenama financijskih okvira godišnjih investicijskih planova tijekom godine,
21. prilikom donošenja desetogodišnjeg i trogodišnjeg plana razvoja distribucijske mreže i donošenja godišnjih investicijskih planova, definirati iznos godišnje energetske uštede u postotku od prosječne ukupne distribuirane električne energije u prethodne tri godine te uzeti u obzir upravljanja potrošnjom i distribuiranu proizvodnju, što može odgoditi potrebu za pojačanjem distribucijske mreže. Agencija po izdavanju, planove dostavlja Ministarstvu,
22. odrediti, uz prethodnu suglasnost Agencije, iznose tarifnih stavki za korištenje distribucijske mreže na temelju metodologije koju donosi Agencija, u skladu s odredbama zakona kojime se uređuje energetskega sektor, uvažavajući planove razvoja distribucijske mreže kao i obveze koje proizlaze iz zahtjeva Agencije za provedbom određenih mjera

- radi osiguranja načela transparentnosti, objektivnosti i nepristranosti te ih na primjeren način javno objaviti i to najmanje 15 dana prije početka primjene,
23. donijeti, uz prethodnu suglasnost Agencije, pravila i cjenik nestandardnih usluga operatora distribucijskog sustava te ih na primjeren način javno objaviti i to najmanje 15 dana prije početka primjene – u slučaju uskraćivanja suglasnosti, Agencija može sama odrediti te cijene,
 24. održavati mjerne uređaje te prikupljati i obrađivati mjerne podatke s obračunskih mjernih mjesta korisnika mreže, u skladu sa odredbama ovoga Zakona i posebnim propisima,
 25. utvrđivati tehničke zahtjeve i troškove uvođenja naprednih mjernih uređaja sukladno odredbama zakona kojim se uređuje energetska sektor,
 26. jednom godišnje podnijeti izvješće Agenciji o provedbi svih svojih djelatnosti, odgovornosti i dužnosti iz članaka 38., 39. i 40. ovoga Zakona u skladu s uputama Agencije,
 27. periodički, prema dinamici, opsegu i načinu koji određuje Agencija, dostavljati podatke koje zatraži Agencija, a osobito o:
 - tehničkim podacima distribucijske mreže,
 - objektima za proizvodnju električne energije i njihovoj proizvodnji,
 - nabavi i prodaji električne energije kupcima na distribucijskoj mreži,
 - pogonskim događajima u distribucijskoj mreži,
 - pruženim pomoćnim uslugama s pružateljima,
 - nabavi električne energije za pokriće gubitaka u distribucijskoj mreži,
 - priključcima na distribucijsku mrežu,
 - podacima vezanim za zaštitu potrošača.
 28. na temelju izvješća i podataka iz točaka 26. i 27. ovoga članka, a u slučaju zahtjeva Agencije, provesti određene mjere radi osiguranja normalnog pogona i načina vođenja distribucijske mreže, smanjenja gubitaka električne energije, poboljšanja kvalitete opskrbe električnom energijom te osiguranja načela transparentnosti, objektivnosti i nepristranosti,
 29. dostavljati mjerne podatke s obračunskih mjernih mjesta o proizvodnji i potrošnji električne energije jedinicama lokalne i regionalna (područne) samouprave za potrebe energetskog planiranja, poštujući pri tome povjerljivost podataka individualnih korisnika mreže.

Godišnja izvješća operatora distribucijskog sustava

Članak 41.

- (1) Operator distribucijskog sustava obvezan je, najkasnije do 30. travnja tekuće godine, objaviti godišnje izvješće o provedbi svih svojih djelatnosti, odgovornosti i dužnosti iz članaka 38., 39. i 40. ovoga Zakona.

(2) Operator distribucijskog sustava obvezan je pratiti sigurnost opskrbe električnom energijom te najkasnije do 30. travnja tekuće godine, objaviti uz prethodnu suglasnost Agencije, godišnje izvješće o sigurnosti opskrbe u distribucijskom sustavu za prethodnu godinu na temelju kojeg Ministarstvo izrađuje vlastito godišnje izvješće o stanju sigurnosti opskrbe električnom energijom i očekivanim potrebama za električnom energijom u Republici Hrvatskoj. Agencija, u suradnji s Ministarstvom, na temelju tih izvješća može zahtijevati od operatora distribucijskog sustava i ostalih elektroenergetskih subjekata provedbu određenih mjera u slučaju potrebe radi poboljšanja sigurnosti opskrbe električnom energijom.

Dostavljanje podataka operatoru distribucijskog sustava

Članak 42.

Proizvođači i krajnji kupci priključeni na distribucijsku mrežu obvezni su, na zahtjev operatora distribucijskog sustava, dostavljati operatoru distribucijskog sustava podatke i informacije za potrebe razvoja sustava, vođenja i analize pogonskih događaja:

1. o značajkama potrošnje/proizvodnje električne energije i ostale informacije neophodne za rad operatora distribucijskog sustava,
2. koje su potrebne za ostvarivanje pristupa mreži i korištenje distribucijske mreže te izradu investicijskih planova prikupljenih od postojećih i potencijalnih korisnika distribucijske mreže,
3. koje su potrebne za praćenje gubitaka u distribucijskoj mreži, uključujući procjenu tehničkih gubitaka i neovlašteno preuzete električne energije,
4. koje su potrebne za osiguravanje usluga u distribucijskoj mreži,
5. koje su potrebne za praćenje kvalitete opskrbe električnom energijom u distribucijskom sustavu i
6. koje su potrebne za praćenje sigurnosti opskrbe električnom energijom.

Zaštita od postupanja operatora distribucijskog sustava

Članak 43.

(1) Strana nezadovoljna radom operatora distribucijskog sustava može izjaviti prigovor Agenciji u pisanom obliku.

(2) Prigovor iz stavka 1. ovoga članka podnosi se u vezi s odbijanjem priključka na distribucijsku mrežu, uvjetima priključenja na distribucijsku mrežu, određivanjem naknade za priključenje i/ili povećanje priključne snage na distribucijsku mrežu i primjenom metodologije za određivanje iznosa tarifnih stavki za korištenje distribucijske mreže.

(3) Agencija je dužna bez odgode, a najkasnije u roku od 30 dana od dana izjavljivanja prigovora, obavijestiti nezadovoljnu stranu u pisanom obliku o mjerama koje je u povodu prigovora poduzela. Ako nezadovoljna strana nije zadovoljna poduzetim mjerama ili u propisanom roku nije obaviještena o poduzetim mjerama može pokrenuti upravni spor.

Mrežna pravila distribucijskog sustava

Članak 44.

- (1) Pogon i način vođenja distribucijske mreže uređuje se mrežnim pravilima distribucijskog sustava.
- (2) Mrežnim pravilima distribucijskog sustava posebno se propisuju:
 1. tehnički i drugi uvjeti za priključenje korisnika na distribucijsku mrežu i povezivanje s drugim sustavima,
 2. tehnički i drugi uvjeti za sigurno preuzimanje električne energije od proizvođača priključenih na distribucijsku mrežu i iz drugih sustava te pouzdanu isporuku kupcima električne energije propisane kvalitete,
 3. tehnički uvjeti za pristup mreži i korištenje distribucijske mreže,
 4. tehničke uvjete za održavanje distribucijske mreže,
 5. obveze korisnika distribucijske mreže u tehničkom pogledu,
 6. planiranje pogona i upravljanje distribucijskim sustavom,
 7. postupci pri pogonu distribucijskog sustava u normalnom pogonu mreže i u slučaju više sile, poremećenog pogona mreže, izvanrednog pogona mreže i drugih izvanrednih okolnosti,
 8. zaštićeni pojas i posebni uvjeti unutar zaštićenog pojasa elektroenergetskih objekata,
 9. način provedbe ograničenja i/ili obustave isporuke električne energije u uvjetima manjka električne energije u elektroenergetskom sustavu,
 10. vrste, kriteriji i način osiguranja usluga u distribucijskoj mreži,
 11. tehnički i drugi uvjeti za međusobno povezivanje i rad mreža,
 12. metodologija i kriteriji za planiranje razvoja distribucijske mreže,
 13. značajke mjerne opreme na obračunskom mjernom mjestu korisnika mreže,
 14. svojstva mjerne opreme ili norme koje treba zadovoljiti mjerna oprema radi omogućavanja upravljanja potrošnjom te vremenskog prepoznavanja strukture potrošnje električne energije,
 15. svojstva mjerne opreme ili norme koje mjerna oprema na obračunskom mjernom mjestu korisnika mreže mora zadovoljavati, funkcionalni zahtjevi, klasa točnosti mjernih uređaja i način mjerenja električne energije u distribucijskom sustavu, osobito obzirom na:
 - način ugradnje, prijema, ispitivanja i održavanja mjerne opreme,
 - način prikupljanja mjernih i ostalih podataka na mjernom mjestu i
 - način obrade, dostupnosti i prijenosa mjernih i drugih podataka o mjernim mjestima korisnicima podataka, kao i način grupiranja i arhiviranja podataka,
 16. obveza operatora distribucijskog sustava za utvrđivanje standardnih tehničkih rješenja za mrežu i priključke, uključujući obračunska mjerna mjesta.

(3) Mrežna pravila distribucijskog sustava, uz prethodnu suglasnost Agencije, donosi operator distribucijskog sustava. U postupku donošenja mrežnih pravila distribucijskog sustava operator distribucijskog sustava dužan je osigurati odgovarajuće sudjelovanje svih zainteresiranih strana i provesti javnu raspravu u minimalnom trajanju od 15 dana. Mrežna pravila distribucijskog sustava objavljuju se u Narodnim novinama.

VI. TRGOVINA ELEKTRIČNOM ENERGIJOM

Obavljanje trgovine električnom energijom

Članak 45.

(1) Trgovina električnom energijom je elektroenergetska djelatnost neovisna od elektroenergetske djelatnosti prijenosa i distribucije električne energije, a odnosi se na kupnju električne energije i prodaju, uključujući preprodaju, električne energije kupcima na veleprodajnom tržištu, isključujući prodaju električne energije krajnjim kupcima.

(2) Trgovinu električnom energijom može obavljati elektroenergetski subjekt na temelju dozvole izdane u skladu sa zakonom kojim se uređuje energetska sektor i odredbama ovoga Zakona.

(3) Svaki trgovac električnom energijom je obavezan učiniti dostupnim Agenciji, Agenciji za zaštitu tržišnog natjecanja i u skladu s međunarodno preuzetim obvezama Republike Hrvatske, drugim nadležnim institucijama u Energetskoj zajednici ili u Europskoj uniji koje su na temelju međunarodnih ugovora ovlaštene odnosno dužne obavljati povezane zadaće, u razdoblju od pet godina, relevantne podatke koji se odnose na sve ugovorene transakcije s kupcima na veleprodajnom tržištu i s operatorom prijenosnog sustava odnosno operatorom tržišta električne energije u svezi s kupnjom i prodajom električne energije, uključujući i izvedenice.

(4) Relevantni podaci iz stavka 4. ovoga članka moraju uključivati detalje karakteristika relevantnih transakcija, među kojima su trajanje, odredbe isporuke, preuzimanja i namire, količine, datumi i vremena izvršenja te cijene u transakcijama i načini identifikacije kupca na veleprodajnom tržištu koji je u pitanju, kao i specifične detalje svih nenamirenih kupoprodajnih ugovora i izvedenica.

VII. OPSKRBA ELEKTRIČNOM ENERGIJOM

Obavljanje opskrbe električnom energijom

Članak 46.

(1) Opskrba električnom energijom je elektroenergetska djelatnost neovisna od elektroenergetske djelatnosti prijenosa i distribucije električne energije, a odnosi se na kupnju električne energije i prodaju, uključujući preprodaju, električne energije kupcima.

(2) Opskrbljivač koji ima dozvolu za obavljanje elektroenergetske djelatnosti opskrbe električnom energijom i kojem je odlukom Vlade Republike Hrvatske dodijeljena obveza javne usluge, opskrbu električnom energijom obavlja prema reguliranim uvjetima.

(3) Prodaja električne energije krajnjim kupcima obuhvaća obradu obračunskih elemenata, obračun potrošnje električne energije, ispostavu računa i naplatu obračunate električne energije temeljem ugovora o opskrbi krajnjeg kupca. Prodaja električne energije krajnjim kupcima mora obuhvaćati obračun, ispostavu računa i naplatu naknade za poticanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije, a može obuhvaćati i obračun, ispostavu računa i naplatu korištenja prijenosne i distribucijske mreže, kao i drugih naknada u skladu s odredbama ovoga Zakonom, zakona kojim se uređuje energetska sektor te regulacija energetskih djelatnosti i posebnim propisima.

(4) Za potrebe obračuna potrošnje električne energije i ostalih naknada svaki opskrbljivač ima pravo na mjerne podatke sukladno standardima koji su propisani mrežnim pravilima prijenosnog sustava odnosno mrežnim pravilima distribucijskog sustava te tehničkim uvjetima za obračunska mjerna mjesta.

(5) Za nestandardne načine obračuna potrošnje električne energije svaki opskrbljivač može od operatora prijenosnog sustava ili operatora distribucijskog sustava zahtijevati posebnu uslugu sukladno cjeniku nestandardnih usluga operatora prijenosnog sustava odnosno cjeniku nestandardnih usluga operatora distribucijskog sustava, uključujući i ugradnju druge vrste mjernog uređaja, način prikupljanja mjernih podataka te način obrade i prijenosa mjernih podataka.

(6) Ugovorom o opskrbi krajnjeg kupca određuje se količina električne energije na temelju prethodno ostvarene potrošnje krajnjeg kupca na obračunskom mjernom mjestu ili može biti unaprijed određena za obračunsko mjerno mjesto za obračunsko razdoblje.

(7) Opskrbljivač pod obvezom javne usluge može električnom energijom opskrbljivati:

1. krajnje kupce u okviru univerzalne usluge, odnosno samo kupce iz kategorije kućanstvo koji izaberu ili koriste po automatizmu taj način opskrbe kao javnu uslugu prema reguliranim uvjetima u okviru univerzalne usluge temeljem ugovora o opskrbi krajnjeg kupca i
2. krajnje kupce u okviru zajamčene opskrbe, odnosno samo one krajnje kupce koji pod određenim uvjetima ostanu bez opskrbljivača prema reguliranim uvjetima za zajamčenu opskrbu temeljem ugovora o opskrbi krajnjeg kupca.

(8) Opskrbljivač koji nije pod obvezom javne usluge može električnom energijom opskrbljivati:

1. sve krajnje kupce temeljem ugovora o opskrbi krajnjeg kupca i
2. sve kupce na veleprodajnom tržištu temeljem bilateralnog ugovora o kupoprodaji električne energije.

(9) Prije početka opskrbe svaki opskrbljivač je obavezan:

1. sklopiti ugovor o energiji uravnoteženja s operatorom tržišta električne energije ili zaključiti ugovor o članstvu u bilančnoj grupi s voditeljem bilančne grupe u skladu s pravilima organiziranja tržišta električne energije,
2. sklopiti ugovor o kupoprodaji električne energije s najmanje jednim drugim opskrbljivačem, trgovcem ili proizvođačem odnosno ugovor o opskrbi krajnjeg kupca s krajnjim kupcem i ukoliko je to potrebno, osigurati prekogranične prijenosne kapacitete,

3. donijeti uvjete opskrbljivača za opskrbu električnom energijom te ih javno na primjeren način objaviti 15 dana prije početka opskrbe, u skladu s općim uvjetima za korištenje mreže i opskrbu električnom energijom, odredbama ovoga Zakona te zakonom kojima se uređuje energetska sektor.
- (10) Opskrbljivač pod obvezom javne usluge sa svojim krajnjim kupcima sklapa ugovor o opskrbi krajnjeg kupca.
- (11) Opskrbljivač koji nije pod obvezom javne usluge s krajnjim kupcima koji ga slobodno izaberu može sklopiti ugovor o opskrbi krajnjeg kupca, kojim slobodno ugovara količinu i cijenu električne energije kao i ostale obračunske elemente.
- (12) Opskrbljivač pod obvezom javne usluge svojim krajnjim kupcima u okviru univerzalne usluge mora, a opskrbljivač koji nije pod obvezom javne usluge svojim krajnjim kupcima može za svako obračunsko mjerno mjesto izdati jedinstveni račun koji mora biti u skladu s tarifnim sustavima, propisanim naknadama i slobodnim cijenama.
- (13) Opskrbljivač svojim krajnjim kupcima može u skladu s tarifnim sustavima i propisanim naknadama naplaćivati naknade samo na temelju sklopljenog ugovora o međusobnim odnosima s operatorom prijenosnog sustava, operatorom distribucijskog sustava, odnosno drugim subjektima u čije ime naknade naplaćuje.
- (14) Energetski subjekti su dužni na zahtjev operatora tržišta električne energije dostaviti podatke iz ugovora o opskrbi krajnjeg kupca i podatke iz ugovora o korištenju mreže.
- (15) U pogledu kvalitete električne energije opskrbljivač je dužan postupati u skladu s člankom 60. ovoga Zakona.
- (16) Uvjetima opskrbljivača za opskrbu električnom energijom osobito se utvrđuju:
1. modeli isporuke i jedinične cijene električne energije,
 2. izbor načina i uvjeti plaćanja,
 3. način informiranja o potrošnji i troškovima te davanju obavijesti o svim pravima koja se odnose na javne usluge,
 4. trajanje ugovora, uvjeti obnove te prekida usluga i ugovora, postojanje bilo kojeg prava na raskid ugovora.
- (17) Zahtjev za određivanje, odnosno promjenu iznosa tarifnih stavki podnosi Agenciji opskrbljivač u obvezi javne usluge, za obavljanje čije djelatnosti se primjenjuje metodologija koju donosi Agencija. U slučaju odbijanja navedenog zahtjeva, Agencija će u odluci o odbijanju samostalno donijeti iznose tarifnih stavki.
- (18) Agencija može odlukom samostalno odrediti iznose tarifnih stavki iz stavka 17. ovoga članka na temelju metodologije koju donosi sukladno zakonu kojim se uređuje energetska sektor.
- (19) Svaki opskrbljivač je obavezan učiniti raspoloživim Agenciji, Agenciji za zaštitu tržišnog natjecanja i u skladu s međunarodno preuzetim obvezama Republike Hrvatske, drugim nadležnim institucijama u Energetskoj zajednici ili u Europskoj uniji koje su na temelju međunarodnih ugovora ovlaštene odnosno dužne obavljati povezane zadaće, u razdoblju od pet godina, relevantne podatke koji se odnose na sve ugovorene transakcije s kupcima na veleprodajnom tržištu te s operatorom prijenosnog sustava, operatorom distribucijskog sustava i operatorom

tržišta električne energije, u svezi s kupnjom i prodajom električne energije, uključujući i izvedenice.

(20) Relevantni podaci iz stavka 19. ovoga članka moraju uključivati detalje karakteristika relevantnih transakcija, među kojima su trajanje, odredbe isporuke, preuzimanja i namire, količine, datumi i vremena izvršenja, te cijene u transakcijama i načini identifikacije kupca na veleprodajnom tržištu koji je u pitanju, kao i specifične detalje svih nenamirenih kupoprodajnih ugovora i izvedenica.

(21) Uredbom iz članka 11. stavka 5. ovoga Zakona određuje se obveza opskrbljivačima vezana za udio u otkupu električne energije proizvedene iz proizvodnih postrojenja koja koriste obnovljive izvore energije i kogeneracije.

Pravila o promjeni opskrbljivača

Članak 47.

(1) Agencija je obvezna propisati postupak promjene opskrbljivača unutar razdoblja od najviše tri tjedna od obavještanja dosadašnjeg opskrbljivača krajnjeg kupca o odluci promjene opskrbljivača.

(2) Opskrbljivač čiji je ugovor o opskrbi krajnjeg kupca raskinut mora izdati konačni obračun nakon promjene opskrbljivača električne energije krajnjem kupcu s kojim je raskinuo ugovor, najkasnije u roku od šest tjedana nakon što je nastupila promjena opskrbljivača.

(3) Agencija donosi pravila o promjeni opskrbljivača kojima se uređuju uvjeti i postupak promjene opskrbljivača i koja osobito sadrže:

1. postupak promjene opskrbljivača,
2. uvjete koje mora ispuniti novi opskrbljivač, posebice u svezi s energijom uravnoteženja u skladu s pravilima o uravnoteženju elektroenergetskog sustava,
3. obveze opskrbljivača čiji je ugovor o opskrbi krajnjeg kupca u postupku raskida,
4. obveze operatora prijenosnog sustava ili operatora distribucijskog sustava na koji su priključena postrojenja krajnjeg kupca,
5. prava novog opskrbljivača u pogledu pristupa mreži i korištenja prijenosne, odnosno distribucijske mreže za potrebe opskrbe novog krajnjeg kupca,
6. prava opskrbljivača u odnosu na dosadašnjeg krajnjeg kupca u pogledu reguliranja svih dospjelih obveza i
7. reguliranje prethodnih financijskih i drugih obveza krajnjih kupaca.

(4) Pravilima o promjeni opskrbljivača potrebno je utvrditi i:

1. postupak promjene opskrbljivača u uvjetima zajamčene opskrbe iz članka 49. ovoga Zakona,
2. postupak promjene opskrbljivača prilikom promjene vlasništva građevine i

3. postupak promjene u ugovornim odnosima u slučaju privremenog prijenosa ugovora o opskrbi krajnjeg kupca i ugovora o korištenju mreže krajnjeg kupca na treću osobu.
- (5) Promjena opskrbljivača u skladu s pravilima o promjeni opskrbljivača je besplatna za krajnjeg kupca. Promjena opskrbljivača provodi se na temelju zahtjeva krajnjeg kupca, osim ukoliko nije riječ o zajamčenoj opskrbi u skladu s člankom 49. ovoga Zakona.
- (6) Opskrbljivač čiji je ugovor o opskrbi krajnjeg kupca u postupku raskida ne može postavljati dodatne uvjete za raskid ugovora o opskrbi krajnjeg kupca, uključujući plaćanje neplaćenih obveza krajnjeg kupca te je dužan opskrbljivati krajnjeg kupca do okončanja postupka promjene opskrbljivača. Stari opskrbljivač može postavljati dodatne uvjete samo u slučaju da krajnji kupac nije podmirio obveze po prethodnom upozorenju opskrbljivača da zbog neispunjavanja obveza podmiri dospjele obveze odnosno postigne sporazum o ispunjenju obveza u roku koji ne može biti kraći od osam dana od dana dostavljanja upozorenja.
- (7) Agencija provodi nadzor nad primjenom pravila o promjeni opskrbljivača.
- (8) O sporovima nastalim povodom prigovora krajnjeg kupca ili opskrbljivača u svezi postupka promjene opskrbljivača odlučuje Agencija. Protiv odluke Agencije nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred nadležnim upravnim sudom. Postupak pred upravnim sudom je hitan.
- (9) Prigovor iz stavka 8. ovoga članka ne odlaže provođenje postupka promjene opskrbljivača i primjenu novog ugovora o opskrbi krajnjeg kupca.

Opskrba električnom energijom u okviru univerzalne usluge

Članak 48.

- (1) Kupci u okviru univerzalne usluge moraju biti opskrbljeni električnom energijom propisane kvalitete koja se naplaćuje sukladno tarifnim metodologijama. Kupci iz kategorije kućanstvo mogu izabrati ili koristiti po automatizmu opskrbu u okviru univerzalne usluge kao javnu uslugu prema reguliranim uvjetima.
- (2) Opskrbu kupaca iz stavka 1. ovoga članka može obavljati jedan ili više opskrbljivača kupaca u okviru univerzalne usluge kojima je Vlada Republike Hrvatske odlukom iz stavka 5. članka 5. ovoga Zakona utvrdila obvezu pružanja javne usluge.
- (3) Vlada Republike Hrvatske i Agencija će osigurati raspoloživost univerzalne usluge na cijelom području Republike Hrvatske i uzeti u obzir opskrbljivače sa značajnim udjelom na tržištu električne energije u Republici Hrvatskoj u pogledu broja krajnjih kupaca i prodaje električne energije.
- (4) Opskrbljivač kupaca koji obavlja djelatnost opskrbe električnom energijom koja se obavlja kao javna usluga ne može opskrbljivati električnom energijom one krajnje kupce koji nemaju pravo na opskrbu koja se obavlja kao javna usluga.
- (5) Opskrbljivač kupaca u okviru univerzalne usluge obavezan je, najkasnije do 30. travnja tekuće godine, izdati godišnje izvješće o radu. Agencija na temelju tog izvješća može, u slučaju potrebe, zahtijevati od opskrbljivača kupaca u okviru univerzalne usluge i ostalih elektroenergetskih subjekata provedbu određenih mjera radi osiguranja načela transparentnosti, objektivnosti i nepristranosti.

(6) Metodologiju za određivanje iznosa tarifnih stavki za opskrbu električnom energijom u okviru univerzalne usluge donosi Agencija u skladu sa zakonom kojim se uređuje energetska sektor i područje regulacije energetske djelatnosti.

(7) Opskrbljivač kupaca u okviru univerzalne usluge obavezan je primijeniti iznose tarifnih stavki za univerzalnu uslugu na temelju odluke i metodologije iz stavka 6. ovoga članka te ih na primjeren način javno objaviti i to najmanje 15 dana prije početka primjene. Obavijest kupcima mora sadržavati i obavijest o njihovom pravu na raskid ugovora o opskrbi krajnjeg kupca u okviru univerzalne usluge.

(8) Opskrbljivač kupaca u okviru univerzalne usluge dužan je:

1. pružati univerzalnu uslugu opskrbe svim krajnjim kupcima koji imaju pravo na taj način opskrbe i izaberu ili koriste po automatizmu takvu opskrbu,
2. donijeti uvjete opskrbljivača za opskrbu električnom energijom te ih na primjeren način javno objaviti,
3. obavljati opskrbu kupaca u okviru univerzalne usluge isključivo prema cijenama na koje je Agencija dala prethodnu suglasnost ili koje je odredila Agencija u slučaju uskraćivanja suglasnosti, a koje su utemeljene na reguliranim uvjetima,
4. poduzimati mjere za postizanje sigurne, pouzdane i kvalitetne opskrbe onih krajnjih kupaca koje opskrbljuje u okviru univerzalne usluge i
5. poduzimati mjere za postizanje najprihvatljivijih cijena električne energije za one krajnje kupce koje opskrbljuje u okviru univerzalne usluge, a koje su sastavni dio cijena utemeljenih na reguliranim uvjetima.

(9) Opskrbljivač kupaca u okviru univerzalne usluge dužan je pružati uslugu opskrbe električnom energijom propisanu općim uvjetima za korištenje mreže i opskrbu električnom energijom iz članka 59. ovoga Zakona.

(10) Kupac koji ima pravo na opskrbu u okviru univerzalne usluge će u slučaju postupaka iz članka 49. stavka 1. ovoga Zakona po automatizmu prijeći kod opskrbljivača kupaca u okviru univerzalne usluge. Ugovor o univerzalnoj opskrbi krajnjeg kupca smatra se sklopljenim danom stjecanja uvjeta iz članka 49. stavka 1. ovoga Zakona za korištenje prava na univerzalnu opskrbu.

(11) Operator distribucijske mreže je dužan dostaviti podatke opskrbljivaču u okviru univerzalne usluge o kupcima koji prelaze u univerzalnu opskrbu u roku od deset dana od dobivanja pisane obavijesti iz članka 53. stavka 6. točke 20. ovoga Zakona.

(12) Opskrbljivač kupaca u okviru univerzalne usluge je dužan dostaviti krajnjem kupcu koji ima pravo na taj način opskrbe i izabere ga ili koristi po automatizmu, ugovor o opskrbi krajnjeg kupca u okviru univerzalne usluge u pisanom obliku u roku od 30 dana od dana početka opskrbe.

Zajamčena opskrba električnom energijom

Članak 49.

(1) Zajamčeni opskrbljivač opskrbljuje krajnjeg kupca električnom energijom bez posebnog zahtjeva krajnjeg kupca u slučaju izlaska njegovog opskrbljivača s tržišta električne energije (u daljnjem tekstu: problematični opskrbljivač) ako krajnji kupac ne može utjecati na nastale okolnosti i bez zaštite gubi opskrbu, neovisno o tome radi li se o:

1. neplaniranom izlasku, kada problematični opskrbljivač nije više u mogućnosti opskrbljivati krajnjeg kupca prema ugovoru o opskrbi krajnjeg kupca zbog stečaja ili insolventnosti ili ozbiljnog poremećaja na tržištu električne energije,
2. planiranom izlasku, kada problematični opskrbljivač napušta tržište električne energije svojom slobodnom voljom, ali pod uvjetom da prethodno obavijesti sve svoje krajnje kupce o točnom vremenu izlaska te o mogućnosti izbora drugog opskrbljivača ili o mogućnosti opskrbe od zajamčenog opskrbljivača ili
3. ozbiljnom narušavanju uvjeta iz dozvole i njezinom oduzimanju, kada problematični opskrbljivač zbog ozbiljnih i kontinuiranih prekršaja narušava uvjete iz dozvole.

Postupak izlaska problematičnog opskrbljivača s tržišta električne energije, neovisno o obliku njegovog izlaska, propisuje se pravilima organiziranja tržišta električne energije.

(2) Operator prijenosnog sustava i operator distribucijskog sustava je dužan dostaviti podatke o kupcima koji prelaze u zajamčenu opskrbu kod zajamčenog opskrbljivača u roku od deset dana od pisane obavijesti iz članka 53. stavka 6. točke 20. ovoga Zakona.

(3) Zajamčeni opskrbljivač može opskrbljivati krajnjeg kupca koji nema pravo na opskrbu u okviru univerzalne usluge u neograničenom trajanju i to prema iznosima tarifnih stavki za zajamčenu opskrbu.

(4) Opskrbljivač kupaca u okviru zajamčene opskrbe obvezan je primijeniti iznose tarifnih stavki za zajamčenu opskrbu na temelju odluke i metodologije koju donosi Agencija, u skladu s odredbama zakona kojime se uređuje energetska sektor te ih na primjeren način javno objaviti i to najmanje 15 dana prije početka primjene. Obavijest kupcima mora sadržavati i obavijest o njihovom pravu na raskid ugovora o opskrbi krajnjeg kupca u okviru zajamčene opskrbe.

(5) Zajamčeni opskrbljivač je obvezan na primjeren način javno objaviti iznose tarifnih stavki za zajamčenu opskrbu.

(6) Iznosi tarifnih stavki za zajamčenu opskrbu veće su od prosječnih iznosa tarifnih stavki za opskrbu sličnih krajnjih kupaca opskrbljivanih na tržištu električne energije.

(7) Ugovor o zajamčenoj opskrbi krajnjeg kupca smatra se sklopljenim danom stjecanja uvjeta iz stavka 1. ovoga članka za korištenje prava na zajamčenu opskrbu.

(8) Zajamčeni opskrbljivač je dužan dostaviti krajnjem kupcu ugovor o zajamčenoj opskrbi krajnjeg kupca u pisanom obliku u roku od 15 dana od dana početka zajamčene opskrbe.

(9) Zajamčeni opskrbljivač je dužan bez odlaganja izvijestiti krajnjeg kupca o uvjetima zajamčene opskrbe i iznosima tarifnih stavki za zajamčenu opskrbu te o pravu krajnjeg kupca na slobodan izbor opskrbljivača.

(10) Zajamčeni opskrbljivač zbog neispunjenih obveza krajnjeg kupca može zahtijevati obustavu isporuke krajnjem kupcu podnošenjem zahtjeva za obustavom isporuke operatoru prienosnog sustava ili operatoru distribucijskog sustava na koji su priključena postrojenja i instalacije krajnjeg kupca.

(11) Zajamčeni opskrbljivač je obvezan izraditi i najmanje jednom godišnje javno objaviti izvješće koje sadrži broj opskrbljivanih krajnjih kupaca, ukupnu količinu isporučene električne energije i prosječno razdoblje zajamčene opskrbe, odvojeno za krajnje kupce koji imaju pravo na opskrbu u okviru univerzalne usluge i za sve ostale krajnje kupce.

(12) Zajamčena opskrba iz ovoga članka ne primjenjuje se na kupce kategorije kućanstvo.

Zaštita od postupanja opskrbljivača električnom energijom

Članak 50.

(1) Strana nezadovoljna radom univerzalnog opskrbljivača ili zajamčenog opskrbljivača može izjaviti prigovor Agenciji u pisanom obliku.

(2) Prigovor iz stavka 1. ovoga članka podnosi se u vezi s odbijanjem pružanja univerzalne usluge opskrbe krajnjim kupcima koji imaju pravo na taj način opskrbe, odbijanjem pružanja zajamčene usluge opskrbe krajnjim kupcima koji imaju pravo na taj način opskrbe, primjenom metodologije za određivanje cijene električne energije u okviru univerzalne usluge opskrbe i primjenom metodologije za određivanje cijene električne energije u okviru zajamčene usluge opskrbe.

(3) Agencija je dužna bez odgode, a najkasnije u roku od 30 dana od dana izjavljivanja prigovora, obavijestiti nezadovoljnu stranu u pisanom obliku o mjerama koje je u povodu prigovora poduzela. Ako nezadovoljna strana nije zadovoljna poduzetim mjerama ili u propisanom roku nije obaviještena o poduzetim mjerama može pokrenuti upravni spor.

Obavljanje energetske djelatnosti opskrbe ili trgovine električnom energijom od strane pravne ili fizičke osobe čije je sjedište u državi članici Europske unije

Članak 51.

(1) Opskrbljivač ili trgovac električne energije iz države članice Europske unije koji želi biti sudionik na elektroenergetskom tržištu u Republici Hrvatskoj dužan je od Agencije ishoditi dozvolu za obavljanje energetske djelatnosti opskrbe električnom energijom ili trgovine električnom energijom.

(2) Agencija može aktivnom opskrbljivaču električnom energijom ili trgovcu električnom energijom iz države članice Europske unije izdati dozvolu za obavljanje elektroenergetske djelatnosti opskrbe električnom energijom ili trgovine električnom energijom i po pojednostavljenim uvjetima u skladu s odredbama podzakonskog propisa donesenog na temelju zakona kojime se uređuje energetska sektor, a kojim se uređuje izdavanje i oduzimanje dozvola za obavljanje energetske djelatnosti.

VIII. ORGANIZIRANJE TRŽIŠTA ELEKTRIČNE ENERGIJE

Obuhvat tržišta električne energije

Članak 52.

- (1) Tržište električne energije obuhvaća maloprodajno i veleprodajno tržište električne energije koje mora biti likvidno tržište.
- (2) Veleprodajno tržište električne energije obuhvaća:
 1. ugovorno tržište električne energije,
 2. tržište električne energije uravnoteženja i
 3. burzu električne energije.
- (3) Kupoprodaja na veleprodajnom tržištu električne energije ugovara se putem bilateralnih ugovora i na organiziranom tržištu električne energije.
- (4) Ugovorno tržište električne energije je tržište na kojem se kupnja i prodaja električne energije obavlja izravno između sudionika na tržištu električne energije na temelju bilateralnog ugovora o kupoprodaji električne energije.
- (5) Na tržištu električne energije uravnoteženja operator tržišta električne energije kupuje i prodaje električnu energiju od sudionika na tržištu radi uravnoteženja elektroenergetskog sustava, dok operator prijenosnog sustava radi postizanja sigurnog rada elektroenergetskog sustava provodi mjerenje i aktivira ponude za energiju uravnoteženja prema listi ekonomskog prvenstva koju mu dostavlja operator tržišta električne energije.
- (6) Sudjelovanje na tržištu električne energije uravnoteženja uređuje se ugovorom o pružanju usluge uravnoteženja koji operator tržišta električne energije sklapa sa sudionicima na tržištu električne energije, u skladu s pravilima organiziranja tržišta električne energije čiji su sastavni dio pravila organiziranja tržišta električne energije uravnoteženja koja uključuju pravila o obračunu energije uravnoteženja.
- (7) Operator tržišta električne energije obavlja obračun i naplatu energije uravnoteženja te obračunava i plaća pruženu uslugu uravnoteženja.
- (8) Do uspostave funkcionalnog tržišta električne energije uravnoteženja cijene električne energije za potrebe uravnoteženja elektroenergetskog sustava obračunavaju se prema metodologiji za određivanje cijena za pružanje usluge uravnoteženja koju donosi Agencija, na prijedlog operatora tržišta električne energije te uz prethodno mišljenje operatora prijenosnog sustava.
- (9) Operator tržišta električne energije izvještava Agenciju o sklopljenim ugovorima o pružanju usluge uravnoteženja sa sudionicima na tržištu električne energije i mjesečnom ostvarenju tih ugovora.
- (10) Operator tržišta električne energije odgovoran je za organiziranje tržišta električne energije na cijelom području Republike Hrvatske sukladno pravilima organiziranja tržišta električne energije koja donosi uz prethodno mišljenje operatora prijenosnog sustava i operatora distribucijskog sustava te prethodnu suglasnost Agencije.

(11) Operator tržišta električne energije i operator prijenosnog sustava odgovorni su za organiziranje burze električne energije za fizičku trgovinu električne energije na cijelom području Republike Hrvatske i povezivanje s drugim burzama. Mogućnost uspostave burze financijskih izvedenica električne energije nije ograničena isključivo na operatora tržišta električne energije.

Operator tržišta električne energije

Članak 53.

- (1) Operator tržišta električne energije je trgovačko društvo u vlasništvu Republike Hrvatske.
- (2) Za operatora tržišta električne energije u Republici Hrvatskoj određuje se Hrvatski operator tržišta energije d.o.o., Zagreb.
- (3) Operator tržišta električne energije obavlja djelatnost organiziranja tržišta električne energije na cijelom području Republike Hrvatske na temelju dozvole koju izdaje Agencija sukladno ovom Zakonu i zakonu kojim se uređuje energetski sektor.
- (4) Operator tržišta električne energije obavlja svoje zadaće uz poštivanje načela razvidnosti, objektivnosti i neovisnosti, pod nadzorom Agencije.
- (5) Naknadu za organiziranje tržišta električne energije određuje Agencija, na prijedlog operatora tržišta električne energije. Prijedlog operatora tržišta električne energije mora se temeljiti na opravdanim troškovima poslovanja te mora biti usklađen s godišnjim programom rada i financijskim planom.
- (6) Operator tržišta električne energije je posebno odgovoran za:
 1. organiziranje i razvoj tržišta električne energije u korist i za dobro sudionika na tržištu električne energije,
 2. organiziranje i razvoj tržišta električne energije uravnoteženja te osiguravanje energije uravnoteženja,
 3. organiziranje i razvoj burze električne energije u suradnji s operatorom prijenosnog sustava,
 4. donošenje, uz prethodno mišljenje operatora prijenosnog sustava i prethodnu suglasnost Agencije, pravila organiziranja tržišta električne energije čiji su sastavni dio pravila organiziranja tržišta električne energije uravnoteženja koja uključuju pravila o obračunu energije uravnoteženja,
 5. evidentiranje ugovora i ugovornih obveza sklopljenih između subjekata na tržištu električne energije,
 6. količinski obračun energije uravnoteženja prema podacima koje dostavljaju operator prijenosnog sustava i operator distribucijskog sustava, a vode ih prema registrima u skladu s člankom 30. stavkom 15. i člankom 40. stavkom 14. ovoga Zakona,
 7. prikuplja financijska sredstva vezana uz uravnoteženje sustava,
 8. financijski obračun i kontrolu financijskog pokrivanja razlike utvrđenih odstupanja temeljem količinskog obračuna energije uravnoteženja,

9. izradu dnevnih rasporeda kupoprodaje električne energije unutar i preko granica Republike Hrvatske temeljem ugovornih obveza proizašlih iz kupoprodaje na tržištu električne energije,
 10. pravovremenu dostavu dnevnih rasporeda kupoprodaje električne energije iz točke 9. ovoga stavka operatoru prijenosnog sustava,
 11. provjeru usklađenosti rasporeda prekogranične kupoprodaje s dodijeljenim prekograničnim prijenosnim kapacitetima,
 12. vođenje evidencije o opskrbljivačima i kupcima te njihovim međusobnim obvezama,
 13. vođenje evidencije sudionika na tržištu električne energije,
 14. izdavanje jamstva podrijetla električne energije te za uspostavu i vođenje registra jamstva podrijetla električne energije u Republici Hrvatskoj,
 15. donošenje, uz prethodnu suglasnost Agencije, pravila o korištenju registra jamstava podrijetla električne energije,
 16. sklapanje ugovora o kupoprodaji obveznog udjela električne energije proizvedene iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije sa svim opskrbljivačima, uključujući i opskrbljivače pod obvezom javne usluge,
 17. prikupljanje naknade za poticanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije od svih opskrbljivača, uključujući i opskrbljivače pod obvezom javne usluge,
 18. sklapanje ugovora s povlaštenim proizvođačima koji imaju pravo na poticajnu cijenu,
 19. analizu organiziranja tržišta električne energije i predlaganje mjera za njegovo unaprjeđenje,
 20. dostavlja pisanu obavijest zajamčenom opskrbljivaču, opskrbljivaču u okviru univerzalne usluge i operatorima prijenosne i distribucijske mreže o problematičnom opskrbljivaču iz članka 49. stavka 1. ovoga Zakona,
 21. objavu, na primjeren način, informacija potrebnih za nesmetano organiziranje tržišta električne energije i obavljanje elektroenergetskih djelatnosti te
 22. davanje mišljenja operatoru prijenosnog sustava na pravila o dodjeli i korištenju prekograničnih prijenosnih kapaciteta.
- (7) Operator tržišta električne energije je dužan pokrenuti, na inicijativu i u skladu s uputama Agencije, postupak izmjene i/ili dopune propisa ili izmjene iznosa naknada za čije je donošenje ili određivanje nadležan.
- (8) Operator tržišta električne energije ne smije trgovati električnom energijom, osim za kupnju i prodaju energije uravnoteženja, za reguliranu kupnju i prodaju električne energije proizvedene iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije čija se proizvodnja potiče.
- (9) U pogledu uravnoteženja elektroenergetskog sustava, operator tržišta električne energije obavlja komercijalni dio poslova, razrađen pravilima o obračunu energije uravnoteženja koja su uključena u pravila organiziranja tržišta električne energije uravnoteženja te čine sastavni dio pravila organiziranja tržišta električne energije i služe za razradu komercijalnog dijela uravnoteženja elektroenergetskog sustava. Komercijalni dio poslova obuhvaća:

1. organiziranje nabavne strane energije uravnoteženja, što uključuje prikupljanje ponuda, slaganje liste ekonomskog prvenstva i njezino prosljeđivanje operatoru prijenosnog sustava te plaćanje pružateljima usluge i
2. organiziranje korisničke strane energije uravnoteženja, što uključuje upravljanje obračunom i naplatom energije uravnoteženja zbog odstupanja koja su uzrokovali subjekti odgovorni za odstupanje, odnosno voditelji bilančnih grupa.

(10) Elektroenergetski subjekti su obvezni osigurati operatoru tržišta električne energije kontinuiran i neograničen pristup podacima koji su mu potrebni za obavljanje djelatnosti u skladu s pravilima organiziranja tržišta električne energije.

Zaštita od postupanja operatora tržišta električne energije

Članak 54.

(1) Strana nezadovoljna postupanjem odnosno poduzimanjem ili propuštanjem radnje operatora tržišta električne energije koja ima učinak na njena prava, obveze ili pravne interese, a o kojima se ne rješava u upravnom postupku ili kada je zakonom propisana sudska ili druga pravna zaštita, može operatoru tržišta električne energije izjaviti pritužbu (reklamaciju) u pisanom obliku, sve dok traje radnja ili propuštanje radnje operatora tržišta električne energije. Pritužba (reklamacija) mora sadržavati činjenice i dokaze na kojima se temelji. Operator tržišta električne energije mora odlučiti o pritužbi (reklamaciji) u roku od petnaest dana od dana izjavljivanja pritužbe (reklamacije).

(2) Ako po odluci operatora tržišta električne energije iz stavka 1. ovoga članka nezadovoljna strana i dalje smatra da su joj postupanjem operatora tržišta električne energije povrijeđena prava ili pravni interesi može radi zaštite svojih prava izjaviti prigovor Agenciji, sve dok traje radnja ili propuštanje radnje operatora tržišta električne energije.

(3) Agencija je dužna bez odgode, a najkasnije u roku od 30 dana od dana izjavljivanja prigovora, obavijestiti nezadovoljnu stranu u pisanom obliku o mjerama koje je u povodu prigovora poduzela. Ako nezadovoljna strana nije zadovoljna poduzetim mjerama ili u propisanom roku nije obaviještena o poduzetim mjerama može pokrenuti upravni spor. Postupak pred upravnim sudom je hitan.

Pravila organiziranja tržišta električne energije

Članak 55.

(1) Pravila organiziranja tržišta električne energije uređuju način organiziranja i rada tržišta električne energije.

(2) Pravilima organiziranja tržišta električne energije osobito se utvrđuju:

1. model tržišta električne energije,
2. postupci, načela i standardi za organiziranje i rad tržišta električne energije u skladu s primijenjenim modelom tržišta električne energije,
3. način identifikacije i registracije sudionika na tržištu električne energije,

4. vrste ugovora koji se sklapaju na tržištu električne energije,
 5. proizvodi za trgovanje na tržištu električne energije,
 6. standardi i postupci za evidentiranje transakcija na tržištu električne energije,
 7. standardi i postupci vezano za problematičnog opskrbljivača na tržištu električne energije,
 8. standardi i postupci za uspostavu i vođenje baze podataka za potrebe tržišta električne energije,
 9. standardi i postupci za prijavu, izradu, provjeru i promjenu dnevnih rasporeda kupoprodaje električne energije,
 10. standardi i postupci za nabavu pomoćnih usluga radi ostvarenja usluga sustava te kupnju električne energije za pokriće gubitaka u prijenosnoj i distribucijskoj mreži, radi osiguranja neprekidne, sigurne i pouzdane opskrbe kupaca električnom energijom,
 11. pravila i postupak razmjene mjernih podataka korisnika mreže,
 12. tržište električne energije uravnoteženja i pravila o obračunu energije uravnoteženja i
 13. ostala pitanja potrebna za organiziranje i rad tržišta električne energije.
- (3) Operator tržišta električne energije donosi, uz prethodno mišljenje operatora prijenosnog sustava i operatora distribucijskog sustava te uz prethodnu suglasnost Agencije pravila organiziranja tržišta električne energije. Pravila organiziranja tržišta električne energije se objavljuju u Narodnim novinama.

Sudionici na tržištu električne energije

Članak 56.

- (1) Sudionik na tržištu električne energije (u daljnjem tekstu: sudionik) može biti elektroenergetski subjekt ili druga pravna i fizička osoba koja kupuje ili prodaje električnu energiju temeljem prava na sudjelovanje na tržištu električne energije u skladu s odredbama ovog Zakona te pravilima organiziranja tržišta električne energije.
- (2) Sudionici na tržištu električne energije ugovorno uređuju međusobna prava i obveze u skladu s odredbama ovog Zakona, zakona kojim se uređuje energetska sektor, a posebice pravila organiziranja tržišta električne energije, osim ugovora o opskrbi krajnjeg kupca.
- (3) Operator prijenosnog sustava, operator distribucijskog sustava i operator tržišta električne energije su posebni sudionici s obzirom na obvezu kupnje električne energije za pokriće gubitaka u prijenosnoj i distribucijskoj mreži, na kupnju i prodaju energije uravnoteženja, kupnju i prodaju električne energije proizvedene iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije, te na trgovanje na burzi električne energije, a čije se posebitosti detaljnije uređuju pravilima organiziranja tržišta električne energije.

Razvoj tržišnog natjecanja

Članak 57.

- (1) Agencija je dužna, u suradnji s tijelom nadležnim za zaštitu tržišnog natjecanja, najmanje svake treće godine provesti istraživanje funkcioniranja tržišta električne energije.
- (2) U slučaju potrebe, Agencija može odrediti bilo koje potrebne i razmjerne mjere za promoviranje učinkovitog tržišnog natjecanja i osigurati pravilno funkcioniranje tržišta električne energije.
- (3) Mjere iz stavka 2. ovoga članka mogu uključivati programe stavljanja na tržište određene količine električne energije prema kojima se elektroenergetske subjekte obvezuje na prodaju ili činjenje raspoloživim određene količine električne energije ili omogućavanje pristupa dijelu njihovih proizvodnih kapaciteta zainteresiranim opskrbljivačima tijekom određenog razdoblja.

Promoviranje regionalne suradnje

Članak 58.

- (1) Vlada Republike Hrvatske i Agencija, u skladu s međunarodno preuzetim obvezama Republike Hrvatske, surađuju s nadležnim tijelima drugih država u svrhu integriranja državnih tržišta na jednoj ili više regionalnih razina.
- (2) Agencija je posebno obvezna promovirati i podržavati suradnju među operatorima prijenosnog sustava na jednoj ili više regionalnih razina, uključujući prekogranična pitanja, u cilju uspostave kompetitivnog tržišta električne energije, poboljšanja konzistentnosti njihovih pravnih, regulatornih i tehničkih okvira, te podržavanja integracije izoliranih sustava koji tvore otoke u elektroenergetskom smislu u Energetskoj zajednici ili u Europskoj uniji, sukladno međunarodno preuzetim obvezama Republike Hrvatske.
- (3) Zemljopisna područja pokrivena takvom regionalnom suradnjom određena su na temelju odluka institucija Energetske zajednice ili Europske unije.
- (4) Agencija i operator prijenosnog sustava surađuju s Agencijom za suradnju energetskih regulatora te u njenom okviru s regulatornim agencijama i operatorima prijenosnog sustava drugih država u svrhu osiguravanja usklađenosti regulatornih okvira među regijama u cilju uspostave kompetitivnog tržišta električne energije.
- (5) Operator prijenosnog sustava, uz prethodnu suglasnost Agencije, sudjeluje u radu jednog ili više integriranih sustava na razini jedne ili više regija koje pokrivaju dvije ili više ugovornih stranaka Energetske zajednice ili država članica Europske unije u svrhu dodjele prijenosnog kapaciteta i provjere sigurnosti pogona.
- (6) Ako vertikalno integrirani operator prijenosnog sustava sudjeluje u zajedničkom subjektu uspostavljenom za primjenu takve suradnje, zajednički subjekt je obavezan uspostaviti i primijeniti program usklađenosti koji sadrži mjere za osiguranje primjene načela nepristranosti i tržišnog natjecanja. Vertikalno integrirani operator prijenosnog sustava je obavezan pridržavati se takvog programa, a usklađenost s programom nezavisno nadzire osoba za usklađenost vertikalno integriranog operatora prijenosnog sustava.

IX. KRAJNJI KUPAC

Opći uvjeti za korištenje mreže i opskrbu električnom energijom

Članak 59.

(1) Agencija, po pribavljenom mišljenju operatora prijenosnog sustava i operatora distribucijskog sustava te aktivnih opskrbljivača električnom energijom, donosi opće uvjete za korištenje mreže i opskrbu električnom energijom.

(2) Općim uvjetima iz stavka 1. ovoga članka propisuju se:

1. međusobni ugovorni odnosi između energetske subjekata i korisnika mreže,
2. obveze i odgovornosti energetske subjekata i korisnika mreže,
3. uvjeti mjerenja, obračuna i naplate isporučene električne energije i snage,
4. standardni načini obračuna potrošnje električne energije,
5. uvjeti za primjenu postupka ograničenja ili prekida isporuke električne energije,
6. postupci utvrđivanja i obračuna neovlaštene potrošnje električne energije,
7. pravila u slučaju postojanja više obračunskih mjernih mjesta krajnjeg kupca,
8. uvjeti za sklapanje i sadržaj ugovora o opskrbi krajnjeg kupca,
9. postupak promjene opskrbljivača prilikom promjene vlasništva građevine,
10. održavanje mjernih uređaja, prikupljanje i obrađivanje mjernih podatke s obračunskih mjernih mjesta korisnika mreže,
11. postupanje s mjernim podacima s obračunskih mjernih mjesta te točaka razdvajanja između susjednih sustava te
12. pravila i uvjeti kojima se uređuje odnos između opskrbljivača i operatora prijenosnog sustava ili operatora distribucijskog sustava.

(3) Opći uvjeti iz stavka 1. ovoga članka sadrže osobito sljedeće mjere zaštite krajnjih kupaca:

1. pravo na sklapanje ugovora s opskrbljivačem utemeljeno na pravičnim i unaprijed poznatim uvjetima,
2. pravo na obavijest o namjeri izmjene ugovorenih uvjeta i pravo na raskid ugovora nakon primitka te obavijesti,
3. obvezu opskrbljivača da obavijesti svoje korisnike o svakoj promjeni dijela cijene koja se slobodno ugovara, dijela cijene koja se regulira i naknada i ostalih davanja propisanih posebnim propisima sukladno zakonu kojime se uređuje energetske sektor, koje utvrđuju druga nadležna tijela i/ili energetske subjekti, najkasnije u tijeku jednoga uobičajenoga obračunskog razdoblja nakon povećanja naknada, te pravo krajnjeg kupca na raskid ugovora ako ne prihvaća nove uvjete,
4. obvezu davanja razvidnih podataka o važećim iznosima tarifnih stavki i o standardnim uvjetima korištenja usluga,
5. obvezu ponude izbora načina plaćanja,
6. pravo na zaštitu krajnjih kupaca od nepravednih i varljivih načina prodaje usluga,
7. pravo na besplatnu promjenu opskrbljivača,

8. pravo na transparentne, jednostavne i ekonomične postupke rješavanja žalbi krajnjih kupaca, uz pravedno rješavanje sporova i bez odgađanja,
 9. obvezu davanja obavijesti o svim pravima koja se odnose na javne usluge,
 10. pravo na informiranje o potrošnji i troškovima te
 11. pravo na raspolaganje podacima o potrošnji, uključujući pravo i uvjete prosljeđivanja podataka drugom opskrbljivaču bez naknade.
- (4) Uvjeti za sklapanje ugovora o opskrbi krajnjeg kupca iz stavka 2. točke 8. ovoga članka osobito sadrže:
1. način promjene ugovorenih uvjeta opskrbe,
 2. pravo krajnjeg kupca na raskid ugovora,
 3. način obavještanja o promjeni cijene energije sukladno zakonu kojime se uređuje energetska sektor,
 4. način obavještanja o važećim cijenama, naknadama i standardnim rokovima i uvjetima, osobito u pogledu pristupa i korištenja usluga i
 5. zabranu obvezivanja krajnjeg kupca na čuvanje bilo kakvih podataka iz tog ugovora, obračuna i računa (osobito cijene, načina promjene cijene i mjernih podataka) kao tajnih podataka.

Kvaliteta opskrbe električnom energijom

Članak 60.

- (1) Kvaliteta opskrbe električnom energijom sastoji se od:
1. kvalitete usluga,
 2. pouzdanosti napajanja i
 3. kvalitete napona.
- (2) Agencija donosi uvjete kvalitete opskrbe električnom energijom u kojima se propisuju:
1. pokazatelji kvalitete opskrbe električnom energijom,
 2. način mjerenja, prikupljanja i objavljivanja pokazatelja kvalitete opskrbe električnom energijom,
 3. iznimni događaji u pogledu kvalitete opskrbe električnom energijom,
 4. postupno uvođenje općih, minimalnih i garantiranih standarda kvalitete opskrbe električnom energijom,
 5. način regulacije kvalitete opskrbe električnom energijom u ovisnosti o odabranoj metodi regulacije tarifa,
 6. postupno uvođenje financijske kompenzacije kupcu nakon uvođenja garantiranih standarda kvalitete opskrbe električnom energijom,

7. način, dinamika i opseg izvještavanja te dostavljanja podataka Agenciji o kvaliteti opskrbe električnom energijom,
 8. sadržaj godišnjeg izvještaja operatora prijenosnog sustava o kvaliteti opskrbe električnom energijom,
 9. sadržaj godišnjeg izvještaja operatora distribucijskog sustava o kvaliteti opskrbe električnom energijom,
 10. sadržaj godišnjeg izvještaja opskrbljivača o kvaliteti usluga.
- (3) Operator prijenosnog sustava i operator distribucijskog sustava dužni su u skladu s uvjetima kvalitete opskrbe električnom energijom sustavno:
1. održavati razinu kvalitete opskrbe električnom energijom,
 2. pratiti pokazatelje kvalitete opskrbe električnom energijom te
 3. voditi evidenciju podataka potrebnih za utvrđivanje pokazatelja kvalitete električne energije.
- (4) Svaki opskrbljivač dužan je u skladu s uvjetima kvalitete opskrbe električnom energijom sustavno:
1. održavati razinu kvalitete usluga,
 2. pratiti pokazatelje kvalitete usluga te
 3. voditi evidenciju podataka potrebnih za utvrđivanje pokazatelja kvalitete usluga.
- (5) Operator prijenosnog sustava, operator distribucijskog sustava i svaki opskrbljivač:
- u skladu sa stavkom 2. točkama 8., 9. i 10. ovoga članka, jednom godišnje javno objavljuju izvještaje o kvaliteti opskrbe električnom energijom.
 - u skladu sa stavkom 2. točkom 7. ovoga članka, izvještavaju Agenciju i dostavljaju joj podatke o kvaliteti opskrbe električnom energijom.
 - dužni su uskladiti sve propise koje donose temeljem ovoga Zakona s uvjetima kvalitete opskrbe električnom energijom.

Krajnji kupac

Članak 61.

- (1) Krajnji kupac uživa zaštitu u smislu pouzdane, dostupne i dostatne opskrbe električnom energijom.
- (2) Krajnji kupac dužan je plaćati električnu energiju, sukladno ugovorenim i reguliranim uvjetima.
- (3) Svaki krajnji kupac ima pravo na slobodan izbor opskrbljivača, besplatnu promjenu opskrbljivača i pravo na posjedovanje podataka o vlastitoj potrošnji električne energije.
- (4) Kupac iz kategorije kućanstvo imaju pravo na opskrbu električnom energijom u okviru univerzalne usluge.

- (5) Krajnje kupce koji imaju pravo na opskrbu u okviru univerzalne usluge i izaberu ili koriste po automatizmu taj način opskrbe, opskrbljivač u okviru univerzalne usluge opskrbljuje po reguliranim uvjetima.
- (6) Radi posebnog gospodarskog i društvenog interesa, Vlada Republike Hrvatske može uredbom privremeno odrediti niže cijene u dijelu cijene električne energije za pojedinu kategoriju krajnjih kupaca u okviru univerzalne usluge.
- (7) Mali i srednji kupci mogu se udruživati radi zajedničkog nastupa prema opskrbljivaču koji nije u obvezi javne usluge, u cilju osiguravanja mjera zaštite krajnjih kupaca, transparentnosti i poboljšanja ugovornih uvjeta, općih informacija i mehanizama u rješavanju sporova.
- (8) Veliki kupci koji nisu kućanstvo imaju pravo na istodobno ugovaranje isporuke električne energije s više opskrbljivača.
- (9) U slučaju tehničkih ili drugih poremećaja u isporuci električne energije čiji uzrok nije na postrojenjima krajnjeg kupca, krajnji kupac ima pravo na otklanjanje tih poremećaja u najkraćem roku.
- (10) Kao najkraći rok u kojem je elektroenergetski subjekt obvezan otkloniti poremećaje u isporuci električne energije krajnjem kupcu iz stavka 9. ovoga članka smatra se rok u kojem se najbrže može otkloniti poremećaj, u skladu s normama o izvođenju odgovarajućih radova, a najduže 24 sata od prijema obavijesti o poremećaju osim u izuzetnim slučajevima kada to objektivno nije moguće učiniti u tom roku.
- (11) Poremećajima u isporuci električne energije iz stavka 9. ovoga članka ne smatraju se prekidi koji su rezultat primjene mjera ograničenja isporuke koje se poduzimaju u slučaju poremećaja na tržištu električne energije.
- (12) Krajnji kupac je obvezan koristiti električnu energiju pod uvjetima, na način i za namjene utvrđene ovim Zakonom, zakonom kojim se uređuje energetska sektor, općim uvjetima za korištenje mreže i opskrbu električne energije, uvjetima opskrbljivača, mrežnim pravilima prijenosnog sustava, mrežnim pravilima distribucijskog sustava te ugovorima o korištenju prijenosne ili prijenosne i distribucijske mreže i drugim propisima.
- (13) Zabranjeno je samovoljno priključenje objekata, postrojenja, uređaja ili instalacija na prijenosnu ili distribucijsku mrežu, kao i puštanje u pogon istih.
- (14) Krajnji kupac je dužan omogućiti ovlaštenim osobama nadležnih elektroenergetskih subjekata pristup mjernim uređajima i instalacijama, kao i mjestu priključka radi:
1. očitavanja, provjere ispravnosti, otklanjanja kvarova, zamjene i održavanja uređaja i izmještanja mjernih mjesta izvan objekta ili na granicu vlasništva ili
 2. obustave isporuke električne energije u slučajevima kada neovlašteno koristi električnu energiju ili ne plati račun za isporučenu električnu energiju u skladu s utvrđenim rokovima i uvjetima.

Ugovor o opskrbi krajnjeg kupca

Članak 62.

- (1) Prava i obveze između svakog opskrbljivača i krajnjeg kupca uređuju se ugovorom o opskrbi krajnjeg kupca.
- (2) Sklapanje i sadržaj ugovora o opskrbi krajnjeg kupca detaljnije se uređuju općim uvjetima za korištenje mreže i opskrbu električnom energijom te uvjetima opskrbljivača, u skladu s odredbama ovoga Zakona i zakona kojima se uređuje energetska sektor.
- (3) Svaki opskrbljivač je dužan osigurati da su uvjeti ugovora o opskrbi krajnjeg kupca koje nudi usklađeni s općim uvjetima za korištenje mreže i opskrbu električnom energijom. Uvjeti ugovora moraju biti napisani jasnim i razumljivim rječnikom te ne smiju uključivati neugovorne prepreke ostvarivanja prava krajnjih kupaca, kao što je to primjerice suviše opsežna ugovorna dokumentacija. Svaki opskrbljivač mora osigurati da su krajnji kupci zaštićeni od nepoštenih i zavaravajućih načina prodaje.
- (4) Svaki opskrbljivač je obavezan na primjeren način javno objaviti dio cijene koji se regulira te naknade i ostala davanja propisana posebnim propisima sukladno zakonu kojime se uređuje energetska sektor, a opskrbljivač pod obvezom javne usluge i iznose tarifnih stavki za krajnje kupce.
- (5) Svaki opskrbljivač je obavezan sklopiti ugovor o opskrbi s krajnjim kupcem u pisanom obliku. Ugovor o opskrbi krajnjeg kupca mora minimalno sadržavati:
1. identitet i adresu opskrbljivača,
 2. usluge koje pruža opskrbljivač, uključujući vrijeme početka i kvalitetu opskrbe,
 3. vrste ponuđenih usluga održavanja, ako se nude,
 4. način dobivanja informacija o važećim cijenama i naknadama, uključujući i o naknadama za održavanje,
 5. trajanje ugovora o opskrbi krajnjeg kupca, uvjete za obnavljanje i raskid ugovora o opskrbi krajnjeg kupca ili prestanak pružanja usluga,
 6. postojanje bilo kojeg prava na raskid ugovora,
 7. način utvrđivanja nadoknade u slučaju nepoštivanja ugovorene razine kvalitete usluga, uključujući netočan i zakašnjeni obračun i
 8. način rješavanja sporova kada Agencija odlučuje po prigovorima krajnjih kupaca u slučaju obustave isporuke električne energije.
- (6) Odredbe ugovora o opskrbi krajnjeg kupca moraju biti poštene te na jasan, jednostavan i nedvojbjen način obuhvatiti prava i obveze opskrbljivača i kupca, a svaki opskrbljivač mora osigurati da su njihovim krajnjim kupcima uvjeti dobro poznati unaprijed. Obavijesti o uvjetima ugovora krajnjim kupcima trebaju biti pružene prije njegovog sklapanja.
- (7) Ugovorom o opskrbi krajnjeg kupca ne može se krajnjem kupcu uskratiti ili otežati pravo na raskid odnosno otkaz ugovora o opskrbi krajnjeg kupca, zbog korištenja prava na promjenu opskrbljivača niti se mogu nametati dodatne financijske obveze po toj osnovi.
- (8) Opskrbljivač koji nije pod obvezom javne usluge može sklapati ugovore o opskrbi krajnjeg kupca pod posebnim uvjetima prodaje, s tim da je i u tom slučaju obavezan postupati na način kojim se ponuđenim uvjetima prodaje ili cijenama ne narušava tržišno natjecanje i ravnopravan položaj kupaca na tržištu električne energije.

Obveze opskrbljivača prema krajnjim kupcima

Članak 63.

(1) Svaki opskrbljivač je obavezan osigurati jedinstveno mjesto obavještanja na kojem su njegovim krajnjim kupcima, osim obavijesti o njihovim općim pravima, važećim propisima i načinima rješavanja sporova, na raspolaganju:

1. jasne obavijesti o primjenjivim cijenama energije te o standardnim uvjetima, s obzirom na pristup i korištenje usluga,
2. obavijesti o mogućim različitim načinima plaćanja koji mogu odražavati troškove koje ima opskrbljivač zbog različitih sustava plaćanja,
3. obavijesti o besplatnoj promjeni opskrbljivača,
4. upute za primjenu jasnih, jednostavnih i ekonomičnih postupaka obrade njihovih prigovora – osobito, svaki opskrbljivač je obavezan osigurati da je njegovim krajnjim kupcima ponuđeno pravo na dobar standard usluge i obrade prigovora, i to na način da se omogući rješavanje sporova na pošten i vremenski prihvatljiv način, unutar 3 mjeseca, uz nadoknadu u slučajevima kada je to opravdano i
5. točne obavijesti o stvarnoj potrošnji električne energije i troškovima, i to dovoljno često kako bi im se omogućilo upravljanje svojom potrošnjom električne energije – te informacije moraju biti pružene unutar razumnog vremenskog okvira koji uzima u obzir mogućnosti brojila električne energije ugrađenog kod krajnjeg kupca i način potrošnje električne energije, uz dužnu pozornost troškovnoj učinkovitosti takvih mjera te bez zaračunavanja dodatnih troškova krajnjim kupcima za takvu uslugu.

(2) Opskrbljivač kupaca u okviru univerzalne usluge dodatno je dužan u pogledu jedinstvenog mjesta obavještanja:

1. uspostaviti korisničke centre za pružanje informacija, rješavanje upita, zahtjeva i prigovora korisnika i to osobno, telefonski i elektroničkim putem,
2. uspostaviti povjerenstvo za reklamacije na opskrbu električnom energijom sukladno odredbama zakona kojim se uređuje područje zaštite potrošača na razini opskrbljivača kupaca u okviru univerzalne usluge, kojem se može izjaviti prigovor na rješenje izdano u podružnici,
3. prilagoditi potrebama korisnika radno vrijeme korisničkog centra, pri čemu radno vrijeme korisničkog centra treba najmanje jednom tjedno biti do 20:00, a korisnicima treba biti omogućeno zakazivanje sastanaka za korisnike telefonski ili elektroničkim putem i
4. posredovati prema operatoru prijenosnog sustava ili operatoru distribucijskog sustava obzirom na prigovore i informiranje vezano uz aspekte koji su uređeni ugovorom o korištenju prijenosne i distribucijske mreže.

(3) Svaki opskrbljivač je obavezan, u suradnji s Agencijom, poduzeti neophodne korake kako bi primjerak liste za potrošače energije koja sadrži praktične informacije u svezi s pravima potrošača energije bio dostupan njegovim krajnjim kupcima, te javno objavljen.

(4) Svaki opskrbljivač je obavezan obavijestiti krajnjeg kupca o promjeni cijena i drugih uvjeta opskrbe najmanje 15 dana prije primjene cijena energije ili uvjeta opskrbe, uključujući i

informaciju o pravu krajnjeg kupca na raskid ugovora, osim u slučaju snižavanja cijena ili davanja krajnjem kupcu povoljnijih uvjeta opskrbe. Svaki opskrbljivač je dužan osigurati da krajnji kupci mogu slobodno raskinuti ugovor u slučaju neprihvatanja novih uvjeta o kojima su obaviješteni.

(5) Svaki opskrbljivač je dužan izraditi i javno objaviti vlastiti program mjera za:

1. pružanje pomoći krajnjim kupcima u ispunjavanju dospelih ugovornih obveza radi sprječavanja obustave opskrbe,
2. podržavanje opskrbe krajnjih kupaca na mjestima koja su udaljena od urbanih središta,
3. podržavanje sustava poticanja proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije čija se proizvodnja potiče i
4. poticanje energetske učinkovitosti.

(6) Svaki opskrbljivač je dužan krajnje kupce redovito obavještavati o mjerama poboljšanja energetske učinkovitosti u finalnoj potrošnji energije.

(7) Svaki opskrbljivač je dužan svim svojim krajnjim kupcima obračunati, ispostaviti račun i naplatiti naknadu za poticanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije čija se proizvodnja potiče, a prema sklopljenim ugovorima može obračunati, ispostaviti račun i naplatiti:

1. dio cijene koja se slobodno ugovara,
2. dio cijene koja se regulira i
3. naknade i ostala davanja propisana posebnim propisima.

(8) Svaki opskrbljivač je dužan naplaćivati električnu energiju i usluge na temelju preglednog i razumljivog računa.

(9) Svaki opskrbljivač je dužan redovito obavještavati svoje krajnje kupce u svezi s opskrbom električnom energijom, uključujući i o pitanjima u svezi zaštite okoliša. Informacije koje je svaki opskrbljivač obavezan pružati svojim krajnjim kupcima moraju biti u skladu sa zahtjevima Agencije. Svaki opskrbljivač je obavezan najmanje jednom godišnje osigurati da je u računu ili u prilogu računa te u promocijskim materijalima koji su dostupni krajnjem kupcu naveden:

1. udio pojedinog izvora energije u izvorima koje je koristio za zadovoljavanje potreba krajnjih kupaca,
2. upućivanje na postojeće izvore informacija, primjerice internetske stranice, gdje su javnosti dostupne informacije o utjecaju na okoliš, u smislu emisija stakleničkih plinova i zbrinjavanja radioaktivnog otpada kao posljedice proizvodnje električne energije iz svih goriva za cjelokupnu proizvodnju koja je koristio u prošloj godini i
3. obavještavati krajnje kupce o njihovim pravima koja imaju u slučaju spora.

(10) Podaci moraju odgovarati podacima iz ostvarene energetske bilance Republike Hrvatske za prethodnu godinu.

(11) Agencija je obvezna poduzeti neophodne korake kako bi osigurala da su obavijesti koje svaki opskrbljivač pruža svojim krajnjim kupcima pouzdane i dane na jasan i usporediv način na razini cijelog tržišta električne energije u Republici Hrvatskoj. Agencija može učiniti

raspoloživim elemente tih obavijesti sudionicima na tržištu električne energije, uz uvjet da komercijalno osjetljive informacije o pojedinačnim sudionicima ili pojedinačnim transakcijama ne mogu biti objavljene.

(12) Svaki opskrbljivač je dužan poduzimati neophodne korake u cilju zaštite interesa svojih krajnjih kupaca i na efikasan način rješavati prigovore svojih krajnjih kupaca, uključujući i izvansudske nagodbe. Agencija nadzire obradu tih prigovora temeljem odredbi ovoga Zakona, zakona kojime se uređuje područje regulacije energetske djelatnosti i drugih propisa te pravila koja donese Agencija.

Obustava isporuke krajnjem kupcu

Članak 64.

(1) Prema ugovoru o opskrbi krajnjeg kupca, svaki opskrbljivač može zahtijevati od operatora prijenosnog sustava ili operatora distribucijskog sustava obustavu isporuke krajnjem kupcu zbog neispunjenih obveza krajnjeg kupca iz ugovora o opskrbi krajnjeg kupca, izuzev kupaca pod posebnom zaštitom sukladno zakonu kojim se uređuje energetske sektor. U razdoblju obustave isporuke krajnji kupac ima obveze koje se odnose na korištenje mreže.

(2) Ukoliko krajnji kupac ne ispunjava obveze utvrđene ugovorom o opskrbi krajnjeg kupca, odnosno računom za isporučenu električnu energiju, svaki opskrbljivač je obavezan prethodno upozoriti krajnjeg kupca da, u roku koji ne može biti kraći od 15 dana od dana dostavljanja upozorenja, podmiri dospjele obveze, odnosno postigne sporazum o ispunjenju obveza.

(3) Ukoliko krajnji kupac ne podmiri svoje obaveze u ostavljenom roku, svaki opskrbljivač može zahtijevati u pisanom obliku od operatora prijenosnog sustava ili operatora distribucijskog sustava na koji je objekt krajnjeg kupca priključen obustavu isporuke električne energije. Opskrbljivač je dužan platiti uslugu obustave isporuke električne energije.

(4) Operator prijenosnog sustava ili operator distribucijskog sustava obavezan je, na temelju podnijetog zahtjeva opskrbljivača i ukoliko se ne radi o kupcu pod posebnom zaštitom sukladno zakonu kojim se uređuje energetske sektor, obustaviti isporuku električne energije pri čemu obustava ne može započeti u petak, subotu ili nedjelju, na državni praznik ili dan prije praznika.

(5) Ukoliko je krajnji kupac podmirio sva svoja dugovanja prema opskrbljivaču, opskrbljivač je obavezan unutar 24 sata poduzeti mjere u cilju ponovne uspostave opskrbe takvog krajnjeg kupca te bez odlaganja odnosno ne u dužem roku od 24 sata podnijeti zahtjev operatoru prijenosnog sustava ili operatoru distribucijskog sustava za ponovnu uspostavu opskrbe. Operator prijenosnog sustava ili operator distribucijskog sustava obavezan je ispuniti s prethodnim povezani zahtjev opskrbljivača bez odlaganja odnosno ne u dužem roku od 24 sata. Opskrbljivač je dužan platiti uslugu uspostave opskrbe električne energije.

(6) Operator prijenosnog sustava ili operator distribucijskog sustava obavezan je ponovno uspostaviti opskrbu krajnjeg kupca unutar 24 sata ako se utvrdi da je krajnjem kupcu neutemeljeno obustavljena opskrba električnom energijom.

(7) Operator prijenosnog sustava ili operator distribucijskog sustava može obustaviti isporuku krajnjem kupcu zbog neplaćanja dijela cijene koji se regulira.

(8) Kada operator prijenosnog sustava ili operator distribucijskog sustava na čiju su mrežu priključeni objekti, postrojenja, uređaji ili instalacije krajnjeg kupca bez odobrenja, bez trošenja električne energije ili se trošenje električne energije ne može utvrditi dužan je, bez odlaganja, isključiti takva postrojenja s prijenosnog ili distribucijskog sustava i o tome obavijestiti Agenciju.

(9) Operator prijenosnog sustava ili operator distribucijskog sustava na čiju su mrežu priključena postrojenja korisnika mreže će isključiti korisnika mreže ukoliko se ne pridržava mrežnih pravila prijenosnog sustava ili mrežnih pravila distribucijskog sustava, nakon prethodne opomene i odobrenja Agencija.

(10) Svaki opskrbljivač je obavezan izraditi i najmanje jednom godišnje javno objaviti broj krajnjih kupaca kojima je obustavljena opskrba na njegov zahtjev, razloge za obustavu opskrbe i druge podatke u skladu s općim uvjetima korištenje mreže i opskrbu električnom energijom.

Kupci pod posebnom zaštitom u okviru univerzalne usluge

Članak 65.

(1) Kupci iz kategorije kućanstva koji imaju pravo na opskrbu u okviru univerzalne usluge i izaberu ili koriste po automatizmu taj način opskrbe te su od nadležnog tijela za socijalnu skrb ishodili odluku o statusu ugroženog kupca, imaju pravo na posebnu zaštitu u skladu s odredbama ovoga Zakona i zakona kojime se uređuje energetska sektor te propisima o zdravstvenoj zaštiti i socijalnoj skrbi.

(2) Nadležno tijelo za socijalnu skrb koje je utvrdilo status ili promjenu statusa ugroženog kupca dužno je u roku od osam dana od dana promjene statusa ugroženog kupca izvijestiti kupca, operatora distribucijskog sustava i opskrbljivača ugroženog kupca o promjeni statusa kupca.

(3) Nadležno tijelo za socijalnu skrb dužno je planirati i osigurati sredstva za plaćanje isporučene električne energije ugroženom kupcu odnosno plaćati električnu energiju opskrbljivaču u okviru univerzalne usluge u slučaju kada ugroženi kupca ne plaća opskrbljivaču električne energije u okviru univerzalne usluge.

(4) Zaštićeni kupac ima pravo na opskrbu određenom količinom električne energije u slučaju kriznih situacija u skladu s odredbama zakona kojim se uređuje energetska sektor. Opskrbu zaštićenih kupaca u vrijeme kriznih situacija obavlja zajamčeni opskrbljivač. U slučaju krizne situacije za vrijeme njenog trajanja proizvođači električne energije proizvedenu električnu energiju moraju prvo ponuditi zajamčenom opskrbljivaču.

X. PRISTUP I RAZDVAJANJE POSLOVNIH KNJIGA

Pravo pristupa poslovnim knjigama

Članak 66.

(1) Agencija ima pravo pristupa poslovnim knjigama energetskih subjekata u skladu s odredbama ovog članka u mjeri u kojoj je to potrebno za obavljanje njene funkcije.

- (2) Agencija je dužna čuvati u tajnosti komercijalno osjetljive podatke do kojih je došla pristupom poslovnim knjigama iz stavka 1. ovoga članka.
- (3) Agencija će na pisani zahtjev nadležnog državnog tijela dostaviti podatke iz stavaka 1. i 2. ovoga članka.

Razdvajanje poslovnih knjiga i financijskih izvješća

Članak 67.

- (1) Elektroenergetski subjekti dužni su poslovne knjige i financijska izvješća voditi odnosno sastavljati u skladu s odredbama ovoga Zakona, zakonom kojim se uređuje područje energiji te propisima o računovodstvu poduzetnika.
- (2) U svom internom računovodstvu, elektroenergetski subjekti su dužni posebno i odvojeno voditi poslovne knjige i sastavljati financijska izvješća za svaku od svojih elektroenergetskih djelatnosti prijenosa električne energije, distribucije električne energije i opskrbe električnom energijom pod obvezom javne usluge od ostalih elektroenergetskih djelatnosti i onih elektroenergetskih djelatnosti koje nisu elektroenergetske na način kao da tu elektroenergetsku djelatnost obavlja zasebni elektroenergetski subjekt, a radi izbjegavanja pristranosti, međusobnog subvencioniranja i narušavanja tržišnog natjecanja. Prihod od vlasništva nad prijenosnom ili distribucijskom mrežom mora se iskazati posebno u poslovnim knjigama i financijskim izvješćima.
- (3) Elektroenergetski subjekti iz stavka 2. ovoga članka dužni su, bez obzira jesu li nositelji vlasništva nad prijenosnom ili distribucijskom mrežom odnosno bez obzira na pravni oblik koji takvi elektroenergetski subjekti imaju sukladno odredbama zakona kojim se uređuju trgovačka društva, sastaviti i objaviti godišnja financijska izvješća te obaviti godišnju reviziju svog poslovanja u skladu s mjerodavnim računovodstvenim propisima i standardima te sukladno posebnim propisima o reviziji.
- (4) Revizijom iz stavka 3. ovoga članka osobito se provjerava poštivanje obveze izbjegavanja pristranosti i međusobnog subvencioniranja iz stavka 2. ovoga članka.
- (5) Elektroenergetski subjekti iz stavka 3. ovoga članka podnose Agenciji:
1. godišnja zakonska financijska izvješća u roku 20 dana od datuma propisanog zakonom,
 2. godišnja financijska izvješća za svaku elektroenergetsku djelatnost prijenosa električne energije, distribucije električne energije i opskrbe električnom energijom pod obvezom javne usluge zasebno te odvojeno od ostalih elektroenergetskih djelatnosti i onih djelatnosti koje nisu energetske u roku navedenom u točki 1. ovoga stavka i
 3. ostale financijske izvještaje čiju će formu, sadržaj i rok propisati Agencija.

XI. PRISTUP MREŽI

Pristup mreži

Članak 68.

- (1) Operator prijenosnog sustava ili operator distribucijskog sustava dužan je korisnicima mreže omogućiti pristup mreži na nepristran način prema načelu reguliranog pristupa treće strane, sukladno općim uvjetima za korištenje mreže i opskrbu električnom energijom, uvjetima priključenja, mrežnim pravilima prijenosnog sustava i mrežnim pravilima distribucijskog sustava, te objektivnim i nepristranim cijenama za korištenje mreže.
- (2) Operator prijenosnog sustava ili operator distribucijskog sustava nadležan je za izgradnju priključka korisnika mreže i stvaranje tehničkih uvjeta u prijenosnoj ili distribucijskoj mreži.
- (3) Podaci o mogućnostima korištenja prijenosne, odnosno distribucijske mreže su javni i aktualiziraju se jedanput godišnje te javno objavljuju na primjeren način.
- (4) Operator prijenosnog sustava ili operator distribucijskog sustava može odbiti ili ograničiti pristup mreži zbog ograničenih tehničkih ili pogonskih mogućnosti sustava, zbog radova na održavanju i izgradnji sustava ili zbog ugrožavanja života ljudi ili imovine. Po odbijanju ili ograničavanju pristupa mreži korisnicima mreže kojima je odbijen ili ograničen pristup moraju se priopćiti razlozi i razdoblje odbijanja pristupa te aktivnosti u cilju otklanjanja navedenih razloga, potkrijepljeni pisanim dokazima koji su utemeljeni na objektivnim, nepristranim, tehnički i ekonomski opravdanim kriterijima.
- (5) Korisnik mreže kojem je odbijen ili ograničen pristup mreži ili je nezadovoljan uvjetima pristupa može izjaviti žalbu Agenciji. Protiv odluke Agencije nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred nadležnim upravnim sudom, što ne odgađa izvršenje odluke. Postupak pred upravnim sudom je hitan.

XII. NAČELO UZAJAMNOSTI**Uzajamnost****Članak 69.**

U cilju izbjegavanja neujednačenosti u otvaranju tržišta, Republika Hrvatska može zahtijevati da Europska komisija, uzimajući u obzir stanje na tržištu i zajednički interes, obveže zemlju članicu u kojoj je otvorenost tržišta manja da omogući opskrbljivaču iz te zemlje pristup tržištu električne energije u Republici Hrvatskoj, odnosno opskrbljivaču iz Republike Hrvatske pristup kupcu te zemlje.

XIII. PREKOGRANIČNI PRIJENOS

Prekogranični prijenos

Članak 70.

(1) U skladu s međunarodnim ugovorima koji obvezuju Republiku Hrvatsku, operator prijenosnog sustava mora obaviti prekogranični prijenos električne energije kroz prijenosnu mrežu pod uvjetima i na način određen tim ugovorima te tehničkim mogućnostima prekograničnih prijenosnih vodova kao i prijenosne mreže u cjelini i osigurati neprekidnost opskrbe električnom energijom.

(2) Iznos financijskih sredstava koja se prikupljaju za korištenje prekograničnih prijenosnih vodova mora biti namiren između operatora prijenosnog sustava i operatora sustava u drugim državama s kojima se obavlja tranzit električne energije, u skladu s ovim Zakonom, dogovorenim postupcima te svim primjenjivim međunarodnim ugovorima ili obvezama. Cijene ne smiju biti vezane uz udaljenost.

(3) Cijene za korištenje prijenosne mreže, uključujući i prekogranične prijenosne vodove, moraju slati odgovarajuće i učinkovite lokacijske signale. Cijene za korištenje prijenosne mreže ili prekograničnih prijenosnih vodova koje se određuju proizvođačima i/ili krajnjim kupcima moraju biti primijenjene neovisno o odredišnim i izvorišnim državama u pogledu električne energije prema odredbama komercijalnog aranžmana, bez obzira na iznose financijskih sredstava koji proizlaze iz načina upravljanja zagašenjima primijenjenih u skladu s ovim Zakonom.

(4) Agencija je dužna izvijestiti u svojem godišnjem izvješću Hrvatskom saboru o podacima koji se odnose na prekogranične tokove električne energije i desetgodišnje planove razvoja operatora, a u skladu s međunarodno preuzetim obvezama Republike Hrvatske ili na temelju zahtjeva, dostavlja iste podatke i mjerodavnim tijelima Energetske zajednice i Europske unije.

XIV. NADZOR

Upravni i inspekcijski nadzor nad provedbom ovoga Zakona

Članak 71.

(1) Upravni nadzor nad provedbom ovoga Zakona i propisa donesenih na temelju njega provodi Ministarstvo. Inspekcijski nadzor nad provedbom ovoga Zakona provodi Državni inspektorat.

(2) Ako nadležni inspektor Državnog inspektorata pri obavljanju inspekcijskog nadzora utvrdi da elektroenergetski subjekt ne obavlja elektroenergetsku djelatnost, a krajnji kupac električne energije ne koristi električnu energiju u skladu s odredbama ovoga Zakona i propisa donesenih na temelju njega, osim ovlaštenja sukladno općim propisima, imaju ovlaštenje rješenjem:

1. narediti otklanjanje utvrđenih nepravilnosti i nedostataka, uz određivanje roka za njihovo otklanjanje,

2. zabraniti gradnju proizvodnog objekta ako nije pribavljeno energetska odobrenje za gradnju proizvodnog objekta i
3. narediti obustavu daljnje gradnje ili korištenja energetskog objekta, odnosno obustavu opskrbe energijom ili korištenje energije ako se oprema za energetske objekte ne proizvodi, a ti objekti ne grade, ne koriste ili ne održavaju sukladno odobrenoj ili potvrđenoj dokumentaciji prema posebnim tehničkim ili drugim propisima, i ako zbog toga postoji neposredna opasnost za stabilnost i sigurnost energetskih objekata, zdravlje ili život ljudi ili sigurnost prometa ili susjednih građevina.

Nadzor Agencije nad radom elektroenergetskih subjekata

Članak 72.

(1) Agencija prati i analizira rad i poslovanje energetskih subjekata u odnosu na:

1. stvarne troškove i prihode energetskih subjekata koji obavljaju djelatnost za koju Agencija određuje ili daje prethodnu suglasnost na cijene ili naknade,
2. kvalitetu opskrbe električnom energijom, koja obuhvaća pouzdanost napajanja, kvalitetu napona i kvalitetu usluga,
3. primjenu pravila organiziranja tržišta električne energije i ponašanje sudionika na tom tržištu, koje obuhvaća i tržišno natjecanje i zaštitu prava kupaca,
4. primjenu općih uvjeta za korištenje mreže i opskrbu električnom energijom,
5. primjenu mrežnih pravila prijenosnog, odnosno distribucijskog sustava,
6. primjenu propisa o prekograničnoj razmjeni energije, kao i rad i poslovanje subjekata koji obavljaju dražbenu dodjelu prekograničnih prijenosnih kapaciteta ili organiziraju kupnju i prodaju električne energije,
7. primjenu propisa kojima je uređeno objavljivanje podataka o prekograničnim prijenosnim kapacitetima, te o korištenju prijenosne i distribucijske mreže,
8. razdvajanje djelatnosti temeljem odredbi ovoga Zakona,
9. program za osiguranje i primjenu načela razvidnosti, objektivnosti i nepristranosti rada operatora prijenosnog sustava i operatora distribucijskog sustava u pogledu primjene nepristranih uvjeta za pristup mrežama i korištenje mreža kojima upravljaju i
10. uvjete, jedinične cijene i naknade za priključenje na prijenosnu i distribucijsku mrežu novih proizvođača električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije.

(2) Agencija prati i nadzire rad i poslovanje elektroenergetskih subjekata u pogledu ispunjavanja uvjeta utvrđenih dozvolom.

(3) Ukoliko utvrdi da elektroenergetski subjekt ne ispunjava uvjete utvrđene dozvolom, odnosno radi i posluje suprotno uvjetima utvrđenim dozvolom, Agencija će naložiti subjektu da otkloni uočene nepravilnosti i odrediti rok za njihovo otklanjanje, odnosno poduzeti druge mjere u skladu s odredbama ovoga Zakona.

(4) Praćenjem i analizom rada i poslovanja iz stavaka 1. i 2. ovoga članka Agencija nadzire:

1. pravilnost rada i poslovanja ili zlorabu položaja elektroenergetskih subjekata na tržištu električne energije,
 2. ispravnost i točnost iskazivanja troškova poslovanja koji mogu utjecati na formiranje cijena za korištenje prijenosne ili distribucijske mreže i
 3. izvršavanje obveza utvrđenih ovim Zakonom, općih akata, metodologija i tarifnih sustava koje donosi Agencija temeljem ovoga Zakona, zakona kojim se uređuje energetska sektor te regulacija energetska djelatnosti odnosno općih akata na koje prethodnu suglasnost daje Agencija temeljem ovoga Zakona, zakona kojim se uređuje energetska sektor te regulacija energetska djelatnosti.
- (5) Ako se nadzorom iz stavaka 1. i 4. ovoga članka utvrde odstupanja, odnosno nepravilnosti koje su prouzročile ili mogu prouzročiti financijske posljedice za krajnje kupce i sudionike na tržištu električne energije, Agencija će:
1. naložiti elektroenergetskom subjektu korekciju utvrđenih nepravilnosti, bez odlaganja ili prilikom idućeg davanja suglasnosti na opravdane troškove i prihode korigirati iste te utvrditi odgovarajuće cijene za korištenje prijenosne ili distribucijske mreže,
 2. izmijeniti predložene cijene i naknade prilikom davanja prethodne suglasnosti i
 3. pokrenuti prekršajni postupak,
 4. obavijestiti tijelo nadležno za tržišno natjecanje za pitanja u svezi obavljanja elektroenergetskih djelatnosti na tržištu, a koja se odnose na sprječavanje, ograničavanje ili narušavanje tržišnog natjecanja.
- (6) Izvješće o rezultatima analiza i nadzora iz stavaka 1., 2. i 4. ovoga članka čini sastavni dio godišnjeg izvješća Agencije.
- (7) Elektroenergetski subjekt je obavezan, na zahtjev ovlaštene osobe Agencije, osigurati prostorije i pristup poslovnoj dokumentaciji potrebnoj za nadzor njegovog rada i poslovanja.
- (8) Agencija je dužna čuvati tajnost komercijalnih i drugih povjerljivih poslovnih podataka do kojih dođe u obavljanju poslova u skladu sa zakonom i pravilima Agencije.
- (9) Elektroenergetski subjekt koji obavlja djelatnost za koju Agencija određuje ili daje prethodnu suglasnost na cijene i naknade odnosno cijene usluga ili proizvoda dužan je, u rokovima koji nisu duži od tri godine, odrediti strukturu i vrijednost imovine i sredstava koja se koriste za obavljanje tih djelatnosti, u skladu s međunarodnim računovodstvenim standardima.
- (10) Agencija može, po potrebi, angažiranjem nezavisnog procjenitelja provesti nadzor, odnosno utvrditi strukturu i vrijednost imovine i sredstava iz stavka 9. ovoga članka.

XV. PREKRŠAJNE ODREDBE

Članak 73.

- (1) Novčanom kaznom u iznosu od 1.000,00 do 50.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj fizička osoba, odnosno fizička osoba koja je elektroenergetski subjekt ako:

1. ne osigura tajnost povjerljivih poslovnih podataka koje sazna od drugih elektroenergetskih subjekata i krajnjih kupaca u skladu sa člankom 9. i člankom 14. stavkom 9. ovoga Zakona,
2. namjerno ili nemarom ne izda ili izda netočnu ili zavaravajuću izjavu Agenciji ili drugom nadležnom tijelu u okviru obavljanja njihovih dužnosti u skladu s ovim Zakonom,
3. ne osigura preuzimanje na prioritetan način ukupne količine električne energije isporučene u mrežu od povlaštenih proizvođača u skladu s ovim Zakonom (članak 11. stavak 7., članak 29. stavak 9. i članak 39. stavak 12. ovoga Zakona),
4. ne pribavi energetske odobrenje za novi kapacitet u skladu s odredbom članka 12. ovoga Zakona,
5. pristupi izgradnji izravnog voda bez prethodne suglasnosti Agencije (članak 27. ovoga Zakona)
6. ne održava pokazatelje kvalitete opskrbe električnom energijom u skladu s člankom 60. ovoga Zakona),
7. ne izvodi priključak korisnika mreže na način propisan člankom 29. točkom 4. i člankom 39. točkom 4. ovoga Zakona,
8. ne dostavi ili dostavi netočne podatke operatoru tržišta električne energije o električnoj energiji preuzetoj u mrežu od povlaštenog proizvođača (članak 29. točka 11. i članak 39. točka 11.) ovoga Zakona,
9. angažira proizvodno postrojenje namijenjeno za povremenu uporabu (članak 28. stavak 12. ovoga Zakona),
10. ne uspostavi povjerenstvo za reklamacije u skladu s člankom 30. točkom 22., člankom 40. točkom 8. i člankom 63. stavkom 3. točkom 2. ovoga Zakona),
11. ne izradi i ne dostavi Agenciji na suglasnost u roku iz članka 30. točke 35., odnosno članka 40. točke 16. ovoga Zakona plan gubitaka u prijenosnoj, odnosno distribucijskoj mreži za iduću godinu,
12. planove razvoja (desetogodišnji, trogodišnji i godišnji investicijski planovi) ne donosi i ne objavljuje u skladu sa zadanim rokovima (članak 30. točke 36., 37. i 38. i članak 40. točke 17., 18. i 19. ovoga Zakona),
13. planove razvoja ne izrađuje u skladu sa Strategijom energetskog razvoja i Programom provedbe Strategije energetskog razvoja (članak 30. točka 36. i članak 40. točka 17. ovoga Zakona),
14. ne dostavlja Agenciji na prethodnu suglasnost zahtjeve, uključujući obrazložene informacije o svim detaljima, u svezi sa svim planiranim i neplaniranim promjenama financijskih okvira godišnjih investicijskih planova tijekom godine (članak 30. točka 39. i članak 40. točka 20. ovoga Zakona),
15. ne izrađuje i ne dostavlja Agenciji propisana godišnja izvješća (članak 32. i članak 41. ovoga Zakona),
16. ne provodi mjere koje Agencija odredi temeljem dostavljenih propisanih godišnjih izvješća (članak 32. i članak 41. ovoga Zakona),

17. ne dostavi podatke nadležnom elektroenergetskom subjektu na njegov zahtjev (članak 33. i članak 42. ovoga Zakona),
18. ne primjenjuje odredbe mrežnih pravila prijenosnog sustava, odnosno mrežnih pravila distribucijskog sustava (članak 35. i članak 44. ovoga Zakona),
19. ne osigurava usklađeni pogon distribucijske mreže s prijenosnom mrežom te priključenim mrežama i postrojenjima korisnika mreže (članak 39. točka 8. ovoga Zakona),
20. ne provodi mjere koje Agencija temeljem uvida u relevantne podatke koji se odnose na sve ugovorene transakcije s kupcima na veleprodajnom tržištu i s operatorom prijenosnog sustava u svezi s kupnjom i prodajom električne energije, uključujući i izvedenice, odredi radi osiguravanja primjene načela zaštite tržišnog natjecanja na veleprodajnom tržištu (članak 45. stavci 3. i 4. ovoga Zakona),
21. obavlja elektroenergetsku djelatnost koja se obavlja kao javna usluga bez prethodnog dobivanja prava na njezino obavljanje (članak 5. stavak 5. ovoga Zakona),
22. ne primjenjuje odredbe općih uvjeta za korištenje mreže i opskrbu električnom energijom iz članka 59. ovoga Zakona,
23. ne kupi električnu energiju proizvedenu iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije čija se proizvodnja potiče od operatora tržišta električne energije (članak 11. stavak 7. ovoga Zakona),
24. ne postupa u skladu s pravilima o promjeni opskrbljivača (članak 47. ovoga Zakona),
25. ne omogući krajnjem kupcu promjenu opskrbljivača u roku iz članka 47. stavka 1. ovoga Zakona,
26. ne osigura opskrbu električnom energijom u okviru univerzalne usluge krajnjim kupcima (članak 48. ovoga Zakona),
27. ne postupa prema pravilima o korištenju registra jamstva podrijetla električne energije (članak 53. stavak 6. točka 15. ovoga Zakona),
28. ne postupa u skladu s pravilima organiziranja tržišta električne energije (članka 55. ovoga Zakona),
29. ne sudjeluje na tržištu električne energije na način propisan člancima 56. i 57. ovoga Zakona,
30. ne provodi mjere koje Agencija temeljem istraživanja funkcioniranja tržišta električne energije odredi za promoviranje učinkovitog tržišnog natjecanja (članak 57. ovoga Zakona),
31. sklopi ugovor o opskrbi krajnjeg kupca suprotno odredbama članka 62. ovoga Zakona,
32. sklopi ugovor o opskrbi krajnjeg kupca koji ne sadrži sve minimalne elemente iz članka 62. stavka 5. ovoga Zakona,
33. ne osigura jedinstveno mjesto obavještanja u skladu s člankom 63. stavkom 1. ovoga Zakona,
34. ne daje krajnjim kupcima obavijesti o aktualnoj potrošnji sukladno članku 63. stavku 1. točki 5. ovoga Zakona,

35. ne dostavi krajnjim kupcima informacije o konačnom zatvaranju računa nakon promjene opskrbljivača u roku iz članka 63. stavka 2. ovoga Zakona,
 36. ne pošalje krajnjim kupcima primjerak liste za potrošače energije (članak 63. stavak 4. ovoga Zakona),
 37. ne obavijesti krajnjeg kupca o promjeni cijena i drugih uvjeta opskrbe, sukladno članku 63. stavku 5. ovoga Zakona,
 38. ne prikaže na izdanom računu ili u prilogu računa te u promocijskim materijalima tražene informacije i podatke (članak 63. stavak 10. ovoga Zakona),
 39. ne obavijesti u zadanom roku krajnjeg kupca o obustavi isporuke električne energije (članak 64. stavak 2. ovoga Zakona),
 40. ne uspostavi ponovnu opskrbu krajnjeg kupca u roku od 24 sata od utvrđivanja ako se utvrdi da je krajnjem kupcu neutemeljeno obustavljena opskrba električnom energijom (članak 64. stavak 6. ovoga Zakona),
 41. ne primjenjuje odredbe o vođenju, razdvajanju i reviziji računa energetske djelatnosti (članak 66. i članak 67. ovoga Zakona),
 42. neosnovano odbije pristup mreži suprotno odredbi članka 69. ovoga Zakona,
 43. ne postupi po odluci nadležnih inspektora iz članka 70. ovoga Zakona.
- (2) Novčanom kaznom u iznosu od 20.000,00 do 500.000,00 kuna kaznit će se za prekršaje iz stavka 1. ovoga članka pravna osoba, odnosno pravna osoba koja je elektroenergetski subjekt.
- (3) Novčanom kaznom u iznosu od 300,00 do 50.000,00 kuna kaznit će se za prekršaje iz stavka 1. ovoga članka odgovorna osoba u fizičkoj, odnosno pravnoj osobi te u elektroenergetskom subjektu.
- (4) Uz novčanu kaznu za prekršaj može se elektroenergetskom subjektu iz stavaka 1. i 2. ovoga članka koji je počinio dva ili više prekršaja ili u roku od godine dana dva ili više puta ponovi prekršaje iz stavka 1. ovoga članka izreći zaštitna mjera zabrane obavljanja djelatnosti u trajanju do godinu dana a odgovornoj osobi u elektroenergetskom subjektu može se izreći zaštitna mjera zabrane obavljanja istih poslova u trajanju do godinu dana.

Teži prekršaji kojima se ugrožava tržišno natjecanje u elektroenergetskom sektoru

Članak 74.

- (1) Novčanom kaznom do najviše 10% ostvarenog godišnjeg prometa u prošloj poslovnoj godini, kaznit će se operator prijenosnog sustava, odnosno operator distribucijskog sustava kada namjerno ili krajnjom nepažnjom diskriminira korisnike mreže.
- (2) Novčanom kaznom do najviše 10% ostvarenog godišnjeg prometa u prošloj poslovnoj godini, kaznit će se operator prijenosnog sustava, odnosno operator distribucijskog sustava kada:
 1. sprječava osobu za praćenje usklađenosti u obavljanju njenih poslova,
 2. odbije priključenje na elektroenergetsku mrežu uz obrazloženje mogućeg budućeg ograničavanja raspoloživih mrežnih kapaciteta, što ne odgovara stvarnim okolnostima,

3. ne ispuni obveze u svezi s davanjem informacija koje ima prema Uredbi (EZ) br. 714/2009 ili dužnosti izvještavanja,
 4. ne postupi u skladu s odlukama Agencije, uključujući i odluke Agencije za suradnju energetske regulatora u skladu s međunarodno preuzetim obvezama Republike Hrvatske koje su donijete na temelju Uredbe (EZ) br. 714/2009 ili
 5. ne ispuni svoje dužnosti prema odredbama iz Dodatka Uredbe (EZ) br. 714/2009 u skladu s međunarodno preuzetim obvezama Republike Hrvatske.
- (3) Ako je okrivljenik operator prijenosnog sustava, odnosno operator distribucijskog sustava sastavni dio vertikalno integriranog subjekta, novčana kazna izreći će se prema godišnjem prometu vertikalno integriranog subjekta.

Prekršajni nalog Agencije

Članak 75.

- (1) Agencija će podnijeti optužni prijedlog i predložiti pokretanje prekršajnog postupka ako je utvrdila prekršaj temeljem:
1. provedene kontrole operatora prijenosnog sustava ili operatora distribucijskog sustava u skladu sa člankom 11. stavkom 7. ovoga Zakona, odnosno operatora tržišta električne energije nad ukupno proizvedenom električnom energijom povlaštenih proizvođača električne energije koja je predana u mrežu, uz prilaganje vjerodostojne dokumentacije
 2. obavljenog nadzora nad korisnikom mreže na prijedlog drugog korisnika mreže ili anonimne prijave,
 3. obavljanja nadzora Agencije i drugih ovlasti u njenoj nadležnosti, pri čemu je sačinjena službena zabilješka ili zapisnik.
- (2) Agencija može predložiti pokretanje prekršajnog postupka iz stavka 1. ovoga članka, za prekršaje propisane člankom 73. ovoga Zakona.

XVI. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 76.

- (1) Hrvatska elektroprivreda d.d. koja je na dan 3. rujna 2009. godine bila vlasnik prijenosnog sustava obvezna je primijeniti jedan od modela razdvajanja operatora prijenosnog sustava sukladno odredbama članka od 14. do 24. ovoga Zakona.
- (2) Elektroenergetski subjekti koji na dan stupanja na snagu ovoga Zakona obavljaju elektroenergetsku djelatnost u smislu ovoga Zakona dužni su uskladiti svoju unutarnju organizaciju, rad i poslovanje s odredbama ovoga Zakona u roku od 12 mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.
- (3) Ovisna društva i Hrvatska elektroprivreda d.d. kao vladajuće društvo, unutar vertikalno integriranog subjekta (HEP Grupa), s danom stupanja na snagu ovoga Zakona nastavlja

obavljati elektroenergetske djelatnosti koje se obavljaju kao javne usluge za električnu energiju u Republici Hrvatskoj.

(4) Ovisna društva i Hrvatska elektroprivreda d.d. kao vladajuće društvo unutar vertikalno integriranog subjekta dužni su poduzeti sve aktivnosti potrebne za ispunjenje zahtjeva za razdvajanjem operatora prijenosnog sustava u cilju certificiranja operatora prijenosnog sustava, u roku od 12 mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(5) Hrvatska elektroprivreda d.d. kao vladajuće društvo, izvršit će prijenos imovine operatoru prijenosnog sustava sukladno stanju imovine u poslovnim knjigama na dan 31. prosinca 2012. godine, u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(6) Tvrtka HEP - Operator prijenosnog sustava d.o.o. za prijenos električne energiju preimenovat će se u tvrtku Hrvatski operator prijenosnog sustava d.o.o., skraćeno HOPS d.o.o. u roku iz stavka 4. ovoga članka.

(7) Imovina koja je u vlasništvu Hrvatske elektroprivrede d.d. na dan stupanja na snagu ovoga Zakona, a sastavni je dio prijenosne mreže, uključujući i priključke te mjernu opremu na obračunskim mjernim mjestima, osim imovine iz stavka 4. ovoga članka, mora se prenijeti u vlasništvo operatoru prijenosnog sustava, sukladno odredbama ovoga Zakona u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(8) Imovina koja je u vlasništvu Hrvatske elektroprivrede d.d. na dan stupanja na snagu ovoga Zakona, a sastavni je dio distribucijske mreže, uključujući i priključke te mjernu opremu na obračunskim mjernim mjestima mora se prenijeti u nadležnost operatoru distribucijskog sustava, sukladno odredbama ovoga Zakona u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(9) Imovina, odnosno oprema, objekti i postrojenja koja nisu u vlasništvu vertikalno integriranog subjekta na dan stupanja na snagu ovoga Zakona, a sastavni su dio prijenosne ili distribucijske mreže, uključujući i priključke te mjernu opremu na obračunskim mjernim mjestima korisnika mreže, mora se prenijeti u vlasništvo operatora prijenosnog sustava, odnosno nadležnost operatora distribucijskog sustava, sukladno odredbama ovoga Zakona, u roku od 12 mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(10) Operator prijenosnog sustava dužan je uskladiti obračunska mjerna mjesta na sučelju prijenosne mreže i distribucijske mreže te na sučelju prijenosne mreže s korisnicima mreže, u skladu s mrežnim pravilima prijenosnog sustava, u roku od dvije godine od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(11) Operator prijenosnog sustava dužan je sukladno članku 60. ovoga Zakona uspostaviti trajni nadzor kvalitete električne energije na sučelju prijenosne i distribucijske mreže te na sučelju prijenosne mreže s korisnicima mreže, u roku od dvije godine od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(12) Operator prijenosnog sustava i operator distribucijskog sustava dužni su sklopiti ugovor o međusobnim odnosima za svaki objekt koji je u suvlasništvu, vezan uz korištenje i vođenje pogona u roku od 12 mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 77.

- (1) Opskrbljivač, koji je do stupanja na snagu ovoga Zakona opskrbljivao povlaštene kupce iz kategorije kućanstvo iz članka 32. stavka 2. Zakona o tržištu električne energije (Narodne novine, br. 177/2004, 76/2007, 152/2008, 14/2011 i 59/2012) dužan je danom stupanja na snagu ovoga Zakona nastaviti s opskrbom krajnjih kupaca prema uvjetima opskrbe koja se obavlja u okviru univerzalne usluge do donošenja odluke iz članka 5. stavka 5. ovoga Zakona.
- (2) Opskrbljivač, koji je do stupanja na snagu ovoga Zakona opskrbljivao povlaštene kupce iz članka 32. stavka 3. Zakona o tržištu električne energije (Narodne novine, br. 177/2004, 76/2007, 152/2008, 14/2011 i 59/2012) dužan je u razdoblju od 30 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona nastaviti s opskrbom krajnjih kupaca prema uvjetima opskrbe koja se obavlja u okviru zajamčene usluge.
- (3) Opskrbljivač, koji je do stupanja na snagu ovoga Zakona opskrbljivao povlaštene kupce iz članka 32. stavka 4. Zakona o tržištu električne energije (Narodne novine, br. 177/2004, 76/2007, 152/2008, 14/2011 i 59/2012) dužan je danom stupanja na snagu ovoga Zakona nastaviti s opskrbom krajnjih kupaca prema uvjetima opskrbe koja se obavlja u okviru zajamčene opskrbe do donošenja odluke iz članka 5. stavka 5. ovoga Zakona.
- (4) Agencija je dužna u suradnji s tijelom nadležnim za zaštitu tržišnog natjecanja u 2013. godini provesti istraživanje funkcioniranja tržišta električne energije u skladu sa člankom 57. stavkom 1. ovoga Zakona.

Članak 78.

- (1) Vlada Republike Hrvatske i ministar će propise iz članka 12. stavka 3. i članka 13. stavka 5. ovoga Zakona donijeti, odnosno uskladiti s ovim Zakonom u roku od 12 mjeseci od dana njegova stupanja na snagu.
- (2) Do dana stupanja na snagu propisa iz stavka 1. ovoga članka primjenjivat će se propisi kojima su uređena odnosna pitanja ako nisu u suprotnosti s odredbama ovoga Zakona.
- (3) Agencija i elektroenergetski subjekti dužni su opće akte iz članka 26. stavka 1. ovoga Zakona, članka 27. stavka 2. ovoga Zakona, članka 28. stavka 8. ovoga Zakona, članka 30. točke 6., odnosno članka 35. stavka 3. ovoga Zakona, članka 30. točke 12., 26. i 48. ovoga Zakona, članka 40. točke 10. ovoga Zakona, odnosno članka 44. stavka 3. ovoga Zakona, članka 40. točke 23. i 24. ovoga Zakona, članka 46. stavka 9. točke 3. ovoga Zakona, članka 47. stavka 3. ovoga Zakona, članak 52. stavak 8. ovoga Zakona, članka 52. stavka 6. točke 15. ovoga Zakona, članka 53. stavka 5. ovoga Zakona, članak 53. stavka 6. točke 4., odnosno članka 55. stavka 3. ovoga Zakona, članka 59. stavka 1. ovoga Zakona i članka 60. stavka 2. ovoga Zakona donijeti u roku od 12 mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.
- (4) Do dana stupanja na snagu akata iz stavka 3. ovoga članka primjenjivat će se akti kojima su uređena odnosna pitanja, koji su na snazi na dan stupanja na snagu ovoga Zakona, ako nisu u suprotnosti s odredbama ovoga Zakona.

Članak 79.

Postupci započeti prije stupanja na snagu ovoga Zakona okončat će se primjenom odredaba Zakona o tržištu električne energije (Narodne novine, br. 177/2004, 76/2007, 152/2008, 14/2011 i 59/2012).

Članak 80.

- (1) Danom stupanja na snagu ovoga Zakona, pravo na slobodan izbor opskrbljivača na tržištu električne energije imaju svi kupci električne energije.
- (2) Danom stupanja na snagu ovoga Zakona pravo na opskrbu u okviru univerzalne usluge imaju svi kupci električne energije iz kategorije kućanstvo.
- (3) Kupca nastavlja opskrbljivati opskrbljivač koji ga je opskrbljivao do stupanja na snagu ovoga Zakona, osim ako kupac ne promijeni opskrbljivača.
- (4) Opskrbljivač koji opskrbljuje kupca koji je iskoristio pravo na slobodan izbor opskrbljivača može slobodno formirati cijene električne energije.

Članak 81.

Danom stupanja na snagu ovoga Zakona prestaje važiti Zakon o tržištu električne energije (Narodne novine, br. 177/2004, 76/2007, 152/2008, 14/2011 i 59/2012).

Članak 82.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u Narodnim novinama, osim odredbi ovoga Zakona koje stupaju na snagu danom pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji, a koje su sadržane u:

- članku 6. stavku 3. u dijelu koji se odnosi na obveze prema Europskoj komisiji,
- članku 12. stavku 2. točki 11.,
- članku 13. stavku 7. u dijelu koji se odnosi na objavu u Službenom listu Europske unije,
- članku 15. stavku 3. točki 4. koji se odnosi na primjenu Uredbe (EZ) br.714/2009,
- članku 23. stavku 2. točki 3. i stavicima od 4. do 9. u dijelu koji se odnose na primjenu Uredbe (EZ) br.714/2009 i Europsku komisiju,
- članku 24. stavku 2. u dijelu koji se odnosi na obveze prema Europskoj komisiji,
- članku 24. stavicima 3. i 4.,
- članku 25. stavku 5.,
- članku 30. točkama 42., 43. i 44.,
- članku 45. stavku 3. u dijelu koji se odnosi na Europsku uniju,
- članku 46. stavku 19. u dijelu koji se odnosi na Europsku uniju,
- članku 51. u dijelu koji se odnosi na Europsku uniju,
- članku 58. stavicima od 2. do 5. u dijelu koji se odnosi na Europsku uniju i
- članku 70. stavku 4. ovoga Zakona.

OBRAZLOŽENJE

I. OPĆE ODREDBE (Članci 1. do 5.)

Člankom 1. utvrđen je predmet i primjena Zakona.

Člankom 2. određuje se s kojim direktivama iz pravne stečevine Europske unije se zakon usklađuje.

Člankom 3. određuje se značenje pojedinih izraza koji se upotrebljavaju u ovom Zakonu.

Člankom 4. utvrđuju se elektroenergetske djelatnosti, koje se u smislu ovoga Zakona obavljaju kao javne usluge ili kao tržišne djelatnosti.

Člankom 5. utvrđuju se elektroenergetske djelatnosti od interesa za Republiku Hrvatsku kao uvjeti i način njihova obavljanja.

II. OBAVLJANJE DJELATNOSTI (Članci 6. do 9.)

Člankom 6. utvrđuju se elektroenergetske djelatnosti koje se obavljaju kao javne usluge, način njihova obavljanja te obveza sastavljanja izvješća o mjerama u pogledu javne odnosno univerzalne usluge.

Člankom 7. utvrđuju se elektroenergetske djelatnosti koje se obavljaju kao tržišne djelatnosti te način njihove provedbe i organiziranja.

Člancima 8. uređuju se uvjeti gradnje i korištenja građevina koje se koriste za proizvodnju, prijenos i distribuciju električne energije.

Člankom 9. energetskim subjektima i Agenciji propisana je obveza čuvanja tajnosti povjerljivih poslovnih podataka koje saznaju od drugih elektroenergetskih subjekata i krajnjih kupaca.

III. PROIZVODNJA ELEKTRIČNE ENERGIJE (Članci 10. do 13.)

Članak 10. propisuje uvjete i u kojim slučajevima se obavljanje djelatnosti proizvodnje električne energije može vršiti bez dozvole, te prava i dužnosti proizvođača električne energije.

Članak 11. propisuje uvjete i način obavljanja djelatnosti proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracijskih postrojenja.

Člankom 12. propisani su uvjeti i način gradnje proizvodni objekata temeljem energetskog odobrenja koje izdaje Ministarstvo.

Člankom 13. propisani su uvjeti i način gradnje proizvodnih objekata temeljem javnog natječaja kojeg provodi Ministarstvo, a odluku o raspisivanju natječaja i o izboru najpovoljnijeg

ponuditelja donosi Vlada Republike Hrvatske na prijedlog Ministarstva i uz pribavljeno mišljenje Agencije.

IV. PRIJENOS ELEKTRIČNE ENERGIJE (Članci 14. do 35.)

Člankom 14. propisani su uvjeti vlasničkog razdvajanja operatora prijenosnog sustava, certifikacija vlasnički razdvojenog operatora prijenosnog sustava te obveza donošenja programa mjera radi provedbe zahtjeva za neovisnošću i zaštitom tajnosti podataka.

Članak 15. utvrđuje uvjete za određivanje neovisnog operatora sustava.

Članak 16. propisuje dužnosti neovisnog operatora sustava i vlasnika prijenosne mreže.

Člankom 17. propisani su uvjeti koji se moraju ispuniti radi osiguranja neovisnosti vlasnika prijenosne mreže.

Članak 18. utvrđuje uvjete koji se odnose na imovinu, opremu, osoblje i identitet neovisnog operatora prijenosa, uključujući i zadatke neovisnog operatora prijenosa.

Člankom 19. propisani su uvjeti neovisnosti neovisnog operatora prijenosa u pogledu njegova odlučivanja i postupanja.

Člankom 20. propisani su uvjeti neovisnosti neovisnog operatora prijenosa u pogledu njegova osoblja i članova uprave.

Člankom 21. propisan je sastav, ovlasti i uvjeti za neovisnost rada nadzornog odbora neovisnog operatora prijenosa.

Članak 22. propisuje obvezu donošenja programa usklađenosti, imenovanja osobe za njegovo praćenje te prava i dužnosti osobe za praćenje usklađenosti.

Članak 23. uređuje postupak certifikacije i određivanja operatora prijenosnog sustava. Utvrđuje se da postupak certifikacije provodi Agencija.

Članak 24. uređuje postupak certifikacije operatora prijenosnog sustava u odnosu na treće zemlje.

Člankom 25. uređena su pitanja razvoja mreža i donošenja investicijskih odluka uključujući i obvezu izrade, praćenja i ocjene provedbe desetogodišnjeg plana razvoja operatora prijenosnog sustava.

Članak 26. utvrđene su ovlasti operatora prijenosnog sustava kod odlučivanja u svezi s priključenjem nove elektrane na prijenosnu mrežu.

Članak 27. propisuje uvjete i način izgradnje izravnih vodova.

Članak 28. uređuje obavljanje djelatnosti prijenosa električne energije, te se navode posebni slučajevi kad operator prijenosnog sustava smije trgovati električnom energijom.

Članak 29. propisuje koje su odgovornosti operatora prijenosnog sustava.

Članak 30. propisuje koje su dužnosti operatora prijenosnog sustava.

Članak 31. propisuje postupak dodjele i korištenja prekograničnih kapaciteta te donošenje pravila o uravnoteženju elektroenergetskog sustava.

Članak 32. propisuje obvezu operatora prijenosnog sustava na izdavanje godišnjeg izvješća o obavljanju svoje djelatnosti, provedbi svih svojih dužnosti i izvršenju odgovornosti, a osobito o sigurnosti opskrbe električnom energijom.

Člankom 33. utvrđene su obveze dostave podataka od strane pojedinih energetske subjekata i krajnjih kupaca operatoru prijenosnog sustava.

Člankom 34. propisan je postupak povodom prigovora na rad i postupanje operatora prijenosnog sustava.

Članak 35. propisuje sadržaj te postupak donošenja i objave mrežnih pravila prijenosnog sustava koje donosi operator prijenosnog sustava.

V. DISTRIBUCIJA ELEKTRIČNE ENERGIJE (Članci 36. do 44.)

Člankom 36. uređeno je razdvajanje operatora distribucijskog sustava.

Člankom 37. definirani su zatvoreni distribucijski sustavi.

Člankom 38. uređeno je obavljanje djelatnosti distribucije električne energije.

Člankom 39. propisane su odgovornosti operatora distribucijskog sustava.

Člankom 40. propisane su dužnosti operatora distribucijskog sustava.

Člankom 41. propisuje obvezu operatora distribucijskog sustava na izdavanje godišnjeg izvješća o obavljanju svoje djelatnosti, provedbi svih svojih dužnosti i izvršenju odgovornosti, a osobito o sigurnosti opskrbe električnom energijom.

Člankom 42. utvrđene su obveze dostave podataka od strane pojedinih energetske subjekata i krajnjih kupaca operatoru distribucijskog sustava.

Člankom 43. propisan je postupak povodom prigovora na rad i postupanje operatora distribucijskog sustava.

Članak 44. propisuje sadržaj te postupak donošenja i objave mrežnih pravila distribucijskog sustava koje donosi operator distribucijskog sustava.

VI. TRGOVINA ELEKTRIČNOM ENERGIJOM (Članak 45.)

Članak 45. uređuje uvjete i način obavljanja djelatnosti trgovine električnom energijom.

VII. OPSKRBA ELEKTRIČNOM ENERGIJOM (Članci 46. do 51.)

Člankom 46. uređuju se uvjeti i način obavljanja djelatnosti opskrbe električnom energijom, uključujući opskrbu koja se obavlja kao javna usluga prema reguliranim uvjetima i opskrbu koja se obavlja kao tržišna djelatnost prema ugovorenim uvjetima, prava i obveze opskrbljivača, sklapanje ugovora o opskrbi s krajnjim kupcem.

Člankom 47. propisuje se sadržaj, postupak donošenja te nadzor nad pravilima o promjeni opskrbljivača, koje donosi Agencija.

Člankom 48. utvrđuje se pravo na opskrbu električnom energijom u okviru univerzalne usluge te uvjete i način pod kojima se obavlja opskrba električnom energijom u okviru univerzalne usluge.

Člankom 49. uređeni su uvjeti i način obavljanja zajamčene opskrbe električnom energijom, uključujući i način određivanja zajamčenog opskrbljivača.

Člankom 50. propisan je postupak povodom prigovora na rad i postupanje opskrbljivača električnom energijom.

Člankom 51. uređeno je obavljanje energetske djelatnosti opskrbe i trgovine električnom energijom od strane pravne ili fizičke osobe čije je sjedište u državi članici Europske unije.

VIII. ORGANIZIRANJE TRŽIŠTA ELEKTRIČNOM ENERGIJOM (Članci 52. do 58.)

Članak 52. propisuje da tržište električne energije u Republici Hrvatskoj obuhvaća maloprodajno i veleprodajno tržište električne energije koje uključuje bilateralno tržište, tržište električne energije uravnoteženja i burzu električne energije.

Članak 53. uređuje pravni status te odgovornosti operatora tržišta električne energije.

Člankom 54. propisan je postupak povodom prigovora na rad i postupanje operatora tržišta električne energije.

Člankom 55. propisan je sadržaj te postupak donošenja i objave pravila organiziranja tržišta električne energije, koja donosi operator tržišta električne energije.

Člankom 56. utvrđeni su sudionici na tržištu električne energije te način uređenja njihovih uzajamnih odnosa.

Člankom 57. propisana je obveza Agencije, u suradnji s tijelom nadležnim za zaštitu tržišnog natjecanja, da svake 3 godine provodi istraživanje funkcioniranja tržišta električne energije te odredi odgovarajuće mjere neophodne za razvoj tržišnog natjecanja i pravilno funkcioniranje tržišta električne energije.

Članak 58. uređuje područje i način suradnje Vlade Republike Hrvatske, Agencije te operatora prijenosnog sustava s nadležnim tijelima odnosno operatorima drugih država radi uspostave regionalne suradnje na tržištu električne energije.

IX. KRAJNJI KUPAC (Članci 59. do 65.)

Članak 59. određuje da opće uvjete za korištenje mreže i opskrbu električnom energijom donosi Agencija i propisuju se prava i obveze krajnjeg kupca električne energije.

Člankom 60. propisuju se sadržaj i uvjeti za osiguranje kvalitete opskrbe energijom, koje donosi Agencija. Propisuje se obveza operatora prijenosnog sustava, operatora distribucijskog sustava i opskrbljivača održavati kvalitetu opskrbe energijom.

Člankom 61. propisane su obveze i prava krajnjeg kupca.

Članak 62. uređuje sklapanje i sadržaj ugovora o opskrbi krajnjeg kupca kojim se detaljnije uređuju odnosi između opskrbljivača i krajnjih kupaca električne energije.

Člankom 63. propisane su obveze opskrbljivača prema krajnjim kupcima električne energije.

Člankom 64. utvrđeni su uvjeti obustave isporuke električne energije krajnjem kupcu električne energije.

Člankom 65. uređuje se položaj kupaca pod posebnom zaštitom u okviru univerzalne usluge.

X. PRISTUP I RAZDVAJANJE POSLOVNIH KNJIGA (Članci 66. do 67.)

Članak 66. utvrđuje pravo Agencije da pristupi poslovnim knjigama elektroenergetskih subjekata ako je isto potrebno za obavljanje njenih funkcija te obvezu čuvanja komercijalno osjetljivih podataka.

Članak 67. utvrđuje obvezu elektroenergetskih subjekata da odvojeno vode poslovne knjige i financijska izvješća te podnose Agenciji odgovarajuća financijska izvješća, u obliku, sadržaju i roku propisanom od strane Agencije.

XI. PRISTUP MREŽI (Članak 68.)

Članak 68. utvrđuje uvjete pristupa mreži prema načelu reguliranog pristupa treće strane te postupak povodom prigovora strane kojoj je odbijen pristup.

XII. NAČELO UZAJAMNOSTI (Članak 69.)

Članak 69. propisuje uvjete pod kojima se može odobriti pristup opskrbljivača, iz države u kojoj je manja otvorenost tržišta, tržištu električne energije u Republici Hrvatskoj.

XIII. PREKOGRANIČNI PRIJENOS (Članak 70.)

Članak 70. utvrđuje pravila o obavljanju prekograničnog prijenosa električne energije kroz prijenosnu mrežu u Republici Hrvatskoj, za koji je nadležan operator prijenosnog sustava.

XIV. NADZOR (Članci 71. do 72.)

Člankom 71. utvrđena je nadležnost za obavljanje upravnog i inspekcijskog nadzora nad provedbom ovoga Zakona kao i ovlasti nadležnih inspektora kada utvrde povredu ovoga Zakona odnosno podzakonskih akata donesenih na temelju ovoga Zakona.

Članak 72. propisuje nadzor Agencije nad radom i poslovanjem elektroenergetskih subjekta te postupanje Agencije povodom uočenih odstupanja i nepravilnosti koje su prouzrokovale ili mogu prouzrokovati financijske posljedice za krajnje kupce ili sudionike na tržištu električne energije.

XV. PREKRŠAJNE ODREDBE (Članci 73. do 75.)

Člankom 73. propisuju se prekršaji za povrede ovog Zakona.

Člankom 74. propisuju se teži prekršaji kojima se ugrožava tržišno natjecanje u elektroenergetskom sektoru, gdje su za počinitelje propisane kazne u određenom postotnom iznosu ostvarenog godišnjeg prihoda u prošloj godini.

Člankom 75. utvrđeni su uvjeti i način izdavanja prekršajnog naloga od strane Agencije.

XVI. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE (Članci 76. do 82.)

Članak 76. propisuje rokove u kojima su se elektroenergetski subjekti dužni uskladiti s odredbama ovoga Zakona.

Članak 77. propisuje način i uvjete obavljanja javne usluge uključujući organiziranje opskrbe kupaca u okviru univerzalne opskrbe do određivanja opskrbljivača za tu javnu uslugu.

Članak 78. propisuje rok za donošenje podzakonskih propisa koji se donose na temelju ovoga Zakona.

Članak 79. propisuje završetak postupaka koji su započeti prije stupanja na snagu ovog Zakona.

Članak 80. propisuje način kojim se uređuje opskrba kupaca u prijelaznom razdoblju.

Članak 81. propisuje prestanak važenja postojećeg Zakona po stupanju novog na snagu.

Članak 82. propisuje stupanje novog Zakona na snagu osim odredbi novog Zakona koje će se primjenjivati danom ulaska Republike Hrvatske u Europsku uniju.